

B E L G E L E R

T Ü R K T A R İ H B E L G E L E R İ D E R G İ S İ

Cilt: XXII

2001

Sayı: 26

PRUT SAVAŞI ÖNCESİ DİPLOMATİK BİR TEŞEBBÜS
SEYFULLAH AĞA'NIN VIYANA ELÇİLİĞİ
(1711)

KEMAL BEYDİLLİ - İSMAİL E. ERÜNSAL*

İkinci Viyana Muhasarası ile başlayan ve Avrupa'da "Büyük Türk Savaşları" olarak anılan uzun mücadelenin (1683-1699) Osmanlı Devleti'nin Avusturya, Rusya, Polonya ve Venedik karşısında mağlubiyeti ve toprak kayıpları ile sonuçlandığı malumdur. Bu neticenin zaman içinde giderilmesi ve özellikle Avusturya, Venedik ve Rusya'ya terk edilen toprakların geri alınması bundan sonraki siyasetin hedefleri arasında yer almıştır. Bâbîâlî'nin devletlerarası siyaseti daha yakından takip etmeye başlaması ve Avrupa dengesini hesaba katan bir davranış içine girmesi, Avrupa devletlerinin kendi aralarındaki mücadelelerden istifade edebileceği şartları kollaması ve özellikle birden fazla devletle silahlı bir mücadeleye girme hatasını tekrarlamaktan kaçınması, başlayan yeni dönemin ana ilkeleri olarak ortaya çıkmaktadır.

1711'de Viyana'ya gönderilen Seyfullah Ağa¹ böyle bir siyasetin önemli bir göstergesi olmuştur. İsveç Kralı XII. Şarl'ın² Rusya karşısında yenilerek Osmanlı topraklarına sığınması ile başlayan gelişmeler, neticede bir Rus-Osmanlı savaşına müncer olmuş ve Bâbîâlî savaş ilanı akabinde Avusturya'ya bir nevi teminat vermek mecburiyetini hissetmiştir: Rusya'ya karşı girişilecek savaşı zorunlu kılan sebepler, bu savaşın toprak katılımını amaçlamadığı ve daha önemlisi Rusya dışındaki diğer devletleri ve dolayısıyla eski müttefikleri hedeflemediği hususunun özellikle vurgulanması gerekmektedir. Yer yer Rus ve İsveç kuvvetleri tarafından işgal edilen, içte ise karşıt iki kralın, II. Oğüst³ ve Stanislav Leşçinski'nin⁴ mücadelesine sahne

* Viyana Devlet Arşivi'nde ve Milli Kütüphane'de çalışmalarımız sırasında yardımlarını gördüğümüz Prof. M. Köhbach, Dr. E.G. Ambros ve Dr. E. Petritsch'e şükran borçluyuz. Viyana'daki çalışmalarımızı, maddi imkân sağlayarak kolaylaştıran Türk Tarih Kurumu'na teşekkür ederiz.

¹ Burada belirtilen siyasi faaliyetlerinden başka hayatı hakkında bir bilgi yoktur. 1762 Kamanıçe seferine iştirak ettiği ise kendi ifadesinden anlaşılmaktadır (Sefâretnâme, vr. 6b).

² Karl. Kuzey'in büyük devleti İsveç'in genç kralı. (1697-1718). Rus Çarı Petro (1683-1725) ile giriştiği amansız mücadele sonunda mağluben Osmanlı Devleti'ne sığındı ve ancak 1715'de memleketine dönebildi. Bk. Kurat, *İsveç Kralı XII. Karl'ın hayatı ve faaliyeti*. İstanbul 1940; amf., *İsveç Kralı XII. Karl'ın Türkiye'de kalışı ve bu sırada Osmanlı İmparatorluğu*. İstanbul 1940. Rusya'nın Kuzey'de Baltık Denizi'ne açılmasını ve Rusya'nın yükselmesini önleyememiş olarak öldü.

³ Friedrich August, Saksonya Hersek'i (olarak I. August) ve Leh Kralı. (1670-1733). 1694'de Saksonya Hersek'i oldu. 1697 aynı zamanda Lehistan kralı seçildi. "Güçlü" ve "Nalkıran" lakabıyla anılır.

⁴ Stanislaus Leszczyński, (1677-1766). Posen Voyvodası. Lothringen Dükü (1738'den itibaren). Kızı Maria Leszczyńska Fransa Kralı XIV. Louis ile evli idi. Önce İsveç'in desteğini almış olarak Lehistan Kralı seçildi (1704-1709)

olan Lehistan'ın durumu taraflarca hassasiyetle takip edilmekte ve Avusturya'da İsveç ve Fransa tarafından desteklenen Leşçinski'nin başarıya ulaşmasını temin edebilecek bir dış müdahale ihtimali kaygı ile izlenmekteydi. Bu durumda, Rusya'ya karşı girişilen askerî hareketin Lehistan'a bir müdahale amacı taşımadığının belirtilmesi Avusturya için ayrı bir önem taşımaktaydı. Seyfullah Ağa'nın Viyana'ya bu çifte garantiyi vermek üzere gönderilmiş olduğu anlaşılmaktadır.

Viyana hükümetinin XII. Şarl'ın ilticasıyla beraber gelişen olayları büyük bir hassasiyetle takip ettiği görülmekte ve İstanbul'daki elçisi Talman'ın⁵ raporlarıyla bu durum ayrıca takip edilmektedir: Aralık 1710 tarihli raporunda Talman Bâbüâlî'nin Rusya'ya karşı savaş hazırlıklarından bahisle, Avusturya'ya karşı herhangi bir niyet taşımadığını ve bu hususu teyiden Viyana'ya bir elçi gönderilmesinin dahi düşünülmemekte olduğunu, Fransa ve İsveç'in ise Osmanlı Devlet'ini Avusturya'ya karşı bir sefer için teşvik ettiklerini yazmaktaydı⁶. Elçinin Fransa için yargısının doğru olduğu bilinmekle beraber, Bâbüâlî'yi yalnızca Rusya aleyhine harekete geçirmeye çalışan İsveç için aynı şeyi söylemek mümkün değildir. Gerçekten Aralık ayının başlarında Viyana'ya bir elçinin gönderilmesine karar verilmiş ve bu iş için de Sadrazam Baltacı Mehmet Paşa'nın ağalarından Seyfullah Ağa seçilmiş bulunuyordu⁷. 24 Şubat 1711 tarihli bir başka raporunda ise Talman'ın, Seyfullah Ağa'nın 20 kişilik bir maiyet ile 14 Ocak'ta yola çıktığını 2 Şubat tarihli olarak Viyana'ya bildirdiği anlaşılmaktadır. Talman, elçinin yola çıkmasının hemen akabinde Fransız elçisi ile Fransız ve İsveç yanlısı bir tutum içinde olan Kiyev Palatini Josef Pollocky'nin⁸ Avusturya aleyhine entrikalarına başladığını kaydetmekteydi. Talman ayrıca, Bender'de bulunan XII. Şarl'ın yayınladığı bir beyânnâmede⁹ Leşçinski'nin desteklenmesini istediğini ve Türk ve Tatarlar'ın ise nasıl bir tavır takınacaklarının henüz belli olmadığını, ancak Lehistan'ın askerî bir müdahalaya maruz kalmayacağını beklediğini, Pollocky ile birlikte Fransızlar'ın Bâbüâlî'yi aksi yöndeki bir davranışa teşvik ettiklerini belirtmekteydi. 16 Şubat'ta Kırım'dan dönmüş bulunan Kapıcıbaşı'nın getirdiği güvenilir haberlere göre Tatar kuvvetleri Ruslar'a karşı harekete geçmişler ve Tatar Hanı'nın [Devlet Giray] büyük oğlu Bucak Tatarları ve Pottocky ile beraber Podolya ve Ukrayna topraklarına doğru akınlara başlamışlardı. Talman'ın yazdığına göre, Viyana'ya gönderilen Seyfullah Ağa 25 sene süre ile akdedilen Karlofça ile yapılan barışın yenilenmesi ve hatta daha da uzatılması hususunda Viyana hükümetinin niyetlerini öğrenmek isteyecektir¹⁰. Lehistan'a sevk edilen kuvvetlerden duyulan tedirginliğin ise Viyana'daki görüşmelerde Prens Eugen¹¹ tarafından Seyfullah Ağa'ya aksettirilmiş olduğuna aşağıda değinilecektir.

ve XII. Karl'ın müttefiki olarak, Rusya tarafından da desteklenerek Lehistan Kralı seçilmiş olan (1697) II. Ogüst ile mücadele etti. Başarısız kalması üzerine Osmanlı Devleti'ne sığındı. (Bk. Ahmet Refik, "Bender'de Lehistan Kralı İstanislaus", *Edebiyat Fakültesi Mecmuası*, İstanbul 1942, nr. 4/5, s. 200-213; Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, IV/1, s. 78). 1733'de Lehistan Kralı II. Ogüst'ün ölümüyle Fransa'nın desteğini almış olarak tekrar Lehistan Kralı seçildiyse de Rusya'nın müdahalesi neticesinde başarısız oldu ve Lehistan'ı terk etmek mecburiyetinde kaldı.

⁵ Michael Talman. 1704'de elçi olarak atandı. Bu atama ile ilgili olarak Prens Eugen tarafından sadrazama yazılan 9 Ocak 1704 tarihli mektup sureti için bk. *BOA. Nâme Defteri*, VI, 88.

⁶ Talman'ın raporundan naklen A. N. Kurat, *Prut Seferi ve Barışı*, I, Ankara 1953, s. 198-199. Bu tür havadislerin gazetelere de yansdığı tesbit edilmektedir. *Viennisches Diarium*, nr. 803. Vom 11 bis 14 April 1711. Bk. EK-IX.

⁷ *Raşid Tarihi*, III, 345; Hammer, *Geschichte des osmanischen Reiches (GOR)*, IV, Pesth 1835, s. 109.

⁸ Kiyev Voyvodası Josep Potocki/Pototski faaliyetleri için bk. Kurat, *aynı eser*, I, 194-195, 197. Krş. n. 52; W. Zinkeisen, *Geschichte des osmanischen Reiches in Europa (GOR)*, V, Gotha 1857, s. 403.

⁹ Kralın, Bender'de 28 Ocak 1711 tarihli ("*Dabantur ad Urbem Benderam die 28. Januarii anni 1711*") olarak ilan ettiği bu beyânnâmesi için. bk. Zinkeisen, *GOR*, V, 408-409.

¹⁰ Talman'ın 24 Şubat 1711 tarihli *Viyana Arşivi*'ndeki bu raporu için bk. EK. VIII.

¹¹ Prens Eugen von Savoyen (1663-1736). İmparatorluk idaresinden sorumlu Avusturya birinci başvekili, İmparatorluk Sarayı Divân-ı Harbiyesi başkanı. Fransa ve Osmanlı Devleti'ne karşı büyük askerî zaferler (1697 Zenta

Avusturya ve Fransa arasında İspanya veraseti ile ilgili olarak 1701'de patlak veren savaş¹² devam etmekte ve dolayısıyla bu cihetten herhangi bir saldırı ihtimal dahilinde görülmemekle beraber, yakın zamanda sona ermiş bulunan çok cepheli savaşların tecrübeleri ışığında Bâbüâli Rusya ile girişeceği mücadelede kuvvetli komşusunu diplomatik yünden hazırlamayı ve tarafsızlığını temin etmeyi gerekli görmesi, Osmanlı dış politika tatbikatında önemli bir değişikliğin de ilk örneğini vermektedir. Avusturya'nın teskin edilmesi, Lehistan hakkında da ciddi teminatların verilmesini ve bu ülkenin II. Ogüst'ün idaresinde olmasının, Fransız ve İsveç adayının, dolayısıyla bu iki devletin müdahalelerinden uzak kalacağını temin edilmesini istilzam etmekteydi. Bu durumda, Fransa'nın teşvikleriyle müşterek bir Lehistan siyaseti izleme ihtimali bulunan Osmanlı nüfuzunun da bu ülkeden uzak tutulması kaçınılmaz olacağından, Viyana hükümetinin bu konuya duyduğu hassasiyet daha iyi anlaşılmalıydı. Sadrazam Baltacı Mehmet Paşa'nın şahsında temsil edilen genel siyasetin bu dengelere riayet eden bir davranış içinde olduğu ve Avusturya elçisi ile yapılan görüşmelerde, Lehistan'la ilgili olarak Viyana hükümetinin beklentileri doğrultusunda sözler sarfedildiği tesbit edilmektedir.

Rusya'ya karşı ilan edilen savaş Lehistan'da da kaygı ile karşılanmıştır. Savaşın XII. Karl'ın ve Fransa'nın teşvikleri ile açıldığı ve nihayetinde Lehistan'daki durumunda ele alınabileceği kaygusu ve Leşçinski'nin iktidarı tek başına ele geçirmesine yardım edilebileceği endişesi burada da hakimdi ve II. Ogüst bu tedirginlik içinde Bâbüâli'ye bir elçi göndermekte vakit kaybetmemiştir. 1711 Mart'ı başlarında İstanbul'a gelen Lehistan elçisi Perrin, kralının çar ile yaptığı ittifakın¹³ zaruretten kaynaklandığını ve Bâbüâli'ye karşı herhangi bir askerî harekate iştirak etme niyetini taşımadığını temin etmekteydi¹⁴. Perrin'e ne gibi cevaplar verildiği, Seyfullah Ağa'nın Viyana'da Lehistan ile ilgili olarak Avusturya tarafından dile getirilen kayguları gidermek üzere verdiği teminat ile gün ışığına çıkmaktadır.

Seyfullah Ağa'nın Viyana gönderilmesi: Seyfullah Ağa 1711 Ocak ayında İstanbul'dan yola çıkmıştır¹⁵. 3 Mart tarihli olarak "*Viyana Gazetesi*" kendisinin İstanbul'dan 16 kişilik bir maiyet ile yola çıkmış olduğunu ve Mart sonuna doğru sınıra varabileceğini ve sınırdaki kumandanlara gerekli talimatın verildiğini okurlarına bildirmekteydi¹⁶. Kendisine Viyana'da başvekil Prens Eugen'e takdim edilmek üzere Sadrazam Baltacı Mehmet Paşa tarafından

ve 1716 Petervaradin gibi) elde etmiş Avusturya Feldmareşali. 1683'de Fransa'dan ayrılarak Avusturya hizmetine girmişti.

¹² İspanya, Habsburg hanedanının İspanyol kolunun son kralı olan II. Karlos zamanında (1665-1700) zayıflamaya devam etmiş ve XV. Louis Fransası'nın saldırılarına karşı koyamaz hale gelmiş ve toprak kayıplarına uğramıştır. Kralın çocuğunun olmaması İspanya veraseti meselesini gündeme getirdi. Avusturya Habsburgları yanında Fransa da İspanya tahtı ile yakından ilgilenmekteydi. Kralın tahtını XV. Louis'nin torunu Anjou dükü Philipp'e vasiyet etmiş olarak ölmesi ve Fransa nüfuzunun böylece genişlemesini istemeyen İngiltere, Hollanda ve Avusturya'nın buna muhalefet etmeleri, İspanya Veraset Savaşı'nı başlattı (1701). Utrecht Barışı (1713) ile Philipp'in (V. Felipe) krallığı tanınmış olmakla beraber, Avrupa'nın sair yerlerindeki İspanya'ya mülhak topraklar elden çıkmıştır: Napoli, Sardunya, Milona ve Alçak Ülkeler'in güneydeki toprakları (Belçika) Avusturya'ya; Sicilya adası Piyemonte'ye, Gıbalter ve Manorka adası İngiltere'ye terk edilmiştir. Savaş Utrech (1713), Rastatt ve Baden (1714) Barışlarına kadar devam etmiştir. 1703'de Avusturya Habsburgları'ndan son İspanya Kralı olan III. Karlos ise 1711'de kardeşi imparator I. Joseph'in ölümü üzerine İspanya'dan ayrılarak Viyana'ya gelmiş ve VI. Karl adıyla Habsburg topraklarının hükümdarı ve Kutsal Roma Germen İmparatoru olmuştur.

¹³ Kasedilen Petro ve Ogüst arasında 19 Ağustos 1709'da yapılan antlaşmadır. Bk. Kurat, *aynı eser*, II, 218.

¹⁴ Bu konuda bk. Kurat, *aynı eser*, I, 200-205.

¹⁵ *Raşid Tarihi*, III, 345; Kurat, *aynı eser*, I, s. 196; Talman'ın 24 Şubat 1711 tarihli raporunda yola çıkış tarihi 14 Ocak olarak gösteriliyor. Bk. EK-VIII.

¹⁶ *Viennisches Diarium*, nr. 791. (Vom 28. IV. bis 3 III. 1711).

yazılmış bir mektup teslim edilmiş bulunuyordu¹⁷. Sadrazamın bu mektubu, daha önceki dönemlerde bu gibi vesilelerle yazılmış olanlarından farklı olarak, savaşa yol açan ve savaş ilanını haklı gösteren gerekçeleri uzun uzadıya ve etraflı bir şekilde dile getirir, gerekli teminatları büyük bir açıklıkla verir, iki devlet arasındaki dostluğun devamının samimi olarak arzu edilmekte olduğunu ısrarla vurgular ve bu anlamda Osmanlı dış siyasetinde şekillenen yeni siyasî yaklaşımı da gözler önüne serer: Mektup Prens Eugen'in İspanya veraseti ile ilgili olarak devam eden savaşta kazandığı başarıların kutlanması ile başlar. İki devlet arasındaki dostluğun devamını ve bu dostluğun bozulmasına çalışan düşmanların çeşitli girişimlerinin akim kalması temennisini dile getirerek devam eder ve nihayet Rusya ile Osmanlı Devleti arasındaki münasebetlerin Karlofça'dan beri takib ettiği seyrini ayrıntılı olarak ele alır: Karadeniz'in bir Osmanlı içdenizi olduğunun belirtilmesi ile yalnızca bu denize çıkışı bulunan Azak Denizi'ndeki Rusya'nın gemi bulundurması ve buraya sevk etmek üzere bu denize dökülen Don nehri üzerindeki tersanelerinde (Vronej ve Taygan) gemi inşaatınında bulunmasının tecavüz niyetinin açık bir delili olduğu, aynı şekilde Aksu ve Turla (Buğ ve Dinyester) nehirleri arasında kalan Ukrayna topraklarını da ele geçirmek istendiği ve Lehistan'a asker sokulduğu, Kırım, Bender, Hotin ve Boğdan taraflarındaki Osmanlı topraklarına tecavüzden dahi çekinilmediği, bu bölgelerde askerî yığınak yapıldığı ve müstahkam mevkiiler inşa edildiği ayrıntılı bir şekilde dile getirildikten sonra, Rusya'ya karşı açılan savaşın yalnızca bu devletin vermekte olduğu zararların önlenmesi amacını taşıdığı ve başka bir devleti hedeflemediği, yeni toprak kazançları gibi başka bir gayesinin de bulunmadığı özellikle vurgulanmaktaydı. Bu son ifade Avusturya'ya karşı verilmekte olan açık bir güvence anlamındadır ve böylece bu devletin tarafsız kalmasının sağlanmak istendiği arzusunun da ifşa etmektedir. Bütün bu hususların ihbârı için Viyana'ya bir elçi gönderilmekte olduğu yine aynı mektupta ayrıca belirtilmekteydi¹⁸.

Seyfullah Ağa 5 Mart 1711 perşembe günü (15 M. 1123) Belgrad'a vardı ve burada Belgrad Muhafızı Abdî Paşa tarafından karşılandı. Paşaya sadrazamın mektubunu ileten Seyfullan Ağa böylece geliş sebebini açıklamış ve gerekli hazırlıkların yapılmasını temin etmiş oluyordu. Bu amaçla Varadin generaline yazılarak muvasalatı ihbar edilmiş, daha önceden Viyana'dan gerekli talimat verilmiş olduğundan Avusturya cihetinden de gerekli hazırlıklara girişilmiş, elçinin mihmandarlığını yapmak ve zarurî harcamalarını karşılamak üzere Johann Andre von Harena "komser" ve imparatorluk sarayı baştercümanlarından Johann Andre Schmidt ise tercüman olarak vazifelendirilmiş bulunuyordu. Bunlar 3 Mart'ta Ağa'yı karşılamak üzere Varajdin'e doğru yola çıkartılmıştır¹⁹. 16 Mart pazartesi günü Belgrad'dan hareket ile Abdî Paşa ile vedalaşarak yola koyulan Seyfullan Ağa, yanında kendisine terfik edilen serhâd tercümanı Yusuf ve diğer maiyet efradı olduğu halde bir gece Belgrad köylerinde kaldıktan sonra ertesi 17 Mart salı günü (27 M.) Slankamen yakınlarındaki sınırı yapılan merasim ile geçerek Avusturya hududuna dahil olur. Varadin mevki kumandanı ve Mamuia ismindeki tercümanı tarafından Seyfullan Ağa burada karşılanmış ve kendisine tahsis edilen araba ve refakatine General von Nehm kumandasında 25 kişilik bir süvari birliği ile Slankamen'e doğru hareket etmiş ve o günün gecesini orada kalmıştır. 18 Mart (28 M.) Çarşamba günü Ösek'e varılmış, burada mevki kumandanı General von Beker tarafından karşılanmış, ancak fazla

¹⁷ *Raşid Tarihi*, III, 338, 344; Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, IV/1, 77; Kurat, *aynı eser*, I, 317-318; Hammer, *GOR*, IV, 109.

¹⁸ Mektup sureti için bk. *BOA. Nâme Defteri*, VI, 207-208. Tam metin için bk. EK-I

¹⁹ Yazma halinde Viyana arşivinde mahfuz olup, bir kopyası bu çalışmada kullanılmak üzere tedarik edilmiş olan Tercüman Schmidt'in bu vazifesiyle ilgili olarak tutmuş olduğu etraflı "Günlük", *Diarium*, s. 1. Bk. EK-VII.

oyalanmadan yola devam edilerek Varajdin'e gelinmiştir²⁰. Seyfullah Ağa sefaretnâmesinde, "*Hududtan Varajdin'e 10 günde vâsıl olundu*" (vr. 3b) ifadesini kullandığına göre, buraya varış tarihi 27 Mart (7 SA.) olmalıdır ve bu tarih, kendisini yanında von Harena olduğu halde yarım saatlik bir yolda geceleyin karşılaşmış olduğunu kaydeden tercüman Schmidt tarafından da doğrulanmaktadır²¹. Belgrad'tan beri dinlenilmediğinden Varajdin'de 2 gün kaldıktan ve tedarikinde biraz zorluklarla karşılaşıldığı bildirilen gerekli araba ve atların temininden sonra, taun sebebiyle sınırı geçen yolcuların kürk ve yünlü elbiseler dahil her türlü günlük eşyalara konan yasaklamadan müstesna tutulmuş olarak general Breinneritz kumandasındaki 50 kişilik bir süvari birliği refakatinde hareket edilmiş, öğleden sonra Steiermark'taki ilk menzil olan Sauritz'e varılmıştır²². Burada kendisini Baron von Kämshüffl karşılaşmış ve arabalar değiştirilerek gerekli ihtiyaçlar giderilmiştir. Yol boyunca sıkça yapılan ve hemen her menzilde tekrarlanan bu araba değiştirmelerinin Seyfullah Ağa'yı kızdırmış olduğu belirtilmektedir²³. 1 Nisan'da Grätz'e varılmıştır. Seyfullah Ağa burada kendisine tahsis edilen bir konakta kalır ve şehrin ileri gelenleri tarafından yapılan nezaket ziyaretlerini kabul eder²⁴. Nihayet 7 Nisan'da (18 SA.) Viyana'ya varılır²⁵. Varajdin'e geçişi ve Viyana'ya varışı arasında 11 gün geçmiştir (vr. 4a). Seyfullah Ağa'nın 20 kişilik bir maiyetle Viyana'ya vardığı ve kendisine tahsis edilen *Leixenringisches Haus*'a yerleştiği haberi 7 Nisan tarihli olarak "*Viyana Gazetesi*"nde okurlara duyurulmuştur²⁶. Bununla beraber kendisine tercümanlık eden Schmidt'in günlüğünde bu sayı Seyfullah Ağa ile birlikte 25 kişi olarak belirtilmektedir²⁷. Ancak bunlara verilen hediyeler münasebetiyle yaptığı dökümde bu sayı Seyfullah Ağa ile birlikte 16 olarak görülmektedir²⁸. Hammer'de ise maiyet efradı 20 olarak gösterilmektedir²⁹. Elçilik heyetinin İstanbul'dan hareketi ile ilgili olarak İstanbul'daki Avusturya elçisi Talman'a dayandırılan ve 3 Mart 1711 tarihli olarak *Viyana Gazetesi*'nde çıkan bir haberde ise bu sayı 16 olarak zikredilmektedir³⁰. Ancak Talman'ın 24 Şubat 1711 tarihli raporunda Seyfullah Ağa'nın yola çıkışını söylerken verdiği sayı 20'dir³¹. Heyete Belgrad'da katılan serhâd tercümanı Yusuf Ağa³² ve adı verilmeyen bir serhâdcı ile bu sayının arttığı anlaşılıyor. Ağa'nın maiyeti hediye münasebetiyle Schmidt tarafından verilen dökümde, başçavuş, kâhya, odabaşı, derviş, serhâdcı, tercüman Yusuf, hazinedâr, sırkatibi, mühürdâr, silâhdâr, imrahor, iskemlecibaşı, kahvecibaşı gibi şahıslardan oluşmaktaydı³³. Burada heyetin, diğer bu gibi elçilik heyetleri içinde daima yer alan özellikle aşçı ve yamakları ve seyisler gibi ikinci derecede ve protokole dahil olmayan hizmetkarlarına yer verilmemiş olması dikkati çekmektedir. Zikredilmeyen ancak heyet içinde

²⁰ *Diarium*, s. 2.

²¹ *Diarium*, s. 3.

²² Sefâretnâmedeki "*Varajdin'de iki gün kaldı*" (vr. 3b) ifadesinden hareketle yapılan tarihlendirmelere göre ayrılış tarihi 29 Mart (9 SA) olarak hesaplanmakla beraber, tercüman Schmidt araba ve at tedarikindeki zorluklardan bahisle bu eksikliklerin ancak 29.unda tamamlandığını ve 30 Mart'ta yola çıkıldığını kaydetmektedir. *Diarium*, s. 4-5.

²³ *Diarium*, s. 5.

²⁴ *Diarium*, s. 6.

²⁵ *Diarium*, s. 7.

²⁶ *Viennersches Diarium*, nr. 801 (Vom 4.-7. IV. 1711), kezâ, *Diarium*, s. 7-9.

²⁷ *Diarium*, s. 4.

²⁸ *Diarium*, s. 28-29.

²⁹ *GOR*, IV, 109.

³⁰ *Viennersches Diarium*, nr. 791 (Vom 28. II. - 3 III. 1711).

³¹ Bk. EK-VI.

³² Serhâd tercümanı Yusuf Ağa, 1730-31'de Viyana'ya sefaret ile giden Tavukçubaşı damadı Mustafa Efendi'nin de maiyetinde yer almıştır. Bk. Fuat Sanaç, *Der Gesantschaftsbericht Mustafa Efendi's über die Gesantschaftsreise nach Wien im Jahre 1730/31*. Viyana Üniversitesi, basılmamış Doktora tezi, Wien 1992, s. 360, 362.

³³ *Diarium*, s. 28-29.

yer alması gerektiği düşünölen bu gibi hizmetliler ile sayının seyahat günlüğünü tutan tercüman Schmidt'in tesbiti doğrultusunda 25 olduğunu kabul edebiliriz.

Viyana'daki Görüşmeler: Seyfullah Ağa Viyana'da kendisine tahsis edilen konakta Kont von Volska³⁴ tarafından karşılanmış ve ağırlandıdır. Aynı gün (7 Nisan) Prens Eugen adına gönderilen Feldmareşal Kont von Daun³⁵ ve ertesi gün ise ikinci başvekil Kont von Herberstein³⁶ adına gelen İmparatorluk Sarayı Divân-ı Harbiyesi Müşaviri Kont von Öttel³⁷ tarafından ziyaret edilir³⁸ ve Viyana'ya gelmesinden ötürü duyulan memnuniyet kendisine ifade ile nezaket gösterisinde bulunulur. Üçüncü günü (9 Nisan 1711, perşembe) Başvekil Prens Eugen von Savoyen tarafından kabul edilir³⁹. Bu görüşmeden 4 gün sonra (vr. 5b), dolayısıyla 13 Nisan'da (24 SA.) Prens Eugen tarafından ikinci defa olarak kabul edilmiştir⁴⁰. Prens Eugen ile üçüncü görüşmenin hangi tarihte yapıldığı seyahatnâmede açıkca belirtilmemekle beraber, bu verilen tarihlerden hareketle 15 Nisan'da (26 SA.) olmalıdır. Bu husus tercüman Schmidt tarafından tutulan kayıtlarla da teyid bulunmaktadır⁴¹.

İlk görüşme kendisi için hazırlanan merasimle huzura kabul ve Sadrazam'ın mektubunu takdim ile dolayısıyla protokol ağırlıklı olarak geçer. Bu anlamdaki tertibat Seyfullah Ağa'nın elçiliğine verilen olağanüstü önemi gözler önüne sermektedir. Kabulde Eugen'in üstü kapalı olarak değindiği siyasî konularla ilgili görüşlerini açıkca izahtan kaçınan Seyfullah Ağa, gereken açıklamaların Sadrazam tarafından yazılmış olan mektubun mütalaa edilmesi ile elde edileceğini ifade ve şifahî izahlarda gerekirse daha sonra bulunabileceğini beyan eder. Gerçekten siyasî meseleler üzerindeki görüş teatisi daha sonra yapılan iki görüşmenin ağırlıklı konusunu teşkil etmiştir.

9 Nisan tarihli bu kabul "*Viyana Gazetesi*"nin de haber konusu olmuştur. Burada Seyfullah Ağa'dan "*Kapıcıbaşı*" olarak bahsedildiğine göre, kendisine bu vazife süresi içinde -çeşitli vesilelerle yollanan diğer bütün elçilere yapıldığı gibi- yüksek bir rütbe verilmiş olduğu anlaşılmaktadır. Gazete Seyfullah Ağa'nın Prens Eugen'in huzuruna gitmek üzere tertip edilen merasim ve alâyı ayrı bir kısımda etraflı olarak nakletmektedir⁴². Buna göre: Sadrazam tarafından gelen Seyfullah Ağa'nın 7 Nisan'da Viyana'ya vasıl olduğu Prens Eugen'in malumu olunca, kabul merasiminin 9 Nisan'da öğlenden önce yapılması için emir verir. O gün saat on

³⁴ *Diarium*, s. 9

³⁵ *Diarium*, s. 9. 1707'de Napoli'yi fetheden Feldmareşal Wirich Philipp Lorenz Graf von Daun'dur (1669-1741). Bunun oğlu Leopold Joseph Graf von Daun da (1705-1766) Avusturya ile Prusya arasındaki Yedi Sene Savaşlarında (1756-1763) ün kazanmış bir generaldir. Bk. Kemal Beydilli, *Büyük Friedrich ve Osmanlılar. XVIII. Yüzyılda Osmanlı-Prusya Münâsebetleri*. İstanbul 1985, s. 40.

³⁶ Kont Leopold von Herberstein (1655-1728). Habsburg taçına doğrudan bağlı mevur topraklarla ilgili işlere bakan Avusturya ikinci başvekil ve İmparatorluk Sarayı Divân-ı Harbiyesi ikinci reisi.

³⁷ *Diarium*, s. 10.

³⁸ Sefâretnâme'de bu ziyaretler 8 Nisan tarihli ve aynı günde yapılmış olarak gösterilmektedir. bk. vr.4a. Krş. n. 94 ve 95.

³⁹ Ayrıca Kurat, *Aynı eser*, I, 318. Hammer'de bu kabulün 23 Mart tarihli olarak gösterilmesi yanlıştır. *GOR*, IV, 109, n. 3. Aynı şekilde burada Prens Eugen'in Seyfullah Ağa'nın Viyana'ya varışından *bir ay önce* ve 15 Nisan tarihli olarak sadrazama Osmanlı-Rus savaşının önlenmesi için arabuluculuk teklifini havî bir mektup yazdığına dair olan kayıt da tashihe muhtaçtır. *GOR*, IV, 109. Seyfullah Ağa Viyana'ya 7 Nisan'da vardığına göre, bu mektubun tarihinin 15 Nisan olması mümkün değildir. *GOR*, IV, 109, n. 4. Prens'in 15 Nisan tarihli mektubu dönüşünde Seyfullah Ağa ile gönderilmiştir. Krş. n. 63.

⁴⁰ *Kezâ*, *Diarium*, s. 12-13. *Diarium* ve Seyâhatnâmedeki açık ifade doğrultusunda bu ikinci toplantı tarihinin Kurat tarafından 15 Nisan olarak verilmesi hatalıdır. Bk. *aynı eser*, s. 318. Bu Kurat'ın bahsetmediği üçüncü toplantının tarihidir.

⁴¹ *Diarium*, s. 14.

⁴² *Viennersches Diarium*, nr. 802 (Vom 8.-10 April 1711).

ikiye doğru 6 çifte koşulu bir araba beraberinde altın ve gümüş bezeli takımlarıyla 4 yedek olduğu halde Ağa'yı ikametine tahsis edilen Schlag Brücke'nin yukarısında bulunan *Leixenringisches Haus*'tan almak ve huzuruna getirmek üzere gönderilmiştir. Alây şu şekilde tertip edilmiştir: Önde merasim subayı teğmen Herlitska at sürmekte olup, hemen arkasında şehir garnizonundan 20 süvari kendisini takip etmekteydi. Bunların arkasında Seyfullah Ağa'ya vekilharç ve mihmandar olarak tayin edilmiş olan Johann Andre von Harena yer almakta, bunun arkasında ise Prens Eugen tarafından Ağa'yı almak üzere vazifelendirilen Yüzbaşı Erschenauer ve hemen peşinde Ağa'nın maiyetinde yer alan bir "derviş" at sürmekteydi⁴³. Bunu, gümüş telkârî çiçek motifleri ile bezeli yeşil taftadan bir örtü üzerinde, kırmızı atlasa sarılmış ve kırmızı balmumuna basılı mührü yandan sarkan som altın kozalak içindeki Sadrazam'ın göndermiş olduğu mektubu elleri üzerinde herkesin görebileceği bir şekilde taşımakta olan ve atı iki hizmetkâr tarafından çekilen Ağa'nın kahyası takip etmekteydi⁴⁴. Kahyanın solunda serhad tercümanı Yusuf Ağa at sürmekteydi. Bunların arkasında arabanın içinde Seyfullah Ağa ve yanında daha alçak bir yere oturmuş olarak kendisine terfik edilen imparatorluk tercümanı Johann Andre Schmidt bulunuyordu. Ağa sarı atlasan bir entari üzerine samur kürklü kırmızı bir kaftan giymişti. Arabanın iki tarafından Prens Eugen'in ve arkasından da Ağa'nın hizmetkârları yürümekte, bunları Ağa'nın başodacısı Mehmed Ağa atlı olarak takip etmekteydi. Nihayet hepsinin arkasında şehir garnizonundan vazifelendirilmiş süvari askerî kıtaat yer almaktaydı.

Alây, Roten Thurn'dan Schlag Brücke'yi geçer, Lübeck'e yönelir, Aziz Stephan Kilisesi'nin önünden Kärntner Strasse'den yukarıya doğru yol alarak, Himmelpfort Gassen'deki güzel *Prens Savoyen* sarayına varır. Seyfullah Ağa burada arabadan iner, Yüzbaşı von Eger kumandasındaki saray kapısı boyunca elde silah dizilmiş olan şehir garnizonunun ihtiram duruşu arasından geçerek merdivenleri çıkar. Son basamakta kendisini Prens Eugen adına Saray Divân-ı Harbiyesi subaylarından Joseph von Höffenstock ve Dominicus Krapler istikbal eder ve Ağa'yı enfes duvar resimleriyle ünlü salondan ve aynı şekildeki Ante-Camera salonundan geçirerek resmî kabul odasına kadar eşlik ederler. Kabul odasının duvarları, Ante-Camera salonu gibi kırmızı kadife üzerine sırma işleriyle kaplıydı ve aynı döşemeden sandalyeler bulunmaktaydı. Yüksek zâdegânın ve ricalin doldurduğu salonda Prens Eugen altın sırmalı elbisesi içinde zî-kıymet bir elmas iğne iliştilmiş şapkasını takmış, altın varaklı deri eldivenleri ve nadir evsaktaki elmaslarla bezeli âsâsi elinde olarak, aynı tarz kırmızı kadife ile döşenmiş bir kanepede oturmaktaydı. Sağ tarafından İmparatorluk Sarayı Divân-ı Harbiyesi Reis Vekili Kont Leopold von Herberstein ve divân-ı harbiye sair zevât-ı kirâmı, sol tarafında ise İmparatorluk Sarayı Divân-ı Harbiyesi Müsteşarı ve Müşavir-i mahrem-i esrârı Anton Joseph von Detl yer almaktaydı.

Seyfullah Ağa kabul salonuna girer girmez Türk usûlü selâm vererek üç defa temenna etmiş ve hemen kendiliğinden Prens'in karşısına yerleştirilmiş olan kanepeye oturmuştur. Oturduktan sonra Türkçe olarak meramını beyan ve Sadrazam tarafından gönderilen mektubu

⁴³ Gazetede bu, "*indianischer dervis / Namens Ciezeber*" olarak tanımlanmaktadır. Seyfullah Ağa kendisinden sefâretnâmede ilgi çekiçi bir münasebetle bahsetmektedir. Bk. vr. 14b. Tercüman Schmidt de maiyet efradı içinde ve hediye verilenler arasında kendisini "*derviş*" olarak zikretmektedir. *Diarium*, s. 29. "*Indianisch*" tanımlaması ile ne kastedildiği tam olarak anlaşılamamıştır.

⁴⁴ Gazete'deki bu tasvir, Seyfullah Ağa'nın sefâretnâmesinde şu şekilde anlatılmaktadır: "...*devletlü efendümüz hazretlerinin mektûb-ı emr-uslûbların bir ağır som sırmalı dülbend ortasına koyup ve sarup ve bir mîkdâr kabağı tarafın taşrada gösterüp bir sakallu adamumuzun yedine verüp...*" (vr. 4b).

takdim etmiştir. Prens tazimen mektubu şapkasını çıkartmış olarak almış,⁴⁵ ve yanbaşımda durmakta olan Müşavir-i mahrem-i esrâr Anton Joseph von Detl'e uzatmıştır. Bunun üzerine ikisi arasında kısa bir sohbet ceryan etmiştir. Ağa Türkçe, Prens Almanca konuşmakta, bunları orada hazır bulunan İmparatorluk Saray Tercümanı Schmidt tercüme etmekteydi. Seyfullah Ağa konuşmalar hitamında izin isteyerek tekrar Türk usûlü selâm vermiş ve akabinde kapiya doğru yönelmiştir. Bunun üzerine bütün bu zaman içinde oturmakta olan Prens de ayağa kalkmış ve şapkasını çıkartarak selamlamıştır. Daha sonra orada hazır olan generallere doğru yönelmiştir⁴⁶.

Seyfullah Ağa, yukarıda adı geçen Saray Divân-ı harbiyesi subayları tarafından [Joseph von Höffenstock ve Dominicus Krapler] kapının son basamağına kadar geçirilmiştir. Ağa arabaya binmiş ve gelişindeki düzen içinde tekrar kendisine tahsis edilen konağa gitmiştir. Burada, adı geçen Ağa ve beraberindekiler Prens adına sıcak bir şekilde ağırlanmışlardır⁴⁷.

İkinci görüşme Prens Eugen, Kont Leopold von Herberstein, görüşme zabıtlarını tutmakta olan mahrem-i esrâr von Detl ve baştercüman Schmidt eşliğinde olarak geçer ve iki saat kadar devam eder (vr. 6a). Karşılıklı dostluk izharından sonra Prens Eugen sözü Lehistan meselesine getirir ve Bâbiâlî'nin bu devlete karşı bir sefer niyeti olup olmadığını tahkik etmek ister. Seyfullah Ağa, Bâbiâlî'nin Lehistan ile olan barışın muhafazası kararında olduğunu ve Rusya'nın da bu ülkeye herhangi bir müdahalede bulunmaması gerektiğini ifade eder. Osmanlı askerlerinin Lehistan'a girdiklerine dair gelen haberleri doğruluk derecesini tahkik etmek isteyen Prens Eugen'e, Seyfullah Ağa İstanbul'dan ayrıldığında böyle bir kararın alınmamış olduğunu, ancak Belgrad'ta iken bir miktar asker ve Tatar kuvvetinin Rusya'nın tecavüzlerini önlemek üzere sınırlarda harekete geçirilmiş olduğunu duyduğunu, ancak bunun doğru olmama ihtimali de bulunduğunu bildirir. Prens Eugen ise bu hususun varid olduğunu ve Lehistan'a çok sayıda askerin girmiş olduğu cevabını verir. İmparator'un İsveç ile Rusya arasında barış yapılmasına tavassut etmek istediğinin İstanbul'da bulunduğu sıralarda şâyî olup olmadığını ve böyle bir talebin nasıl karşılanacağı hususundaki şahsî fikrinin ne olduğunu sorması üzerine Seyfullah Ağa, böyle birşey duymadığını ve bir fikri olmadığını, devlet ricali ile de böyle bir mesele üzerinde görüşme yapmadığını, bu konuda ise kendiliğinden bir şey söylemeye mezun olmadığını beyan eder. Prens Eugen tavassut meselesi için İstanbul'daki elçisine talimat verildiğini ifade ile aralarındaki bu konuşmaların dönüşünde Sadrazam'a aktarılmasını ister ve görüşmenin siyasî içeriği bu şekilde sona erer. Birkaç gün içinde İspanya veraseti sebebiyle Fransa ile devam eden sefere iştirak etmek amacıyla Viyana'dan ayrılmak mecburiyetinde olduğunu ifade eden Prens Eugen, daha sonraki görüşmelerin İkinci Başvekil Kont Herberstein ile sürdürüleceğini bildirir. Seyfullah Ağa da bu görüşme doğrultusunda

⁴⁵ Sefâretnâme'de Seyfullah Ağa Prens'in mektubu almak için tazimen şapkasını çıkartmış olarak ayağa kalktığını yazmakla beraber, gazetede bu husus yer almamaktadır. Yine sefâretnâmede Seyfullah Ağa gazetede ki anlatımın aksine mektubu teslim ettikten sonra hazırlanan "İskemle"ye oturduğunu kaydetmektedir (vr. 4b).

⁴⁶ Seyfullah Ağa da sefâretnâmesinde Prens'in veda esnasında ayağa kalktığını ve şapkasını eline aldığı yazmaktadır (vr. 5a).

⁴⁷ Sefâretnâmedeki ifade ile: "Yine gitduğümüz tertib ile konağumuza geldiğümüzde meğer çasarun açılari matbahların kılarcıların göndermişler imiş. Nice ta'âm ve şekerleme envâ'ından şey' tedârük olunup azim somatlar çekildi..." (vr. 5a). Gazete tertibatı Prens adına göstermektedir: *Viennersches Diarium*, nr. 802. (Vom 8 bis 10 April 1711). Kabul merasiminin etraflı anlatımı için bk. aynı gazetenin "**Beschreibung**" kısmı: "Beschreibung der Audienz / welche bey dem kayserlichen Herrn Hoff=kriegs=Raths= Praesident / Ihro Hochfürst[ichen] durchl[au]cht Prinzen Eugeni von Savoyen, der von dem Türkischen Gross=Vezier /Paltagi Mehemet Pascia, mit Brieffen an Höchstg[e]burtigen Durchl[au]cht dahier angelegte Cefulah Aga, Capichi Pascia, den 9 April 1711 dahier offentlich gehalten".

vazifesinin sona erdiğini, dolayısıyla kendisinin de yola çıkabileceğini bildirir. Görüşmenin son konuşmaları serhad boylarındaki kumandanlara muhkem tenbihatta bulunulması ve aradaki barışı zedeleyici davranışlara izin verilmemesinin temini noktalarında geçer. Prens Eugen bu hususta gerekli emirlerin verilmiş olduğunu ve Osmanlı tarafından da aynı şeyi beklediğini ifade eder. Seyfullah Ağa da bu hususa dair alınan tedbirleri dile getirerek Prens'i temin eder ve yola çıkılmadan önce bir kere daha görüşme arzusunda olduğunu izhar eder. Prens Eugen bu görüşme nihayetinde imparatorun hastalığından bahisle kendisini kabul edemediğini, hareketinden önce iyileşecek olursa huzura kabul edileceğini bildirir.

Üçüncü görüşme, Fransa ile devam eden savaş sebebiyle cepheye hareket edecek olan Prens Eugen ile aynı zamanda bir veda niteliği taşır ve yine beşi arasında geçer. Görüşme konusu ağırlıklı olarak iki devlet arasındaki dostluğun ve barışın devam etmesi ve Lehistan'a müdahale edilmemesi gerektiği üzerinde yoğunluk kazanır. Kendisinin şifâhî izahatta bulunacağına dair Sadrazam tarafından İstanbul'daki Avusturya elçisi Talman'a verilen bilgi doğrultusunda, Seyfullah Ağa'nın Sadrazam adına yapacağı açıklamaları dinlemeye hazır olduğunu ifade eden Prens Eugen'in bu talebi, iki devlet arasındaki barışın muhafazası ve dostluk teminatı ile ilgili beyanların tekrarına vesile olur. Sadrazam tarafından iletilecek başka herhangi bir hususun bulunmadığının tekrarı, aslında Seyfullah Ağa'nın gönderilişinin ana gayesini ifşa etmekteydi. Prens Eugen, Rusya'yı bir tarafa bırakmış görünür ve Karlofça Antlaşması'na değinerek Avusturya'nın Venedik ve Lehistan ile olan dostluğunun hâlâ sürmekte olduğuna işaret eder. Seyfullah Ağa, bu tür meseleleri "mükâleme ve müzâkereye me'mûr olmadığını" (vr. 8b) vurgulayarak, vazifesinin sadece dostluk izharı ve teminatı ile sınırlı olduğunu ifade eder. Avusturya ile aradaki dostluğa riayetle Lehistan'a müdahale edilmemesi arzusu Prens Eugen tarafından tekrar dile getirilir. Seyfullah Ağa, Sadrazam tarafından Prens'e yazılan mektupta da bu hususa açıklık getirildiğini ve sefer amacının, tercüme esnasında karşılaşılan bazı zorluklarının halli için kendisine gönderilmiş olmasından ötürü içeriğinin göz atma imkanını edindiği sözü geçen mektupta da belirtildiği gibi, "tevsî-i bilâd olmayup def-i mazarrat" olduğunu, dolayısıyla Lehistan'dan toprak talebinin söz konusu olamayacağı ve yalnızca Rusya'nın tecavüzlerinin önlenmesinin amaçlandığını tekrar ve kesin olarak dile getirmiştir (vr. 8b). Bununla beraber, mektubun bazı yerlerinde tercüme zorluklarıyla karşılaşıldığı ve Seyfullah Ağa'nın yardımının istenmiş olması anlamlıdır. Viyana kançilyaryasının en ağır ve muğlak bir tarzda kaleme alınmış Türkçe parçaları dahi mükemmelen tercüme edebilecek donanıma sahip olduğu düşünülecek olunursa, Sadrazam tarafından gönderilen mektubun sâde ve problemsiz ifadesi karşısında⁴⁸ öyle bir girişimin, Seyfullah Ağa'nın ağızından daha fazla söz alabilmek gibi bir hedef taşımakta olduğu ihtimalini akla getirmektedir. Neticede Rusya'nın takip ettiği siyasetin uygunsuzluğu hakkında taraflar fikir birliği içinde olduklarını tesbit ederler. Prens, Rusya'nın barışçı bir tutum içine girmesi için Felemenk ve İngiltere elçilerinin teşebbüse geçeceklerini ifade eder ve İstanbul'da iken böyle bir girişimden haberi olup olmadığını sorar. Ancak böyle bir konuda bilgisi bulunmadığı cevabını alır. Seyfullah Ağa'nın bilmediği ve memûr olmadığı konularda kendiliğinden bir görüş beyan etmeme ilkesinden ayrılmaya niyeti yoktur. Tekrar ve tekrar aynı konulara dönülmesi ve Ağa'nın aynı ketûmiyyet içindeki ağız sıklığı Prens'in takdirini de çekmekten geri kalmaz (vr. 9a).

⁴⁸ Metni için bk. EK-I.

İkinci Başvekil Kont Leopold von Herberstein ve General Kont Leopold von Schlick ile yapılan görüşmeler: Kont Herberstein ve General Schlick'in⁴⁹ Seyfullah Ağa'yı yanlarında daha önceki görüşmelerde de bulunan baş tercüman Schmidt olduğu halde kendisine tahsis edilen konağında ziyaretleri ve görüşmeleri Prens Eugen'in Viyana'dan hareket gününe raslar (16 Nisan / 27 SA.)⁵⁰. Bu daha ziyade bir nezaket ve îade-i ziyaret anlamı taşır. Ziyaretçiler Prens Eugen'in hediyesi olarak bir altın saat takdim ederler. Bu Seyfullah Ağa'nın Prens'e verdiği hediyeler yanında üçde bir oranında daha az değerlidir. Tekrar görüşme taleblerinin Seyfullah Ağa tarafından kabul edilmiş olarak ayrılırlar (vr. 9b-10a).

Prens Eugen'in Viyana'dan ayrılmasından iki gün sonra I. Joseph vefat eder (17 Nisan 1711)⁵¹. Kardeşi İspanya Kralı III. Karlos'un (İmparator VI. Karl)⁵² tahta daveti ve iclası söz konusudur. Bu gelişmeye rağmen Prens Eugen Viyana'ya dönmez ve cephedeki vazifesine devam eder (vr. 10b). Seyfullah Ağa ile Kont Herberstein ve General Schlick arasındaki ikinci görüşme 24 Nisan'da (6 RA.) gerçekleşir⁵³. Prens Eugen tarafından Sadrazam'a bir mektup yazılmış olarak kendisinin yola çıkarılması planlandığı halde, imparatorun vefatı sebebiyle tehir olunduğunun beyanı ile başlayan görüşmeler, yeni hükümdarla beraber Osmanlı Devleti'ne karşı takib edilen Avusturya siyasetinde herhangi bir değişiklik beklenmemesi lazım geleceğine dair verilen teminatla devam eder. Seyfullah Ağa, iki devlet arasındaki barış antlaşmasına riayet edildiği müddetce, aradaki dostluğun değişmeyeceğini vurgular. Avusturya elçisi Talman'ın Bâbîâlf'nin izni olursa Rusya ve Osmanlı Devleti arasındaki anlaşmazlıkları gidermek üzere barışçı girişimlerde bulunacağı, aynı şekilde Felemenk ve İngiltere'nin de barışa tavassut niyetinde oldukları, ancak bu hususla ilgili olarak henüz herhangi bir haber alınmadığı, böyle bir girişim için Rus Çarı'nın ricada bulunmuş olduğu ve bu hususların dönüşünde Sadrazam'a aktarılması isteği dile getirilen görüşmede Rakoçiöglü'nün⁵⁴ faaliyetleri ile ilgili gelişmeler da ele alınır ve Rakoçiöglü'nün Osmanlı Devleti'ne tâbi olmak üzere müracaatta bulunduğu ve Sadrazam'ın ise bunu kabul etmemiş olduğuna dair Talman tarafından verilen havadisın doğruluk payı Seyfullah Ağa'dan sorulur. Ağa'nın böyle bir gelişmeden haberi yoktur. Ancak, bu reddedilişin iki devlet arasındaki dostluğun bir tezahürü olarak algılanmakta olmasını olumlu bulur ve memnuniyetle karşılar (vr. 11b-12a). İki devlet arasındaki dostluğu bozabilecek bu gibi gelişmelerin önlenmesi gerektiği ortak bir temenni olarak tekrar vurgulanır ve sınırlardaki kumandanlara bu hususlarda gerekli talimatın verildiği karşılıklı olarak bu toplantıda da bir defa daha dile getirilir.

⁴⁹ General Leopold von Schlick, 1699 Karlofça müzakerelerinde Avusturya baş temsilcisi.

⁵⁰ *Diarium*, s. 14-15.

⁵¹ I. Joseph, (1678-1711). 1690'da tahta çıkmıştır.

⁵² VI. Karl, (1685-1740). 1703-1711 arası İspanya Kralı. Krş. n. 12.

⁵³ *Diarium*, s.18-19.

⁵⁴ II. Franz Rákóczi, (1676-1735). 1704-1711 arası Erdel, 1795-1711 arası Macaristan Prensi. 1703-1711 arası devam eden Macar ayaklanmalarına önderlik etti. 1710'da Kiyev Palatini Potocki idaresindeki Kazak, Leh, İsveçli ve Fransızlar'dan müteşekkil yardımcı kuvvetler ile Avusturya karşı son defa mücadele etti. Mağlubiyeti üzerine Avusturya idaresine tâbi kalmak ve mülklerine tasarruf etmek şartıyla Macaristan'da oturmasına izin verildi. (Szatmar Barışı, 29 Nisan 1711). Nikolaus v. Preradovich, *Des Kaisers Grenzers. 300 Jahre Türkenabwehr*. Wien-München-Zürich 1970, s. 58-66; W. Zinkeisen, *GOR*, V, Gotha 1857, s. 515-518, 567, 570. 1716 Avusturya-Osmanlı savaşından kendisinden istifade edilmek istenmiş ve bu amaçla Aralık 1716'da yapılan bir antlaşma yapılmıştır. 1717 Ekim'inde Edirne'ye gelmiştir. Bundan sonraki yıllarını Osmanlı topraklarında geçirdi ve 8 Nisan 1735'te Tekirdağ'da vefat etti. Bk. Ahmet Refik, *Memalik-i Osmaniyyede Kral Rakoçi ve Tevabii*. İstanbul 1333; Klemens Mikes, *Türkiye Mektupları*. terc. Sadrettin Karatay. I-II, Ankara 1944-1945.

Kont Herberstein ve General Schlick ile üçüncü görüşme 7 Mayıs'da (19 RA.) gerçekleşir⁵⁵. Daha önceki toplantılarda meseleler ele alındığından daha fazla söylenecek ve görüşülecek bir konu olmadığı ortaya çıkar. Yeni hükümdar gelinceye kadar annesinin⁵⁶ nâibe olarak işlere riyaset edeceği Seyfullah Ağa'ya ihbar edilir⁵⁷ ve iki devlet arasındaki dostluğun devam edeceği bir kere daha vurgulanır ve bu hususun Padişah ve Sadrazam'a yazılan ve bir gün önce yola çıkartılan mektuplarda da dile getirildiği belirtilir. Seyfullah Ağa'nın Tuna üzerinden yola çıkartılması ve kendisine gemi tahsis edileceği belirtilir ve son bir defa daha buluşma ve vedalaşılma üzere toplantıya son verilir.

Dördüncü buluşma 13 Mayıs'da (25 RA.) Seyfullah Ağa'nın konağına aynı şahıslar tarafından habersiz olarak yapılan kısa bir ziyaret halinde geçer (vr. 15a-15b). Talman'dan gelen yeni havadislerin ihbarı ziyaretin sebebi olarak gösterilir. Ordunun Davud Paşa'dan hareket etmiş olduğu, Çelebi Mehmed Ağa'nın Kaymakam olarak atandığı⁵⁸, Donanmanın da yola çıktığı, Mısır askerinin sefere davet edildiği, ancak Kandiye ve Agriboz muhafazasıyla vazifelendirilmiş olduğu, Sadrazam kethüdası Osman Ağa'nın⁵⁹ Talman'a Seyfullah Ağa'dan gelen mektup doğrultusunda kendisinin iyi bir şekilde ağırlandığından ötürü duyulan memnuniyetin dile getirildiği ifade ile Ağa'ya böyle bir mektup yazmış olduğu için teşekkür edilir.

Veda görüşmesi için taraflar sefâretnâmeye göre 19 Mayıs'ta (Gurre-i Rebî'ü'l-ahir 1123, salı) Kont Herberstein'in sarayında (*Coloredisches Haus*) son defa bir araya gelirler (vr. 15b-16a). Ancak bu görüşme tarihinin 16 Mayıs cumaertesi günü olması icab ettiği, hem tercüman Schmidt'in notlarından⁶⁰ hem de bu konu ile ilgili olarak "*Viyana Gazetesi*"nde çıkan ayrıntılı havadis ile açığa çıkmaktadır⁶¹. Seyâhatnâme'deki ifade, "Bir gün tercüman gelüp mektuplarımız hazır. Yarınki gün ki gurre-i Rebî'ü'l-ahirdür, mübarek gündür, size hintolar gelüp, atlar gelüp, devletlü inâyetlü sâhib-i devlet hazretlerinün mektûb-ı emr-uslûbların teslimünüz günü gibi kâ'ide üzre ikinci vekil konağına varup mektuplarımızı alırsız dediler" (vr. 15b) şeklindedir ve dolayısıyla bu tarihlendirmenin tercümanın ifadesine dayanılarak verildiği anlaşılmaktadır. "Mübarek gündür" kaydından ise sözü edilen gazetede yer alan, dolayısıyla 16 Mayıs cumaertesi günü öğleden önce imparatorun dul eşi⁶² ve sair yüksek zâdegân ve devlet ricalinin iştirakleriyle Aziz Stefan Kilisesi'nde icra edilen büyük âyine vesile olan *Aziz Johannes*

⁵⁵ *Diarium*, s. 22-23.

⁵⁶ Eleona Magdalena Theresia (1665-1720).

⁵⁷ Bu husus Kont Herberstein tarafından Sadrazam Baltacı Mehmed Paşa'ya yazılan 26 Nisan 1711 tarihli bir mektup ile ayrıca bildirilmiş ve dostâne ilişkilerde herhangi bir değişikliğin olmayacağı temin edilmiştir. Bu mektubun Viyana Arşivi'ndeki Lâtince sureti için bk. EK-IX. Eleona Magdalena Theresia'ya bu sıfatı ile Padişah ve Sadrazam tarafından 1123 senesi evâ'il-i Zilhicce (10-20.I.1712) tarihiyle yazılan cevâbî mektup suretleri için bk. *BOA. Nâme Defteri*, VI, s. 229-230.

⁵⁸ Baltacı Mehmet Paşa'nın sefere çıkması sebebiyle İstanbul'da kaymakam olarak Silahdar Ali Paşa tayin edilmiş (13 Mart 1711), ancak kısa bir müddet sonra istifa etmesi üzerine yerine vezirlik rütbesi ile Yeniçeri Ağası Çelebi Mehmed Ağa getirilmiştir. Kurat, *aynı eser*, I, 244, 248.

⁵⁹ Osman Ağa, Baltacı Mehmed Paşa'nın akıl hocası olarak perde arkasından bütün işleri yürütmekteydi. Prut savaşı ve sonrası yaşanan olumsuz gelişmelerin müsebbibi olarak idam edildi. Bk. Kurat, *aynı eser*, I, 150-152; Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, IV/1, s. 90.

⁶⁰ *Diarium*, s. 25-29.

⁶¹ *Wiennisches Diarium*, nr. 813. "*Seyfullah Ağa 16 Mayıs'ta Prens Eugen tarafından veda merasimine davet edildi ve bir gün sonra Viyana'dan hareket etti*" diyor Kurat yanılmaktadır. (*Aynı eser*, II, 320-321). Bu ziyaret 16 Mayıs tarihli olmakla beraber, Prens'in daha önce 15 Nisan'da vedalaşarak cepheye gitmek üzere Viyana'yı terk ettiğine işaret etmiş bulunmaktayız. Krş. n. 39. Seyfullah Ağa 2 Haziran'da Viyana'dan yola çıkmış olduğundan bu noktanın da tashihi gerekmektedir. Krş. n. 70.

⁶² Kaiserin Amalia Wilhemina (1673-1742).

Günü'nün kastedildiği anlaşılmaktadır⁶³. Veda görüşmesi büyük bir merasim ve alây ile gerçekleşir. Prens Eugen ve kendisi tarafından Sadrazam'a ve Belgrad Muhafızı Abdî Paşa'ya yazılmış olan mektuplar Seyfullah Ağa'ya teslim edilir⁶⁴. Kont Herberstein, mektuplarda iki devlet arasındaki dostluğun devamının arzu edilmekte olduğunu dile getirildiğini ve yapılan toplantılardaki bu istikametteki izlenimleri doğrultusunda Seyfullah Ağa'dan da bu telakkinin şifâhî olarak Sadrazam'a aktarılması beklendiği ifade edilir. Seyfullah Ağa'ya hediyeler ve diğer adamlarına paralar dağıtılır ve vedalaşılır⁶⁵.

"*Viyana Gazetesi*" bu veda ziyareti münasebetiyle yapılan merasimi ayrıntılı olarak vermektedir:⁶⁶ Seyfullah Ağa için Prens Eugen tarafından kabul edildiği ilk günkü gibi bir merasim ve alây tertip edilmiştir. Kendisi ikamet etmekte olduğu konaktan (*Leixenengisches Haus*) beraberinde refakat kıtası eşliğinde 6 çifteye koşulmuş alây arabası ve takımları altın ve gümüş kakmalı 4 yedek olduğu halde Yüzbaşı Eschenauer tarafından öğle vakti saat onikiye doğru alınır. "*Viyana Gazetesi*"nin anlatımına göre alây şu şekilde tertip edilmiş olarak yola çıkar: Önde merasim subayı teğmen Herzlitska at sürmekte, kendisini arkadan 20 süvari takip etmektedir. Bunların arkasında Seyfullah Ağa'ya vekilharç olarak tayin edilmiş olan Johann Andre von Harena onun arkasında Yüzbaşı Erschenauer ilerlemektedir. Daha sonra Seyfullah Ağa'nın odacıbaşısı Mehmed Ağa ve onun arkasında, sağında serhad tercümanı Yusuf Ağa olduğu halde Ağa'nın kahyası at sürmektedir. Arabanın içinde Seyfullah Ağa ve kendisinin tercümanlığını yapmakta olan Johann Andre Schmidt yer almaktadır. Sırtında samur kürklü kırmızı kaftan ve içine sarı atlastan entari giymiş olan Ağa'nın koltuğu tercümana göre daha yüksektir. Arabanın iki tarafından imparatorun vefatından ötürü matem kıyafetine bürünmüş olan Kont Herberstein'in birer ve Seyfullah Ağa'nın 12 hizmetkârı yürümektedir. Bütün bunları Viyana garnizonundan tertip edilmiş askerî kıtaat takip etmektedir.

Alây Schlag Brücken'i geçer, Rothen Thurn'u katederek Lubeck'e ve oradan da Aziz Stephan Kilisesi önünden Kärntner Strasse'den yukarı Weyburg Gassen'e kadar yol alarak, Kont Herberstein'in sarayı olan Coloredisches Haus'a varır. Burada arabadan inen Seyfullah Ağa, Yüzbaşı von Mülbürg kumandasında olarak basamaklara karşılıklı iki sıra halinde dizilmiş

⁶³ *Wienerisches Diarium*, nr. 813

⁶⁴ Prens Eugen'in Sadrazam Baltacı Mehmed Paşa'ya yazdığı mektup 15 Nisan 1711 tarihini taşımaktadır. Sureti için bk. *BOA. Nâme Defteri*, VI, 227-228 ve EK-II. *Viyana Arşivi*'ndeki Lâtince sureti için bk. EK-III. Herberstein tarafından yazılan mektup 12 Mayıs 1711 tarihini taşımaktadır. Bu mektubun Lâtince sureti için bk. EK-IV. Abdî Paşa'ya Prens Eugen tarafından yazılan mektup 17 Nisan 1711, Herberstein tarafından yazılmış olan ise 12 Mayıs 1711 tarihini taşımaktadır. *Viyana Arşivi*'ne mahfuz bu mektup suretleri için bk. EK-V ve EK-VI. Belgrad muhafızı Abdî Paşa'ya yazılan mektuplar, elçilerin dönüşlerinde serhadteki mübadele mevkileri olan mahal kumandanlarına yazılan mektuplar cümlesindedir. Bunlarda elçinin vazifesini en iyi şekilde yaptığı ve aradaki dostluğu takviye ettiği vurgulanır ve ayrıca elçi hakkında olumlu değerlendirmelerde bulunulurdu. Nitekim, 1730-31 arasında Viyana'da bulunan Mustafa Efendi'nin dönüşü münasebetiyle Bosna paşası ve ayrıca Niş muhafızı Topal Osman Paşa'ya Prens Eugen tarafından mektuplar yazılmış olduğu bilinmektedir. Prens Eugen tarafından yazılan lâtince mektup suretleri için bk. Fuat Sanac, *Der Gesandtschaftsbericht Mustafa Efendi's*, s. 451-453; 457-458. Serhad paşalarının bu tür yazışma evrakını ihtiva eden özel arşivleri genelde günümüze intikal etmemiştir. Topal Osman Paşa'nın arşivi ise buna bir istisna teşkil eder ve Franz Babinger tarafından yayınlanmıştır. (*Das Archiv des Bosniaken Osman Pascha. Nach den Bestände der Badischen Landesbibliothek zu Karlsruhe herausgegeben und erläutert*. Berlin 1931). Yayına konu olan bu arşivin orijinal malzemeleri ise II. Cihan Harbi esnasında tamamen yanarak yok olmuştur.

⁶⁵ Keza, *Diarium*, s. 28.

⁶⁶ *Wienerisches Diarium*, nr. 813: "**Beschreibung:** Der Urloabs=Audienz / Welche bey Ih[ren] K[aiserlichen] M[ajestät] hinterlassenen würcklich=geheimen Hof=Kriegs=Raths=Vice=Präsidenten / auch der zu Spannien / Hungarn und Böhmeim königl[ichen] Majestät Feld=Marschallen und Obristen über ein Regiment zu Fuss Titl. Herrn Leopold Grafen von Herberstein, der von dem Türkischen Gross=Vezier Paltagi Mehemet Pascia abgeschickte Cefulah Aga, Caphi Pascia, den 16. May 1711 dahier öffentlich gehalten".

şeref kıtası arasından geçerek merdivenleri çıkar. Son basamakta kendisini Kont Herberstein adına Saray Divan-ı Harbiyyesi subaylarından Joseph von Höffenstock ve Dominicus Krapler karşılar ve çok sayıda kibâr ve ricâl ile dolu olan kabul salonuna kadar eşlik ederler. Kont Herberstein masa yanında bir koltukta oturmaktadır. Sağında İmparatorluk Sarayı Divan-ı Harbiyye üyeleri meratip içinde yerlerini almış olarak durmaktadırlar. Sol tarafında ise Divan-ı harbiyye Müşteşarı ve Müşavir-i mahrem-i esrar Anton Joseph von Detl bulunmaktadır.

Seyfullah Ağa'nın kabul odasına girmesiyle beraber üç defa temenna ederek "*Türk usûlü*" selâm verir ve hemen Kont Herberstein'in karşısına yerleştirilmiş olan koltuğa oturur. Karşılıklı hal hatır sormalar ve iltifatlardan sonra Kont Herberstein, buradaki ikametinin hitama erdiğini ve yola çıkmadan önce kendisini son bir defa daha görmek ve yola çıkmak üzere ruhsat vermek istediği beyanla, Viyana'dan ayrılmış bulunan Başvekil Prens Eugen'in Sadrazam'a hitaben Latince bir mektup bıraktığını, bu mektubun İmparator'un vefatından önce hazırlanmış olmasından ötürü kenarları altın bezeli gümüş işi bir muhafaza içine konulduğunu belirtir. Mektubu von Detl'in elinden alarak Seyfullah Ağa'ya teslim eder. Ağa mektubu büyük bir saygı ile alır ve elinde tutar. Bunun üzerine Kont von Herberstein yine Sadrazam'a hitaben kendisi tarafından hazırlanmış olan diğer mektubu teslim eder. Bunun muhafazası kenarları altın bezeli olmakla beraber siyahtır. Mektup muhafazalarındaki bu renk farklılığının Kont Herberstein tarafından açıklandığı ve Prens Eugen'in imparatorun vefatından önce ve kendisinininkinin ise vefat sonrası hazırlanmış olmasından ötürü matem işaret taşıdığı, dolayısıyla başka bir anlama yorumlanması gerektiği ifade edilmiş olduğunu Seyfullah Ağa sefaretnâmesinde nakletmektedir (vr. 16a). Bunların dışında Belgrad Seraskeri Abdî Paşa için yazılmış iki diğer mektup da kendisine verilir. Bunlar, "*Viyana Gazetesi*"ndeki kayda göre kağıt zarflar içinde, dolayısıyla sefaretnâmedeki ifade ile "*kesesiz*" olarak teslim edilmiştir (vr. 16a). Sefâretnâmede dile getirilen bu ayrıntının gazetedeki havadis ile uyuşmakta olması, haber kaynağının sıhhatini ifşa etmesi açısından ayrıca dikkat çekicidir.

Seyfullah Ağa, her cihetle tamamen güven verici sözler sarfeder, ayrıca iki devlet arasındaki Karlofca Barışı ile oluşturulan dostluğun devamının arzu edildiğini tekrar temin eder. Bunun üzerine yukarda sözü edilen masanın üzerine kendisine takdim edilmek üzere hazırlanmış gümüş eşyalar, sefaretnâme'deki ifadesiyle "evâni" (vr. 16b) konular ve hediye olarak verilir⁶⁷. Maiyetindeki görevlilere de gümüş işleri, kumaş, para dağıtılır⁶⁸. Seyfullah Ağa

⁶⁷ Kendisine verilen hediyeler gümüş leğen, şamdan, çiçeklik gibi eşyalardan oluşmak üzere 4 parçadır. Bunların değerinin 1200 Filorin'den fazla olduğunu tercüman Schmidt kaydetmektedir. *Diarium*, s. 28. Elçilere verilen bu gibi hediyelerin daha önce gelenlere verilmiş olanlarla kıyaslanır ve aynı değerde olmasına itina gösterilirdi. Nitekim 1730'de Viyana'ya gelen Tavukcubaşı Damadı Mustafa Efendi'ye verilecek hediyelerin ne değerde olması icab ettiği soruşturulduğunda, Nisan 1704 'de gelen Mîr-i alem İbrahim Efendi ve 1715'de Viyana'da giden Mütferrika İbrahim Ağa ve 1711'de Seyfullah Ağa'ya verilenler esas alınmış ve bu değerlerde hediyeler hazırlanmıştır. Dolayısıyla Mustafa Efendi'ye verilen benzeri gümüş eşyalardan oluşan hediyelerin değeri 1192 Florin tutmaktaydı. Bk. Fuat Sanaç, *Der Gesandtschaftsbericht Mustafa Efendi's*, s. 462, 465. Mîr-i âlem İbrahim Efendi III. Ahmed'in tahta çıkışını bildirmek maksadıyla gönderilmiştir. Dönüşünde İmparator Leopold'dan padişah ve sadrazama getirdiği 9 Ağustos 1704 tarihli mektup suretleri için bk. *BOA. Nâme Defteri*, VI, 85-87. Venedik ile başlayan savaş sebebiyle, 1711'de yollanan Seyfullah Ağa'nın misyonunu üstlenmiş olarak, dolayısıyla Avusturya'nın tarafsız kalmasını sağlamak üzere Viyana'ya gönderilen Mütferrika İbrahim Ağa'nın Prens Eugen'e götürdüğü 21. ZA. 1226 / 28. XI. 1714 tarihli mektup sureti için ise bk. kezâ, *BOA. Nâme Defteri*, VI, 340-343. Bu her iki elçilik hakkında henüz bir çalışma yapılmamıştır. F. R. Unat Avusturya elçilerine dair düzenlediği listede 1715'de giden İbrahim Ağa'ya yer vermemektedir. Bk. *Osmanlı Sefirleri ve sefaretnameleri*, Ankara 1987, s. 230. Tablo X. Aynı tabloda 110. sırada 1704'de giden [Mîri alem] İbrahim Efendi, *Mütferrika İbrahim* [Ağa] olarak tanımlanmakta ve matbaa kurucusu İbrahim Mütferrika olabileceğine dair yersiz bir tereddüde düşülmektedir. Öte yandan 1715'de giden Mütferrika İbrahim Ağa'nın aynı şekilde matbaa kurucusu İbrahim Mütferrika olduğunu belirten A. İ. Savaş'ın da yanılmakta olduğu açıktır. (bk. *Der Gesandtschaftsbericht des Mustafa Hatı Efendi über die Gesandtschaftsreise nach Wien*

kendisine gösterilen dostluk ve misafirperverliğe saygı ile teşekkür eder, aynı şekilde temmenna ederek vedalaşır. Uğurlanmak üzere tekrar aynı kortej eşliğinde yola koyulur. Seyfullah Ağa'nın kahyası ata binmiş olarak Sadrazam için hazırlanmış mektupları herkesin görebileceği bir şekilde elinde tutmaktadır. Şehir garnizonundan 6 piyade Ağa'nın, diğer 4 piyade ise maiyetindekiler için hazırlanmış olan hediyeleri arabasının önünde taşıyarak ikametine tahsis edilen konağa kadar kendisine eşlik ederler⁶⁹.

Bu veda toplantısından birkaç gün sonra (vr. 16b) yol hazırlığı içinde olan Seyfullah Ağa'yı şimdiye kadar yapılan görüşmelere iştirak ile zabıtlarını tutmuş olan mahrem-i esrâr von Detl yanında yeni bir araba olduğu halde ziyarete gelir ve bunun Sadrazam'a hediye olarak hazırlandığını ifade ile Seyfullah Ağa'ya teslim eder. Bu hafif bir "sefer arabası"dır ve daha alâsını ileride İstanbul'a gönderilecek olan elçi ile yollanacaktır. Bunun tarihinin 22 Mayıs olduğunu tercüman Schmidt'in "*Günlüğü*"'nden öğrenmekteyiz⁷⁰. Yol tedarikinin itmam edilmiş olduğu ve Tuna'dan seyri için kendisine gemiler ve refakatçi askerler ve mihmandarlığına bir "*komser*" tayin edildiğini bildirir. Seyfullah Ağa 2 Haziran'da (15 R.), maiyeti ve kendisine terfik edilen askerlerle beraber 76 kişilik bir konvoy halinde Tuna üzerinden Belgrad'a doğru yola çıkarak Viyana'dan ayrılır⁷¹. Kendisinin de belirttiği gibi yolda uğradıkları yerlerde iâşeleri için her türlü yiyecek verilir⁷². Konvoy 19 Haziran'da Slankamen'e varır. Belgrad'dan gönderilen ve içinde Sirem Alay Beyi'nin de bulunduğu bir Türk gemisi Seyfullah Ağa'yı karşılamak üzere gönderilmiştir⁷³. Ağa gemiye geçer ve Belgrad'a yönelir. Burada Belgrad muhafızı Abdî Paşa tarafından karşılanır. Buraya kadar kendisine eşlik etmiş olan Tercüman Schmidt, Belgrad'a varıldığında yapılan bir merasim akabinde Seyfullah Ağa ile vedalaşır ve vazifesini sona erdirmiş olarak 20 Haziran'da Slankamen'e döner⁷⁴.

Belgrad'dan Viyana'ya ve oradaki ikametinden sonra tekrar Belgrad'a dönüşü, dolayısıyla bütün seyahati 90 gün sürmüştür (vr. 17b). Seyfullah Ağa ve maiyetinin yol esnasındaki gidiş ve gelişlerinde her türlü iâşeleri Avusturya tarafından aynen karşılanmış, Viyana'daki ikameti esnasında ise aynı teslimat yerine kendisine günde 85 Florin tayinat tahsis edilmiştir⁷⁵.

Viyana'da bulunduğu sıralarda Hollanda elçisi Brunnix ve elçilik sekreteri Fontona,⁷⁶ Venedik elçisi Conily,⁷⁷ Leh elçisi Kiovski'nin⁷⁸ de ziyaretlerini kabul eden Seyfullah Ağa, Başvekil derecesindeki en üst devlet adamları ile yaptığı temasları, bunların ikametine tahsis edilen konağa bizzat gelerek ziyaretinde bulunmalarını ve imparatorun vefat etmemiş olması

[1748]. Viyana Üniversitesi, basılmamış doktora tezi, 1989, s. 52). Buna dair verdiği kaynaklar arasında yer alan A. Refik'in *Alimler ve Zanaatkarlar* isimli eserinde (İstanbul 1924, "İbrahim Müteferrika" kısmı, s. 329-352) bu hususu destekleyecek bir kayıt olmadığı gibi, 269-296 olarak gösterilen sahife numaraları da tashihe muhtaçtır.

⁶⁸ Tercüman Schmidt bu münasebetle maiyet efradını sıralamaktadır. *Diarium*, s. 29.

⁶⁹ *Wienerisches Diarium*, nr. 813. "*Beschreibung*", kısmı.

⁷⁰ *Diarium*, s. 31-32. Schmidt, arabanın değerinin 800 Filorin'in üstünde olduğunu kaydetmektedir.

⁷¹ *Sefâretnâme*, vr. 17a; kezâ, *Diarium*, s. 35-44. Burada Tuna üzerinde varılan yerler ayrıca gösterilmiştir: Buna göre Haziran'nın 4.de Vatsch, 5.de Komorn, 6.'da Gran, 7.de Sant Andre, 8.de Buda, 9 Haziran'da burada kalınır. Şehir kumandanı Kont von Gotty tarafından uğurlanır. 10.da öğleye doğru yola çıkılır. 11.de Base, 12.de Tolna, 13.de Mohac, 14.de Verischmarton, 15.de Almasch, 16.da Noukavaraleno, 17.de Tschgroviz ve 19.da Slankamen'e varılmıştır.

⁷² *Sefâretnâme*, vr.17a; kezâ, 6 Haziran'da vardıkları Gran'da olduğu gibi, *Diarium*, s. 37.

⁷³ *Diarium*, s. 45

⁷⁴ *Diarium*, s. 44-46.

⁷⁵ *Diarium*, s. 47.

⁷⁶ *Diarium*, s. 20-21. 30 Nisan ve 8 Mayıs tarihiyle.

⁷⁷ *Diarium*, s. 24. 10 Mayıs tarihiyle.

⁷⁸ *Diarium*, s. 20-21. 30 Nisan tarihiyle.

halinde kendisini huzuruna kabul edeceğine dair edinmiş olduğu kuvvetli izlenimi, kendisine gösterilen yüksek ihtiramın bir nişanesi olarak yorumlamaktadır (vr. 17b).

Seyfullah Ağa'nın Viyana'da başarılı olduğu ve görüşmeler esnasında basiretli ve daha büyük hizmetlere lâyık bir kimse izlenimi bıraktığı kaydedilmektedir⁷⁹. Avusturya devlet adamları ile olan görüşmelerde, gönderiliş sebebi olan ve iki devlet arasındaki dostluğun temin ve devamına dair güvenilir bir tavır sergilemiş ve kendisini aşan konulara özellikle girmemeye özen göstermiştir. Kendisini ziyarete gelen Venedik, Hollanda ve Leh elçileriyle de başka herhangi bir konuda görüşmelere girmemiştir. Seferin yalnızca Rusya'ya karşı açıldığının anlaşılması üzerine özellikle Leh elçisi, araya Hollanda elçisini de sokarak Seyfullah Ağa ile görüşme taleplerinde bulunmuş ve 30 Nisan'da müştereken ziyaretine gelmişlerdir. Her iki elçi de Bâbü'lî'nin Rusya ve İsveç arasındaki anlaşmazlıkların çözümü için mutavassıt olması gerektiği fikrindedirler. Kiovski, Osmanlı Devleti'nin bu harpte mağlup olması halinde Rusya'nın daha da kuvvetleneceği ve böyle bir neticenin yaratacağı tehlikeleri dile getirerek, Türkler'in bu savaşa derhal bir son vermelerini istemiştir⁸⁰. Seyfullah Ağa, İsveç Kralı'nın hatırı için Leh üzerine de yürüneceğinden çekinildiğini dile getiren Kiovski ile bu gibi konuları tartışmaya ayrıca sefâretnâmesinde de işaret ettiği gibi yanaşmamış, görüşmeyi nükteli bir şekilde başka mecralara dökmeye çalışmıştır (vr. 14a).

Seyfullah Ağa, Belgrad'a vardiktan sonra vakit kaybetmeden İsakçı'da bulunan sadrazama mülaki oldu. Verdiği bilgiler neticesinde devam etmekte olan İspanya Veraset savaşının da etkisiyle Avusturya tarafından bir tehlike gelmeyeceği resmen açığa çıkmaktaydı. Seyfullah Ağa, Avusturya tarafının da savaşın yalnızca Rusya cihetine açılmış olmasından ötürü ayrıca rahatlamış olduğunu tesbit etmiş ve bu izlenimini sadrazama aktarmış olmalıdır. Ancak, Viyana'daki ikametinde ve görüşmelerde İsveç Kralı'nın faaliyetlerinin de pek tasvib edilmemekte olduğu kendisine hissettirilmiştir. Bunun Osmanlı-İsveç ilişkileri üzerinde, özellikle XII. Şarl'ın sadrazam tarafından yapılan davete rağmen ordugaha gelmek istememesiyle su üzerine çıkacak olan soğukluğu daha da artıracak bir etkisi olduğu görülecektir⁸¹.

Seyfullah Ağa'nın sadrazam ile buluşmasından kısa bir müddet sonra Avusturya elçisi Talman'ın başkâibi Franz von Fleischmann, imparator Joseph'in⁸² vefatını bildirmek üzere İsakçı'ya geldi. Viyana'daki İmparatorluk Sarayı Divân-ı Harbiyyesi kendisine aynı zamanda askerî hazırlıkları gözlemlene vazifesi vermiş bulunuyordu. Fleischmann'ın raporlarında Seyfullah Ağa'dan da bahsetmekte olması, bunun hakkında bazı mütemmim bilgiler edinilmesi imkânını vermektedir: Seyfullah Ağa Rus savaşına iştirak etmiştir ve sadrazamın yakınında bulunmaktadır. Nitekim, Prut'ta kuşatılan Rus ordusunun "aman" dilemesi üzerine başlayan görüşmeler⁸³ esnasında orduya gelen Rus başvekili Şafirov⁸⁴ ile sadrazam arasında 21 Temmuz'da yapılan görüşmelerde hazır bulunmuş ve barış yapılması istikametinde bir tavır ortaya koymuştur. Bunda, Viyana'da iken Avusturya'nın İsveç'i dışarıda bırakacak bir Osmanlı-Rus barışına taraftar olduğunu gözlemlemiş olmasının etkisi olsa gerektir. Bu sıralarda

⁷⁹ Eudoxin du Hurmuzaki, *Documente privitoare la Storia Românilor*, VI, (1700-1750) Bucuresci 1787, nr. XLI, s. 77.

⁸⁰ Kurat, *aynı eser*, I, 319-320.

⁸¹ Kurat, *aynı eser*, I, 400.

⁸² Kurat'ta herhalde sehven Leopold olarak kaydedilmiştir. *Aynı eser*, I, 401.

⁸³ Kurat, *aynı eser*, II, 493 vd.

⁸⁴ Kont Peter Şafirov (1669-1739). Hakkında bk. Kurat, *aynı eser*, II, Ankara 1953, s. 509, n. 2.

ordugâhda bulunarak gelişmeleri takib eden Fleischmann'ın yazdıklarına göre, Şapiro görüşmeler hitamında yola çıkmadan önce, Seyfullah Ağa'nın müdahalesiyle "ordugâh'a gelmiş bir misafir" sıfatıyla dostca ağırlanmış ve kahve ikram edilmiştir⁸⁵. Seyfullah Ağa'nın Rusların Sadrazam ve yakın çevresine dağıttıkları ağır hediyelerden⁸⁶ nasibini almış olduğunu dair bir kayıt ise göze çarpmamaktadır. Ancak bu sıcak yaklaşımının karşılıksız kaldığını söylemek mümkün değildir. Fleischmann'ın 5 Ağustos'ta başta sadrazam olmak üzere sair ordu ricali ile yaptığı görüşmelerde, Viyana'da bulunduğu sırada kendisine gösterilen yakın alakadan hoşnut kaldığını herkese ifade ettiğini belirttiği Seyfullah Ağa etkili olmuştur⁸⁷. Dönüşü münasebetiyle de yine Seyfullah Ağa vasıtasıyla sadrazam tarafından kabul edilir. Kendisine Kont Herberstein'a hitaben kaleme alınmış bir mektup verilir ve Prens Eugen'e dostluk selam ve mesajları gönderilir. Seyfullah Ağa'nın Viyana'daki iyi kabulünden ve gönderilen hediye (sefer arabası) ötürü ayrıca teşekkür edilir. Ordugâhta bulunmasından ötürü münasip hediyeler ile mukabele edilemediği için özür dilenir. Bununla beraber Fleischmann'a, Seyfullah Ağa'ya gösterilen ağırlamaya da mukabele olmak üzere 1000 Taler hediye olarak verilmiştir⁸⁸. Fleischmann'a karşı sair ordu ricali gibi Seyfullah Ağa da dostluk teyidi ve teminatı ile vedalaşır. Kendisinin tesbitine göre Seyfullah Ağa sair rical nezdinde itibarı olan bir zattır⁸⁹.

Prut Barış'ından sonra Venedik ile özellikle Mora ahalisinin tekrar Osmanlı idaresine dönmek istemeleriyle⁹⁰ gelişen olaylar, iki devlet arasında yeni bir savaşa münce olmuştur. Karlofça ile kaybedilen yerlerin tekrar ele geçirilmesi anlamındaki bu savaş esnasında Avusturya'nın tekrar tarafsız kalmasını temin etmek icab etmekteydi. Ancak bu sefer şartların o kadar müsait olmadığı kısa bir zamanda görülecektir. Avusturya, İspanya Veraset savaşlarının sona ermesinden ötürü Osmanlı Devleti'ni daha yakından takib ve gerektiğinde de müdahale edebilme imkânına kavuşmuş bulunuyordu. Bu seferde 1711 Rus savaşında olduğu gibi, savaşın bu defa yalnızca Venedik'e karşı olduğunun temin edilmesi ve Karlofça Antlaşması'nın Avusturya ile ilgili hususlarının geçerli ve dokunulmaz olduğunun ifadesi için Viyana'ya bir elçi gönderilmesine karar verilmiştir. Sadrazam Damat Ali Paşa'nın 28. XI. 1714 (21 ZA. 1126) tarihli olarak Prens Eugen'e hitaben yazılan mektubu⁹¹ hamilen yola çıkartulan elçi Müteferrika İbrahim Ağa'dır⁹². İbrahim Ağa yine olağanüstü bir şekilde karşılanmış olmakla beraber⁹³, Avusturya'nın bu sefer münasebetiyle duymakta olduğu rahatsızlık ve sıranın kendisine gelmekte olduğu hissini gidermek mümkün olmamış, Venedik ve Avusturya arasında Karlofça ile devam etmekte olan ittifak,⁹⁴ savaşın Avusturya'ya da içine alacak bir şekilde genişlemesi

⁸⁵ Franz von Fleischmann'ın 14 Eylül 1711 tarihli raporu, Hurmuzaki, *Documente*, IV, 109, nr. LVII. Ayrıca, Kurat, *aynı eser*, II, 514. Kurat bu raporun bir kısmını aynen vermektedir. Bk. *aynı eser*, II, 787-791.

⁸⁶ Fleischmann, Sadrazamın çadırına Rus ordusundan geceleyin 6 araba dolusu para geldiğini kaydetmektedir. *Aynı eser*, IV, 109.

⁸⁷ Fleischmann'ın raporu, Hurmuzaki, *aynı eser*, IV, 112.

⁸⁸ Fleischmann'ın Raporu, Hurmuzaki, *aynı eser*, IV, 113.

⁸⁹ Fleischmann'ın Raporu, Hurmuzaki, *aynı eser*, IV, 114.

⁹⁰ Zinkeisen, *GOR*, V, 464.

⁹¹ Mektup sureti için bk. *BOA. Nâme Defteri*, VI, 340-343. Krş. n. 67.

⁹² *Raşid Tarihi*, IV, 197, 201; Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, IV/1, 109-110; Hammer, *GOR*, IV, 137; Zinkeisen, *GOR*, V, 465. Bu elçi ile ilgili olarak ayrıca krş. n. 67.

⁹³ İbrahim Ağa'nın Viyana'ya varışı ve kabulü ile ilgili bir çalışma yoktur. Zinkeisen, bu elçilik ile ilgili en ayrıntılı bilgiler için Viyana'da 1741'de basılmış *Histoire de Prince François Eugène de Savoye* adlı eseri tavsiye etmektedir. *GOR*, V, 465, n. 2.

⁹⁴ Bu ittifak Nisan 1716'da Türkler'e karşı yapılan yeni bir antlaşma ile yenilenecektir. Bk. Herbert Jansky, "Osmanenherrschaft in Südosteuropa von 1648-1789", *Handbuch der europäischen Geschichte*, IV, Stuttgart 1968, s. 767.

neticesini vermiştir. İbrahim Ağa'nın gönderilişi, 1711'de Seyfullah Ağa'nın gönderilişi ile başlatılan siyasetin bir devamı olmuştur. Sadrazam Prenş Eugen'e yazdığı mektupta, Venedik'in Mora'daki icraatından ayrıntılı olarak şikayet ve alınan savaş kararını ihbar ettikten sonra, yapılan savaş hazırlıklarından başka bir anlam çıkartılmamasını ve iki devlet arasındaki dostluğun hiçbir şekilde zarar görmemesi için aradaki barışa aynen uyulacağını ve bozulmasına yol açacak davranışlardan uzak durulacağını ve bu hususta serhad kumandanlarına da muhkem tenbihatta bulunulduğunu ifade etmekte ve bütün bu hususların iletilmesi için özel bir elçinin gönderildiğini belirtmekteydi⁹⁵.

İbrahim Ağa'nın gönderiliş sebebi ve beraberinde getirdiği mektubun içeriğinin Seyfullah Ağa'nınki ile aynı olduğu görülmektedir. Karlofça ile barışın sağlanması için ilk defa diğer devletlerin arabuluculuğunu kabul eden Osmanlı diplomasisinin, bu savaşta elden çıkarttığı toprakları tekrar geri alabilmek için giriştiği mücadelede oyunu Avrupa siyasetinin kurallarına göre oynama yolunda önemli tecrübeler edinmiş olduğu, Seyfullah Ağa'nın ve dolayısıyla İbrahim Ağa'nın Viyana'ya gönderilişleri ile gözler önüne serilmektedir. Seyfullah Ağa'nın Viyana'ya elçi olarak gönderilmesi, bu anlamda başlayan yeni siyasetin ilk nişanesi olarak görülmeli ve önemsenmelidir.

⁹⁵ BOA. Nâme Defteri, VI, 340-343.

SEYFULLAH AĞA'NIN VİYANA SEFARETNÂMESİ

METİN

(1b) Belgrad'da vâki': Biñ yüz yigirmi üç senesi şehr-i Muḥarremüñ on beşinci pençşenbe günü⁹⁶ şehr-i Belgrad'a dâhil olup Belgrad muḥâfızı vezîr-i âşaf-nazîr devletlü sa'adetlü 'Abdi Paşa ḥâzretleriyle görüşüp Nemçe cānibine me'mûr olduğumuz 'arz ve 'ināyetlü şāhib-i devlet efendümüz ḥâzretlerinüñ mektûb-ı emr-uslûbların virüp anlar daḥi kırâ'at buyurup mefhûmı ma'lûm-ı şerîfleri olduḡda luṭfen ve keremen bu kullarına 'azîm ta'zîm ve tekrîm buyurup Ḥasan Ağa nām bir aḡa ile der-'akāb Varadin ceneraline mektûb yazup bizüm geldigimizi ve ne için geldigimizi beyān eylediler. Varadin ceneralı daḥi der-'akāb mektûblarıyla cevāb yazup Ḥasan Ağa ile me'an bir bellü ḡapudanlarını⁹⁷ ḡoşup ve bizüm Beç tarafına me'mûr olduğumuzdan muḡaddem ḡaberleri olmaḡla başvekil tarafından bir ḡomsar ta'bîr olunur kimesne ta'yîn olunmuş imiş⁹⁸. Ya'nî yollarda bizüm zād u zaḡîremüz görüp vekilḡarçlık idüp Beç'e varınca ḡonaḡçılık daḥi itmek için ta'yîn olunup gelmiş imiş. Ol maḡal Varadin'de mevcûd olmaḡla anı ve Varadin'de mevcûd olan tercümānı⁹⁹ me'an ḡoşup Belgrad'a geldüklerinde ser-ḡaddüñ mu'tād-ı ḡadîmîsi üzre vezîr-i mûkerrem devletlü sa'adetlü 'Abdi Paşa ḡâzretleri 'azîm dîvān idüp mesfûrlar gelüp ba'de'd-dîvān vezîr-i rûşen-zamîr ḡâzretlerinüñ büyük odalarına da'vet olunup mektûbları teslîm idüp ḡahve iḡerler iken bu bendelerin yanlarına da'vet buyurup varduğumda kıyām idüp cümle zābiṭān ve ocak ḡalkı her kim var ise kıyām idüp mesfûrlar daḥi şapḡaları ellerinde kıyām idüp bendelerin yanlarına alup oturduḡda mesfûrlar bu kimdür diyü su'āl eyledüklerinde vezîr-i mûkerrem ḡâzretleri bir güne ta'bîr ve takrîr buyurdılar ki mesfûrlar şapḡaları ellerinde bir ḡaç (2a) kere bize temennā eylediler ve bizümle vāfir āşinālîḡlar eylediler. Ba'dehu vezîr-i mûkerrem ḡâzretlerinden bizüm ḡonaḡumuza gelmeklige izin ricā eylediler. Anlar daḥi izin virüp bizüm ḡonaḡumuza yine ol gün geldiler. Bir miḡdar şoḡbet ve muşāḡebet olunup kendiler irtesi gün yine vezîr-i mûkerrem ḡâzretlerine mesfûrlar varup niyāz eylemişler ki bir ḡaç gün eglenürdük lâkin misāfirümüzi ta'zîm ile yollamak için bize izin iḡsān buyuruñ ve Belgrad'dan ne gün ḡıḡarlar ise āḡāḡ olalum dimişler. Vezîr-i rûşen-zamîr ḡâzretleri daḥi cevāp virüp yolladılar.

Belgrad'dan hareket: Bu aralıkda bir ḡaç gün meḡş olunup şehr-i Muḥarremüñ yigirmi altıncı pazar-irtesi günü¹⁰⁰ seḡeri ḡonaḡumuzdan binüp vezîr-i mûkerrem ve müşîr-i mufahḡam ḡâzretlerine vedā' için sarāylarına varduğumuzda cümle a'yān ve zābiṭān mevcûd bulunup ḡāk-i pāylarına yüz sürüp hezār ḡasret ile ayrıldıḡda ṡurnacıbaşı aḡa ve yerlü aḡası ve ḡavuşlar keṡḡudāsı ve başḡavuş önümüzde düşüp iskeleye varduḡda Belgrad ḡapudanı şayḡası ḡâzîr olmaḡla sūvār ve bir ṡop atup ḡıkduḡda daḥi bir ṡop atup Sirem yaḡasına bayraklarıyla cümle Belgrad yerlüsi 'askeri geḡüp ḡâzîr imiş. Yeniḡeri başḡavuşı daḥi aḡa bayraḡıyla ve vāfir ḡüzîde yeniḡeri ile ve yerlü yeniḡeri aḡası bayraḡıyla ve neferātıyla ta'yîn buyurulmuş. Cümle yerlü bayraklarıyla ḡisābı ma'lûmum degül. ḡatı ḡok 'asker bizümle me'an bulunup vezîr-i âşaf-nazîr devletlü 'Abdi Paşa efendümüz ḡâzretleri kendü hintoların virüp sūvār olup revāne olduḡ. Bir

⁹⁶ 5 Mart 1711

⁹⁷ General von Nehm

⁹⁸ Johann Andre von Harena

⁹⁹ Johann Andre Schmidt

¹⁰⁰ 16 Mart 1711.

gice Belgrad karyelerinde mihmân olup irtesi **(2b)** şalı günü¹⁰¹ bālâda zıkr olunan ‘asker ile ve ağalar ile hüdûda geldigümüzde Nemçe cānibinden Varadin tarafından vāfir ‘asker gelüp merhûm İbrāhim Efendi’ye¹⁰² karşı gelen el-ān Varadinûn yerlü ağası yerine bir kapudan ve yine Belgrad’a gelen tercümān¹⁰³ ve bize gelen komsar me‘an olup temennā eyleyüp sınıruñ bir tarafına bizüm ‘asker ve bir tarafına Varadin’dan gelen ‘asker turup yerlü ağası vezîr-i mükerrerrem hâzretleri tarafından ta’yîn olunan ağalarından Hasan Ağa ve başçavuş ağa bizi vezîr-i mükerrerrem hâzretlerinin hintolarından indürüp ve elimüze yapuşup üçi birden hüdüd başında bizi Varadin’dan gelen kapudan ve tercümān ve komsara teslîm idüp Varadin ceneralinden getürdüğü temessüki Belgrad ağaları alup Belgrad ‘askeri ‘avdet idüp biz Beç’den gelen sekiz bārgîr koşulu hintova süvār olup Islangamen kasabasında ol gice misâfir olup ‘azîm ta’zîm ve tekrîm eylediler. Varadin ceneralinden haber gelüp hâtırımız su’âl idüp Ösek nām maħalde görüşürüz diyü haber getürdiler. İbrāhim Efendi ile ikinci kōnağda görüşmüş. Varadin tarafından atlu ve piyāde vāfir gidüp ‘asker bizümle me‘an ta’yîn eylediler. Ösek’e gelince zābitānları bizüm ile me‘an atlu Ösek’den ‘avdet idüp biz de ri‘āyetlerin eyledük. Yine Ösek’den ol miqdār ‘asker ta’yîn olunup Virejdin kaşabasına dek me‘an gideler. Ösek’den irtesi Çehārşenbe gün¹⁰⁴ Beç cānibine revāne olunup her kōnağda gün be-gün ikrāmımız ziyāde olup bā-ħuşuş Ösek’e geldigümüzde Ösek ceneralı¹⁰⁵ karşı bir bellü kapudanun gönderüp hâtırımız su’âl eyledi. Vāfir ‘askeri daħi karşı çıkup ta’zîm ve tekrîm ile kōnağımıza getürdiler. Ösek’e irkenca gelmiş idük. Bir vākitden soñra ceneralinden yine adam gelüp hâtırımız su’âl idüp māni’leri **(3a)** yog ise varalum görüşelüm dimiş. Biz daħi zahmet olmaz ise kendüsi bilür, māni’müz yokdur diyü cevāb virdük. Ösek ceneralı birkaç kapudanlarıyla her biri bir hintova binüp olduğumuz kōnağa gelüp muħabbet ve meveddet üzere görüşülüp bir kaç sâ‘at muşāhabet olunup bize ‘azîm ta’zîm ve tevķir eyledi ve cevāb eyledi ki bir şeyde kuşūruñuz ve noķşānuñuz var ise kuşūrumuz ‘afv idüp bilmezlık ile olan kuşūrumuzı bize beyān idüñ didi. Biz de cevābın virdük ve cevāb eyledi ki siz bizüm ‘azîz misâfirimizsiz ola ki kuşūr olunmaya. Biz daħi cevāb eyledük biz dostdan gelüp dostu giderüz. Sizüñ gördüğünüz büyük ilçilerden degülüz. Devlet-i ‘aliye’nün vezîr-i a‘zamı şāhib-i devlet efendümüzün bir alçak hîdmetkārıyız. Öyle büyük adam degülüz. Bir muħabbet-nāme ile gelüp yine muħabbet ve meveddet isterüz. Büyük adamun büyük ilçiler gibi adamları çok olup ihtîşāmı ziyāde olur didükde hareket idüp başından şapkasın kaldurup niçün böyle buyursuz efendilerümüzden gelüp efendilerümüze gidersiz. Hiç adamunuz olmasa yalnız gelseñüz de kelāmuñuzdan ve cebīnūñuzden ma‘lūmdur ki adamsız. Bizüm üzerimize vācibdür [ki] size kemāl-i ri‘āyet ve ta’zîm idüp kuşūrumuz var ise ‘afv idersiz ve recā iderüm her ne iktizāñuz var ise söyleyesiz didi. Biz daħi aşla kuşūrumuz yokdur ve iktizāmuz yokdur diyü cevāb eyledük. Yine bize şenālar eyledi. Yine vezîr-i mükerrerrem ‘Abdi Paşa hâzretlerin su’âl idüp biz daħi kudretümüz mertebe takrîr eyledük. Bu [menzi]lden mürüruñuzı müş‘ir mektüb tahrîr iderseñüz biz de bir mektub yazup me‘an menzil ile irsāl idelüm didi. Biz daħi bir ‘arz-ı hāl yazup virdük. Vedā‘ maħallinde bize cevāb eyledi ki Varadin ceneralı dostunuz gelmek **(3b)** üzere idi. Ancak Macar tarafından ba‘zı şey’ zuhūr idüp Beç tarafından daħi kendüye sipārîş olunup adam gelmekle māni’leri zuhūr idüp gelmedi diyü ‘özr diledi. Giderken Varadin ceneralin göremedük. Ve bizden Ösek’de oturak ider misüz diyü su’âl eyledi. İtmem bir gün

¹⁰¹ 17 Mart 1711

¹⁰² III. Ahmed’in tahta culûsunu bildirmek üzere Nisan 1704’de Viyana’ya gitmiştir. Sefareti hakkında çalışma yoktur. Krş. n. 66.

¹⁰³ Serhād tercümanı Yusuf Ağa, Krş. n. 25.

¹⁰⁴ 18 Mart 1711.

¹⁰⁵ General von Bekers.

evvel me'mür olduğumuz mahalle varalum didüm. Bize şenâ idüp cevâb eyledi ki başvekilden haber geldi, bir gün evvel varmañuza muntazırdur diyüp bize vedâ' eyledi. Biz dañı sür'at üzere revâne olduk. Ösek'den hareket olunup konak be-konak karşı gelürler idi. Hırvat memleketi içinde gidilüp Yucan-oğlunuñ¹⁰⁶ mekânı olan Virejdin şehrine geldigümüzde Beç tarafından Çasaruñ baş tercümânı ile bir komsar ta'yın olunmuş, Virejdin şehrinden Peç'e varınca zād u zahıreyi göre. Şhirden bir buçuk sâ'at miqdârı tercümân ile me'an vâfir Nemçe karşı gelüp hintolarından inüp şapkalari ellerinde bizüm süvâr olduğumuz hintonuñ yanına gelüp hâl ü hâırumuz su'âl idüp başvekil tarafından 'arz-ı hulûş idüp size muntazırlardur bizleri sizün hıdmetünñuze gönderdiler. On beş gündür bu şehirde sizi bekler diyü cevâb idüp bize şehir-i mezbürda bir büyük konak virüp bizümle me'an konağa gelüp ta'zım ve tekrımümüzde kuşur itmediler. Varadın'den ve Ösek'den bizümle ta'yın olunan zâbitân ve 'askerlerine şehir-i mezbürdan izin virildi. Hudüddan şehir-i mezbûra on günde dâhıl olduk¹⁰⁷.

Virejdin şehrinden hareket ve Beç'e vüşül: Virejdin şehrinde iki gün meks olunup ba'dehu yola revâne olunup¹⁰⁸ her menzilde ta'zım ve tekrım ile a'yân ve 'askerleri karşı çıkarlardı. Yanumuzca Beç'den gelen komsar ve tercümân şehir-i mezbürdan Beç şehrine on bir (4a) günde dâhıl olup¹⁰⁹ bir âlî sarây konak ta'yın olunmuş¹¹⁰. Sarây-ı mezbûra nüzül itdük. Gelürken 'alâ kadri'l-ımkân biz de tertübümüz ile iki yedek öñümüzce kendümüz hintoda on iki huddâm piyâde yanumuzca yürüyüp sâyir 'arabalar eñseden. Bu minvâl üzere şehre dâhıl ve sarâya nüzül olundu. Seyirci bir mertebe idi ki ta'biri mümkün degüldür. Belki beş yüz altı yüz hemân hintolu var idi. Biz de anları seyr iderek sarây-ı mezbûra nüzül itdük.

Seyfullah Ağa bendelerinin takrirdür: Beç'e dâhıl olup ibtidâ da'vet olduğumuz gün bir miqdâr telâş çekdüm, ne güne mu'amele iderler ve ne söylerler diyü. Sebkat-i lisândan Allâhu 'azımü's-şân hazretlerine şıgınuş istî'aze ile vardum. Götürüp emâneti teslîm eyleyüp muşâhabet olunduğda harekâtlarından me'âl anlanup, şeref-i İslâmiyye ve mehâbet-i devlet-i 'aliyye berekâıyla göze gösterüp gayrı bî-muhâbâ görüşülüp 'alâ kadri'l-ısti'â'a müzâkere olunan her ne ise kaleme getirüp bu şahıfede meclis be-meclis 'aynı ile zıkr olundu.

Beç şehrine dâhıl olup görüşüldüğünü beyân ider: Şehr-i mezbûra duñulumuzunñ irtesi gün¹¹¹ başvekil tarafından bir ceneral¹¹² gelüp ve hâl [ve] hâırumuzı su'âl idüp başvekilten bize 'arz-ı hulûş idüp hâırumuzı su'âl eyledi, inşâ'allahu ta'âlâ yarın kendüleriyle görüşülür didi, diyüp biz dañı cevâblarına cevâb virdük. Andan soñra ikinci vekilden bir ceneral¹¹³ gelüp anuñ tarafından hâl ü hâırumuz su'âl idüp inşâ'allahu ta'âlâ kendü konaklarına gelürüm ve muşâhabet iderüm didi, diyüp biz dañı cevâblarına cevâb virdük. Ol gün ba'zı (4b) a'yândan

¹⁰⁶ Yucan-oğlu tanımlaması ile kastedilen Johann Katzianer olmalıdır. I. Viyana muhasarasından bir yıl sonra (1530) İçAvusturya'nın (Steiermark, Kärnten, Krain, Görz-Gradiska bölgelerini içine alan Innerösterreich) güney sınırı serhaddinin kumandanlığına (Generalkapitän) getirilmiştir. Bu bölgede Türklere karşı oluşturulan askerî serhad örgütü, Varajdin (Warasdin) ve 1579'da kurulan Karlstadt (Karlovac) olmak üzere iki merkez halinde geliştirilecektir. (Varajdin serhaddi /Warasdiner Grenze). Bk. Nikolaus von Peradovich, *Des Kaisers Grenzer*, s.15-20. Osmanlı kaynakları Johann Katzianer'i "Koçyan" veya "Koçan" olarak zikrederler. Bk. Hammer, *GOR*, II, 143-145, 145, n. 3. Ayrıca, *Mufassal Osmanlı Tarihi*, II, İstanbul 1958, s. 1009.

¹⁰⁷ 27 Mart 1711.

¹⁰⁸ 29 Mart 1711.

¹⁰⁹ 7 Nisan 1711.

¹¹⁰ Leixenringisches Haus.

¹¹¹ 8 Nisan 1711.

¹¹² Feldmareşal Wirich Philipp Lorenz Graf von Daun. Ancak ziyaret tarihi Viyana'ya vardığı gün olan 7 Nisan tarihidir. Bk. n. 28.

¹¹³ Graf von Öttel. *Diarium*, s. 9. Ziyaret tarihi 8 Nisan tarihidir. Bk. n. 27.

bir kaç tabla şekerleme gelüp hâfîrumuz su'âl itdiler. İkinci gün¹¹⁴ başvekil kendü süvâr olduğu hintoyı göndermiş. Üç dört rahtlı at göndermiş. 'Azîm alay tedârük itmiş. Konağumuza geldiler da'vet olunduk. Biz daği 'alâ kadri'l-imbân tertibümüz ile devletlü efendümüz hazretlerinüñ mektüb-ı emr-uslûbların bir ağır şom şırmalı dülbend ortasına koyup ve şarup ve bir miqdâr kapağı tarafın taşrada gösterüp bir şakallu adamumuzuñ yedine virüp¹¹⁵ gelen rahtlu atların birine süvâr olup üç-dört daği süvârî adamlarımız öñümüzce, biz daği hinto süvâr olup säyir adamlarımız piyâde yanumuzca yürüyüp bir iki yüz kadar piyâde müsellağ şoltatlar ve zâbipleri atlu ve nice kapudan ve komsarlar atlu öñümüzce gidüp bu minvâl üzre âheste âheste ziğâm-ı halkdan yürümek de mümkün degül. Konağumuza başvekil sarâyı rub' çegrek mağal iken ziğâm-ı halkdan ancak bir sâ'atda varıldı. Yolda giderken efendimizün mektüb-ı emr-uslûbların gördüklerinde seyirciler başlarından şapkalarn çıkarup temennâ iderlerdi. Bendeñüz kezâlik sarâyâ dâhil olduğda nüzül olunup yine mektüb-ı şerîfi götüren adamımız öñümüzce nerdibânı çıkup dîvân-hânesine varıldıkda cümle a'yânları mevcüd ve cümlesi başları açık ayak üzre olup ancak başvekil başında giydüğü ile iskemlesinde oturup bendeñüz ilerüce varup selâmlayup devletlü efendimiz hazretlerinüñ mektüb-ı emr-uslûbların būs 'âlâ'r-re's idüp şevketlü kudretlü 'azametlü kerâmetlü pâdişâhumuz pâdişâh-ı 'âlem-penâh hazretlerinüñ vezîr-i a'zamı ve serdâr-ı ekremi vezîr-i âşaf-nazîr devletlü sa'âdetlü 'inâyetlü efendimiz hazretlerinüñ size muhabbet-nâmeleridür didigümüzde ta'zîmen ayak üzre kalkup şapkasın (5a) çıkarup elimüzden alup būs idüp yine iskemlesine oturup çak yanında karşusunda bizüm için bir iskemle koyup eliyle işâret idüp biz de oturup muhabbet-nâmeyi yarım sâ'at miqdârı elinde tutup muşâhabet olundu. Ba'dehu yanında olanların birine virüp¹¹⁶ bir sâ'atden ziyâde ol meclisde muşâhabet olundu. Vükelâ ve a'yânlarından her kimleri var ise ol meclisde hazır idüp hattâ çäsâr-ı bâ-vekar daği karşumuzda dîvân-hânesinüñ yüksek yerinde bir pencerede oturup perdesi olup gâh gâh perdeyi açup biz muşâhabet itdükçe seyr iderdi¹¹⁷. Muşâhabet tamâmında başvekil bizden ba'zı rümüz su'âl gösterdi. Biz daği cevâb eyledük ki devletlü 'inâyetlü veliyyü'n-ni'am efendimiz hazretlerinüñ muhabbet-nâmelerin kırâ'at idüñ, mefhûmı ma'lûmunuz olduğdan soñra ba'zı su'âl iktizâ iderse ma'lûmumuz olana cevâb virilür didük. Güzel cevâb didi. Varuñ konağunuza râhat oluñ. Biz de mektüb-ı emr-uslûba nazâr idelüm yine haberleşüp görüşürüz didi. Biz de vedâ'a kalkduğumuzda ayağ üzre kalkup başındaki şapkaı çıkarup vedâ'laşdük. Yine itdügümüz tertib ile konağumuza geldügümüzde meger çasaruñ aşçıları matbahlarından kilârcıların göndermişler imiş¹¹⁸. Nice ta'am ve şekerleme envâ'ından şey' tedârük olunup 'azîm somatlar çekildi. Ol gün ahşama degin halk ziyâfet yidi. Ol gün biz daği otuz kadar boyama ve pişgünî virüp yüz gurusdan ziyâde in'amumuz olmuşdur. Bizden evvel gelenler bu halka bir şey' virmemiş. Biz dirîğ itmeyüp virdük. Evvelki meclis bälâda zîkr olduğü üzre geçdi.

¹¹⁴ 9 Nisan 1711.

¹¹⁵ Bu zatın Seyfullah Ağa'nın kâhyası olduğü anlaşılıyor. Krş. n. 32.

¹¹⁶ Bu zat, İmparatorluk Sarayı Divân-ı Harbiyyesi Müsteşarı ve Müşavir-i mahrem-i esrârı Anton Joseph von Detl'dir.

¹¹⁷ Seyfullah Ağa'nın bu zannını teyid edecek Avusturya kaynaklı bir kayıt bulamamaktayız. Prens Eugen'in ifadesiyle İmparator, Seyfullah Ağa'nın gelişinin üçüncü günü çiçekten hastalanmıştır. Bk. Seyâhatnâme, vr. 76. İmparator'un hastalığının sirayetinden endişe ederek devletin temel direği olarak addettiği Prens Eugen'in ziyaret maksadıyla huzuruna çıkmasını istemediğini hatırlayacak olursak (bk. Alexander Lernet-Holenia, *Prinz Eugen. Der Retter von Wien*. Hamburg-Wien 1961, s. 279), Ağa'nın muhtemelen yanılmakta olduğünü kabul edebiliriz.

¹¹⁸ Krş. n. 34.

(5b) İkinci def'a başvekil ile görüşüldükde olan mükāleme ve muşāhabet beyānındadır:

Evvel görüşüldüğünün dördüncü günü¹¹⁹ yine da'vet olunup başvekil süvār olduğu hintoyı gönderüp ve me'an bir hintoyı dahi göndermiş tercümānla haber göndermiş ki gelüp maḥfice şoḥbet idelüm dimiş. Biz dahi pek ma'kūl diyüp başvekilün kendü hintoyına biz süvār olup baş tercümān dahi bizümle me'an idi. Diger hintoda bizüm tercümānla¹²⁰ bir büyük kapudanları süvār olup anlar önümüzce hinto ile gidüp biz dahi süvār olduğumuz hinto ile ardlarınca gidüp başvekil sarāyına varılıp nüzūl idüp nerdibāndan çıkup bir miqdār a'yānlardan kimesneler olup dīvān-ḥānede başları açık iki kiçeli turup biz geçdükçe temennā iderleridi. Geçüp başvekil olduğu odanın kapusına geldüğümüzde re'is maḥāmında olan kātib¹²¹ bizi karşılayup odaya girdüğümüzde ancak başvekil ve ikinci vekil anda olup ikisinin dahi başları açık iskemlelerinden kalkmışlar kapuya doğru bir miqdār bize gelüp kıyāmda turdılar. Biz de āşinālık idüp ḥāl ve ḥātır şoruşup su'āl itdük. Anlar dahi bizüm ḥātırumuzı su'āl idüp karşusunda bize iskemle gösterdi. Anlar ve biz birer iskemleye oturduk. Hızmetkārlar anların ve bizüm, cümle taşrada kalup oda içinde ancak biz, başvekil ve ikinci vekil ve re'is maḥāmına olan ve baş tercümān olup gayrı kimesnei komadılar. Bu vech üzre tamām iki sâ'at eglenüp ihtikām-ı muḥabbete ve meveddete dā'ir **(6a)** muşāhabet olunup, bu aralıkda başvekil su'āl eyledi ki Leh tarafına müte'allik seferiñüz var mıdur. Biz dahi cevāp eyledük ki Leh ile bizüm şulḥumuz yerindedür. Leh'den memleket almak istemeyüz. Moskovlu Leh'e girüp Leh'e mutaşarrıf olduğın dahi istemeyüz. Herkes kendü ḥālinde olsun dirüz. Cevāp eylediler ki Leh içine vāfir 'asker girmiş, siz bilmez misüz didi. Biz dahi cevāb eyledük ki biz devletde iken Leh'e 'asker ta'yin olunmadı. Öyle bir söz yoğ idi. Ancak Belgrad'da istimā' eyledüm ki bir soltāt ile bir miqdār tatar atlanup sınır başlarında ol yakınlarda olan Moskolı 'askerin kovmak için gitmişler. Biz 'asker ta'yin idecek vakit dahi olmadı. Tatar 'askeri gitmiş didiler. Bu da şıdḳ ve kızbe ihtimāli var. Belgrad'da istimā' olunan cevābdur didüm. Cevāb eyledi ki kızb degül taḥḳik. Leh içerüsine vāfir 'asker girmiş didi. Biz cevāb eyledük ki girdüğü vāki' olduğu ḥālde zıkr olunan tatar olmak gerek didüm. Döndi cevāb eyledi ki Çasarumuz Çāsār-ı bā-vaḳār ḥazretleri İsveç ile Moskov ile şulḥ olmañuzı murād eyledüğün siz devlet-i 'aliyye'de iken istimā' eyledüñüz mi, ḥalkda söylenür mi idi. Biz dahi istimā' itmedük diyü cevāb virdük. Yā ne dirsüz çasarumuz murād eylese ricāların ḳabūl iderler mi. Biz dahi cevāb eyledük ki buña müte'allik bir cevāb istimā' itdüğüm yok. Efendilerümüz ile söyleşdüğüm yok. Bu söze āşinā degülüm. Kendümden söz söylemem didüm. Cevāb eyledi ki biz devlet tarafında olan kapu ketḥüdāmuza yazduk, çasarumuz yazdı. Mümkün ise ma'kūl ise mā-beyne **(6b)** girelüm diyü didi. Biz dahi cevāb virdük kapu ketḥüdāñuz bir me'āl añlar 'āḳil adamdur. Efendilerümüzün vakitlerin bulup istimzāc ider, eger añmak münāsib ise 'arz ider, münāsib degül ise 'arz itmez didüm. Biz dahi aynıyle böyle yazduk ki münāsib ise 'arz idesin didük didi. Döndi cevāb eyledi ki biz sizünle söyleşdiğimiz sözleri varduğunuzda efendiñüze ifāde ider misüz didi. Biz de inşā'allahu ta'ālā her ne ki sizünle muşāhabet olunur cümlesin 'arz iderüz didüm. Dahi vāfir āfāki muşāhabetden sonra 'askeriñüz ne maḥalden mürür ider. Biz de İsaḳçı'dan didük. Cevāb eyledi ki gemilerle mi geçer. Biz de cevāb itdük ki köpri ile. Cevāb itdi ki Tuna ol maḥalde derindedür, köpri nice mümkün. Biz didük ki çonbaz üzerine ḳurılır. Mümkün degüldür didi. Biz

¹¹⁹ 13 Nisan 1711.¹²⁰ Yusuf Ağa.¹²¹ Mahrem-i esrār von Detl.

de cevāb eyledük ki Kamanıçe senesi¹²² gerçi uşak idük, lâkin bile idüm gördüm didüm¹²³. Cevāb eyledi ki sizde güzel köprü yaparlar. Biz Ösek'i alduğda anda bir köprü bulduk gāyetde güzel köprüdür. Bizde öyle köprü yapamazlar didi. Ben didüm ki sözünüz yirindedür. Bizüm 'askerimüz gelüp Beç'i muhāşara idüp etrafını gāret itdügi sene Yanık¹²⁴ tarafından bir köprüden geçerken zihām-ı 'askere tahammül itmeyüp yıkılmış. Yine yeñiden yapmışlar. Ol maḥal iştmiş idüm sizün köprücileriñüz eyü ve kavī köprü yapmağa bilmezler, bizümkiler eyü yaparlar¹²⁵. Dönüp yanında olan vekile dillerince bir-iki söz söyledi. Tercümān bize ifade itmedi. Bilmem ne didi. Andan sonra biz seferliyüz bir kaç güne degin giderüz. İkinci vekil bizüm vekilümüzdür. Her ne işünüz var ise anuñla görürsüz didi. Biz de cevāb eyledük (7a) anlar da sağ olsun siz de. Devletlü 'ināyetlü efendimüz ḥazretlerinün muḥabbet-nāmelerin size getürdük. Sizi bunda bulduk ve size teslīm eyledük. Mefhūmı daḥi ma'lūmuñuz oldu. Sizden sonra kalacak işümüz yok. Dostluk kavī ve üstüvār muḥabbet ve şadakat kemāle. Daḥi şabr idüp mülāḥaza idecek bir iş var mıdır didüm. Aşla muḥabbet ve meveddetden ve kemāl-i şadākatden ve şurūta ri'āyetden gayrı bir iş yokdur didi. Biz daḥi cevāb eyledük, yā sizden sonra niçün eglenelüm didüm. Cevāb itdi ki sizi birkaç gün rāḥat olsun direm. Öyle ise hemān sizi gönderelüm didi. Münāsib idersiz didüm. Döndi cevāb eyledi ki biz serḥadde olan ceneralerümüñ cümlesine yazduk şurūta ri'āyet itsünler. 'Ahid-nāme-i hümāyūna muḡayir važ' ve ḥareket imesünler. Eger ḥilāf-ı ḥareketleri zuhūr ider ise katl olunurlar diyü muḥkem tenbīh itdük. Sizden daḥi ricā iderüz ki serḥad zābiḥlerine muḥkem tenbīh oluna ki 'asker geldükde ve geçdükde bir dürlü bir behāne ile 'ahid-nāme-i hümāyūna muḡayir bir ḥareket itmeyeler didi. Biz daḥi cevāb eyledük ki biz gelmezden muḥaddem cümle serḥad zābiḥlerine muḥkem tenbīh olunmuşdur. Şulḥa muḡayir ve 'ahid-nāme-i hümāyūnuñ ḥilāfını ḥareket itmeyüp şurūta kemāl-i ri'āyet idersiz. Nā-hemvār ḥareketünüz istimā' olunur ise ḥaḳkuñuzdan gelünür diyü fermān olunmuşdur. Ḥattā ḥālā Belgrad muḥāfızı olan vezīr-i mükerrrem devletlü sa'ādetlü 'Abdi Paşa ḥazretleri bir müdebbir 'ākıl ve kāmīl umūr-dīde vezīr-i ālī-şān olup her vechile seferde lāzım iken kemāl-i i'timādlarından bu maḥalde Bender'den ḳaldurup Belgrad'a getürdiler ki bu serḥadd-i manşūrada şurūta ri'āyet olunup (7b) iki devlet arasında muḥabbet ziyāde ola diyü didüğümde yerinden ḥareket idüp devlete şenālar eyledi. Bize Varadin cenerali yazmış didüğünüzden ziyāde imiş. Anlaruñ Belgrad'a geldüğünden cümlemüz memūn olduk. Sizünle anlara mektüb yazarum ve dostlukların ricā iderüm. Ola nice eyyām o serḥadde ḳarār-dāde olup ḫarafeyne nāfi' dostluklar itmek müyesser ola didi. Ve cevāb eyitdi ki çasarumuz ḥazretleri ile görüşmeñüz olur idi ve sizi görmek isterler idi. Teşrifünüzün üçüncü günü çiçekden ḫasta oldılar görüşemedünüz. Şimdi bir miḳdār eyücedür. Ḥareketünüzden muḥaddem eyüce olurlar ise görürsüz. Ḥastelikleri uzar ise vakt-i āḫāra ḳalır didi. Bilmem bu cevābdan murādı ne idi. Vedā'a ḳalkduğumuzda başvekil ve ikinci vekil bizüm ile bir miḳdār ḳapuya toḡrı yürüyüp tez gitmek iktizā ider ise ikinci vekil vekilümüze sizi sipāriş iderüm didi. Biz daḥi cevāb eyledük buña ḳā'il degülüz bir meclis daḥi görüşelüm didüm. Tercümān

¹²² Kamenıçe'nin fethi 27 Ağustos 1762.

¹²³ İsakcı'da Tuna üzerinde Gradiška ve Pojega'dan getirilen 107'den fazla köprü gemisiyle 750 arşın uzunluğunda ve 10 arşın genişliğinde köprü kurulması, Temmuz 1762. Bk. Hammer, *GOR*, III, 660. Ayrıca, *Mufassal Osmanlı Tarihi*, IV, 2122;

¹²⁴ Raab kalesi. Macarcası Gyoer. Türk tarihlerinde Macarca'dan bozma olarak Gülvar şeklinde geçer. Yanık ismini alması ile ilgili açıklama için bk. Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, III/1, 440, n. 3.

¹²⁵ Böyle olmakla beraber, yüz sene sonra, 1182 H. / 1768 senesinde başlayan Osmanlı-Rus Savaşı esnasında Tuna üzerinde köprü kurmayı becerecek adam bulunamadığı hakkında bkz. *Enverî Tarihi*, İÜKtb. Nr. 5994, vr. 127b; kezâ naklen, Münir Aktepe, "1711 Prut Seferi ile ilgili bazı belgeler", *Tarih Dergisi*, 34, İstanbul 1983-84, s. 30 ve Kemal Beydilli, *Türk Bilim ve Matbaacılık Tarihinde Mühendishâne, Mühendishâne Matbaası ve Kütüphânesi (1776-1826)*, İstanbul 1995, s. 366.

söyledükde baş üzerine bizüm daği murādumuz bir def'a daği görüşmekdür diyüp, kahve şekerleme gelüp kahveden soñra vedā'laşup yine hintona süvār olup konağumuza geldük. Bizüm muşāḥabet itdügümüz cevābları re'is maḳāmında olan kātib¹²⁶ kaleme alurdu. Bu meclis daği bu minvāl üzre geçdi.

Üçüncü def'a başvekil ile görüşülüp vedā' olunduğımı beyān ider: Üçüncü def'a daği yine başvekil kendü süvār olduğu hintoyı baş tercümān ile gönderüp gelsünler biz daği görüşelüm inşā'allāhu ta'ālā biz yarın yolcınız dimiş. Biz daği ma'kūl diyüp hintona tercümān ile me'an süvār olup başvekil sarāyına varduk¹²⁷. Yukarıya çıkup olduğu büyük odada ancak kendi ve ikinci vekil ve re'is **(8a)** maḳāmında olan kātib olup üçü daği başları açuk kapuya toğrı bize karşı yürüyüp biz de selām virdük. İki elleri göğüslerinde bize temennā eylediler. Yine birer iskemli üzerine oturduk. Ancak biz idük ve başvekil ve ikinci vekil ve re'is maḳāmında olan ve tercümān. Maḥfice muşāḥabete başlandı. Söz sözden cevāb eyledi ki bizüm der-i devletde olan kapu kethüdāmuz bize yazmış ki varan ağaya şāḥib-i devlet efendimüz ḥāzretleri lisānen daği niçe niçe 'arz-ı ḥulūş sipāriş buyurmuşlar. Elbette teblīg iderler dimiş. Lisānen sipāriş buyurdukları cevāblardan cevāb isterüz didiler. Biz daği cevāb eyledük ki 'ināyetlü efendimüz ḥāzretlerinin mektüb-ı emr-uslūblarında muḥabbet-nāmelerinde istiḥkām-ı dostluğa ve şadākat-ı muḥabbet izdiyādına müte'allik muḥabbet ve dostluk teraḳkī olmaḳdur didüm. Böyle şarāḥaten hiçbir sipārişleri olmadı mı didi. Biz daği cevāb eyledük 'ināyetlü efendimüz ḥāzretleri bu bendelerine lisānen buyurdılar ki taraflarına olan dostluğumuzı lisānen söyle. Eger bizüm zamānumuzda tecdīd-i şulḥa rāğib tālib olurlar ise biz de sa'y iderüz diyü buyurmuşlar idi didüm. İstimā' itdükde başvekil ve ikinci vekil yerlerinden ḥareket idüp dostlıkları dā'im olsun 'ākibetleri ḥayr olsun diyü du'ālar itdiler. Dostlıkları ve şadākatları kelām-ı dürer-bārlarından ma'lūmdur. Çasarumuz pek ḥastadur şimdi. Müzākere idüp kaleme getürmek mümkün degül. Mülāḥaza idelüm cevābına şurū' olunur. Ancak ḥafı olmaya ki **(8b)** bizüm ile Leh ve Venedik biledür. Moskov şöyle tursun. Moskov ile aḥvālünüz siz bilürsüz. Karlofça'da olan mükālemede ve 'ahid-nāme-i ḥümāyunda Venedik ve Leh biledür didi. Biz daği cevāb eyledük ki biz mükālemeye müzākereye me'mūr degülüz ve sizden bu cevābın ve sözün daği istemezüz. Ancak devletlü ve 'ināyetlü veliyyü'n-ni'am şāḥib-i devlet efendimüz ḥāzretleri size kemāl-i dostluklarından buyurdılar ki bizüm zamānumuzda tālib ve rāğib olurlar ise biz de sa'y iderüz dimişler idi. Biz daği size teblīg itdük didüm. Cevāb eyledi ki biñ yaşasunlar. Serir-i sa'ādetde dā'im olsunlar. Kemāl-i luṭuflarına lāyik cevāb buyurmuşlar. Ola ki ḥāṭırlarumuza şiyānet olunup Leh memleketine bir zarar gelmeye idi. Biz daği cevāb eyledük ki Leh'e müte'allik müzākere efendileründen istimā' itmedüm. Ancak devletlü şāḥib-i devlet efendimüz ḥāzretlerinin size olan muḥabbet-nāmelerinde kaleme getürmüşler ki bizüm murādumuz tevsī'-i bilād olmayup ancak def-i mażarratdur buyurulmuş didüm. Belī didi. Biz de cevāb eyledük ki öyle olsa elem üzre olmayasız. Leh'e bir kem kaşd olmaz didi. Efendimüzün mektüb-ı şerifin tercümān ile baña göndermişler idi, ba'zı müşkilleri ḥalli için. Biz de anuñ için mektüb-ı şerifden cevāb virdük ve bize cevāb itdi ki şulḥa müte'allik müzākere ider misiz didi. Leh ile Venedügi lisāna getürdüklerinden me'mūr degülüm didüm. Devletlü efendimüz zamānında siz tālib [u] rāğib olduğunuz ḥālde serḥad vezirleri vardur ve devletde kapu kethüdāñuz var. Siz tarikin bulursız didüm. İnşā'allāhu ta'ālā öyle olur **(9a)** didiler. Ve birkaç kere Leh vilāyetini lisāna getirüp Mosko şöyle tursun didigünde pek maḥzūz oldum. Biz daği Mosko ḥāsedinün ḥilei ve ḥud'sına müte'allik birkaç söz söyledük. Cevāb

¹²⁶ Von Detl.

¹²⁷ 15 Nisan 1711.

eyledi ki bilürüz. Kendü hâlinde turlmaları için biz ve Felemenk ve İngiliz, devlet-i 'aliyyenün üç dostu, ricā için kâğıdlar yazduķ şulh için ricā eyledük. Ola ki ricālarumuza müsā'ade idüp bir faşsal vireler idi. Ne dirsiz, ricālarumuza müsā'ade buyururlar mı didi. Biz dađı cevāb eyledük ki biz devlet-i 'aliyyede iken aşla bir böyle müzākere işitmedüm. Āşinālīgum olmayan söze kendümden söz söylemeyelüm didüm. Cevāb itdi ki bu söz sizün kemāl-i 'aql ve firāsetünüzdendür. Ancađ ricā olunur ki ricālarumuzu lisānen dađı 'arz idesiz didi. Biz dađı inşā'allāhu ta'ālā teblīg iderüz didük. Ķahve şekerleme gelüp Ķahveden soñra cevāb eyledi ki biz yarın yolcuyuz ve seferliyüz. Sizün teşrifünüz olmasa bir aydan evvel ben gitmiş olurdum. Ancađ devlet-i 'aliyyeden mektüb-ı emr-uslūb ile gelmeñüz istimā' olunduđından bu Ķadar şabr olundu. İşümüz beciddür, ma'zūr olsun. Size vedā' iderüz. Emānet olsun. Çasar devletinün devlet-i 'aliyye ile kemāl-i dostluđını ve kemāl-i şadākatini efendilerümüze lisānen de 'arz idesiz. Şulh [u] şalāha ri'āyete ve 'ahid-nāme-i hümāyün şurūtına ri'āyete biz kemāl-i mertebe sa'y iderüz ve dostluđı Ķavī ve üstüvār tutaruz. Efendilerimizden dađı (9b) recā iderüz ki 'ahid-nāme-i hümāyün şurūtına ri'āyet olunup dostluđ Ķavī ve üstüvār görüle diyüp ve inşā'allāhu ta'ālā bizden soñra on güne Ķalmaz sizleri dađı vekilümüz olan ikinci vekile sipāriş itdük diyüp vedā'leşdük. Bu meclis dađı bu minvāl üzre tamām oldı ve re'īs maĶāmında olan kātib müşāhabetümüzü Ķaleme alurdu. Biz dađı yine başvekilün gönderdüđi hintođa binüp Ķonađumuza geldük. İrtesi gün¹²⁸ başvekil me'mūr olduđı Fransız seferine revāne olup ikinci vekile bir haftaya dek der-i devlete revāne olmamız için sipāriş eylemiş idi.

Başvekil rāhī olduđa gelenleri beyān ider: Başvekil revāne olduđı gün ki ikinci vekil Peç'de başvekil yerine Ķalmış idi ve bir ceneral ki, hālā ser-'askerleridür, ceneral İşlek¹²⁹ dirler, ol dađı ikinci vekil maĶāmında Beç'de Ķalmış idi. Mesfūr şulhı bađlayan ceneraldür. Bu zıkr olunan iki vekil ve re'īs maĶāmında olan kātib üçü me'an hintođlarına süvār olup Ķonađumuza geldiler, hālümüz hātīrumuz su'āl idüp başvekil dostunuz revāne oldı, size çok selām du'alar itdi ve size bir altun sāt gönderdi. Gerçi bir şey' degüldi lākin ellerine aldudđa bizi hātīrdan çıkarmasunlar diyü irsāl olundu, ma'zūr dutsunlar diyü cevāb eyledi diyüp sātı bize virdiler. Biz de cevābların virüp sāt[1] aldudđ. El-Ķamdü li'llāh bir ağır behālu şey' göndermemiş. Zīrā biz başvekilē gāyet ağır boyamalardan ve top bürüncükden (10a) ve şom sırmalı hediyyeden on bir parça şey' göndermiş idük. Beç'deki behā üzre bizüm hedāyāmuz anuñ sātınün üç Ķatı idi. Mesfūrular ile iki sāt miĶdārı müşāhabet olunup aĶşam Ķarīb olunmađla bize cevāb eylediler ki vaĶit tenkdür, sizünle vāfir söyleseceğümüz var, yine geledüm didiler. Biz dađı cevāb eyledük ki hātīrumuz şiyānet ise ancađ olur. Sizler geldünüz, hātīrumuz ele alduñuz. Müşāvere için biz sizün hāneñuze varalum didük. ŞapĶaların çıkarp temennā eylediler. Öyle olsa sizi da'vet iderüz didiler. Biz de Ķā'ide üzre gülbeşeker, Ķahve, şerbet ve 'anber buĶūr ve gülāb idüp ma'zūr olsun, menzil ile geldük, ikrāmuñuzda Ķuşūra baĶmazsız didüğümüzde dađı bundan ziyāde ikrām olur mı, her vechle memnūnuz diyüp hintođlarına süvār olup evlerine gitdiler. Bunların meclisleri dađı bu vechle mūrūr eyledi.

Çasaruñ öldüğünü beyān ider: Başvekil me'mūr olduđı Fransız seferine revāne olduđında Nemçe çasarı çiçekden Ķasta idi. Başvekil revāne olduđunun ikinci gün ki şehr-i Şaferü'l-Ķayruñ yigirmi tokuzuncı cum'a günü,¹³⁰ çasar çiçekden öldi. 'Azīm matem itdiler. Evlādı olmayup Beç'de bir āĶār aĶrabāsı dađı olmaduđından İsbānya'da çasaruñ Ķarındaşı olmađla

¹²⁸ 16 Nisan 1711.

¹²⁹ Leopold von Schlick. bk. n. 41.

¹³⁰ 18 Nisan 1711. Ancak, 29 Safer belirtildiđi gibi cuma deđil cumartesi gündür. Kaiser I. Joseph 17 Nisan 1711 cuma günü vefat etmiştir. Dolayısıyla Safer'in 28'i olmalıdır.

gelsün diyü adamlar gönderdiler. İsbanya'dan çasar gelince çasaruñ anası¹³¹ vekil naşb sā'ir vükelası yine ke'l-ewvel işlerinde oldılar ve başvekil adam gidüp (10b) keyfiyeti bildürdiler. Dönüp gelmeñüz münāsib ise gelesiz didiler. Başvekil gelmeyüp haber göndermiş ki bizüm seferde bulunmamuz elzemdür. Düşmen kavīdür. Hemān sizler bir hoşça başiret üzre olup İsbanya'dan çasar gelince umūra taqayyüd ve ihtimām üzre olasız diyüp me'mür olduğı cānibe revāne olmuş. Çiçekden ölen çasaruñ adı Yāsef¹³² idi. İsbanya'daki karındaşı ki gelüp çasar olcağ adı Karlo imiş¹³³. Tahriren gurre-i Rebiü'l-ewvel 1123¹³⁴.

Başvekil rāhī olup çasar öldükten soñra olan muşāhabeti beyān ider: Beç şehrinden ikinci vekil başvekilün vekili kalup adı ceneral Graf Merneşnin¹³⁵ idi. İkinci vekil yerine daği bir ceneral kalmış idi adı İşlekdür. Şulha netice viren ceneraldür. İki me'an bir def'a bize gelüp vāfir muşāhabetden soñra sizi da'vet iderüz bize teşrif idün bir miqdār mahfi muşāhabet idelüm didiler. Biz daği pek ma'kül diyüp gitmişler idi. Çasar öldüğünün sekizinci günü¹³⁶ hintoğ göndermişler bizi da'vet itdiler. Suvār olup varduk. Cümle siyāhlar geymişler. Vāfir bellü-başlu adamlar var idi. Bizi karşılayup ta'zīm ve tekrīm ile kendü mahşüş odalarına varduk. Bize iskemle gösterdiler oturduk. Başvekili ve ikinci vekil ve re'is maķāmında olan kātib kalup sā'ir halk āhar odalara gitdi. Üçümüz¹³⁷ mahfice kalup muşāhabete şurū' olunduğda cevāb eylediler ki başvekil bunda iken güzel görüşdiñüz. Dostluk kelāmuñ tekmil idüp cümle Nemçe devleti ma'rifetiyle başvekil tarafından 'ināyetlü (11a) kerāmetlü devletlü şāhib-i devlet hāzretlerine daği mektüb yazılıp sizi yollamağ üzere idük. Emr-i Hāķķile çiçek hastalığından çasarımız öldi. Birkaç gündür fikrimüzden gā'ilemüzden cenābuñuzu yoklayamaduk. Ma'zūr olsun didiler. Biz daği cevāblarına cevāb virüp dünyānuñ hāli böyledür diyü bir miqdār teselli-güne sözler söyledik. Cevāb eylediler ki, hafı olmaya ki ölen çasarımız güninde devlet-i 'aliyye-i hūsrevānī ile dostluğumuz kavī ve istiḥkām üzre oldi. Bir vech ile 'ahid-nāme-i hümāyūna muğāyir harekete rızā yok idi. Ma'lūmuñuz olsun hālā olan çasarımız daği anuñ karındaşıdır ve cümle vekiller vekilleridür. Cümle a'yān-ı Nemçe yine anlardır. Dostlukları dostlukdur. Evvel niçe ise yine ol minvāl üzredür. Çasarımız ölmek ile ewvelki sözlere ve dostluklara tağayyür vāķi' olmaz. Belki bu çasarımız güninde dostluğa taķviyet virilür. Tecdīd-i şulha rağbet olunur. 'Ināyetlü kerāmetlü şāhib-i devlet hāzretleri muḥabbet-nāmelerinde dostluk ve kemāl-i luḥf müşāhede olundu. İnşā'allāh anlaruñ zamān-ı sa'ādetlerinde tecdīd-i şulh idüp re'āyā-yı tarafeyn rāhat olurlar. Çasar hayātda iken ve başvekil bunda iken kavī ü karār ve söz bunuñ üzerine idi. Emr-i Hāķķile çasar öldi. Yerine gelen çasar daği yine ol minvāl üzere sa'y ider. Bundan aķdem devlet-i 'aliyyede olan kapu ketḥüdāmuza ve dostlarımız yazılmış idi. Çasar ölmek ile bir ğayrı şūret degüldür. Hemān yine ol vech üzre sa'y iderüz. Bir ğayrı mülāhazada olmayasız didiler. Biz daği cevāb virdük ki bizüm aşla bir ğayrı fikrümüz mülāhazamız yokdur. Biz geldik geleli sizden dostluk müşāhede (11b) eyledük. Muḥabbet ve meveddet gördük. Böyle derin sözler mükālemesine me'mür degülüm. Ancak ma'lūmumdur ki siz sözüñze şāhib-ķadem olup ahid-nāme-i hümāyūn şurūḥına ri'āyet idersiz. Devlet-i 'aliyye tarafından daği ri'āyet olunmağcin şūphem yokdur. Siz tecdīd-i şulha ri'āyet[e] tālib ve rāğib olduğunuz hālde 'ināyetlü efendümüz hāzretlerinüñ daği sa'y ideceğine şūphem

¹³¹ Eleona Magdalena Theresia.

¹³² I. Joseph. Bk.n. 48.

¹³³ VI. Karl. Bk.n. 49.

¹³⁴ 19 Nisan 1711.

¹³⁵ Herberstein.

¹³⁶ 26 Nisan 1711.

¹³⁷ Zikr edilmemekle beraber toplantıya tercüman Schmidt de katılmıştır.

bir gelmez. Ancak cevāba cevāb virildükde bir şovuk söz hāşıl olur didüm. Kaṭ'-ı kelām olup sāyir muşāḥabete şurū' olundu.

Ve biri de budur ki Nelerde ilçisi¹⁴¹ birkaç kerre bize gelmiş idi¹⁴². Bir gün daḥi gelüp Na'l-kıran ilçisini¹⁴³ ma'an getürmüş¹⁴⁴. Na'l-kıran ilçisi cevāb eyledi ki sizün 'askerîñüz İsveç ḥātır[ı] için üzerümüne sefer idüp bizümle ceng ideceğine şüphem yokdur didi. Biz de cevāb eyledük ki size kim didi ki şüphe idesiz. Cevāb virdi ki İsveç kralını¹⁴⁵ daḥi Bender'de şaḳlarmısız didi. Biz de cevāb eyledük ki senün üzeriñe lāzımlı söz degül. Döndi didi ki İstanbul'dan kaç günde geldiñüz. Biz de ḥisāb itmedük didüm. Yine cevāb itdi ki İstanbul buraya kaç sā'at yirdür. Ḥisāb itmedük didüm. Ne 'acib bilmezsiniz didi. Biz daḥi cevāb virdük ki Bender'den Danıska¹⁴⁶ kaç sā'at yirdür sen bilür misin. Bilürüm diyüp ḥisāb itdi. Altıyüz sā'at yirdür didi. Yalan söylesün didüm. Niçün didi. Biz de cevāb eyledük kim benüm varduğum memleket degüldür. Lākin meşhūr olan bizüm bir 'askerimüz vardur. İki isim ile meşhürdurlar. Bir adına tatar-ı şabā-refṭār dirler ve bir adına tatar-ı kaḫā-refṭār dirler. (14b) Şabā-refṭārlik ile giderse altı günde varurlar. Kaḫā-refṭārlik ile giderler ise üç günde varurlar. Anlardan bu istima' olunmuşdur. Öyle olunca niçe altı yüz sā'at olur didüm. Neylersün böyle sözleri bir güzel kadıncağın var ise getür müferriḥ şoḫbet idelüm didüm. Benüm yokdur. Ancak bunda güzel kadınlar dostlarımız vardur. Gelse bir ḫazz idersünüz getürelüm diyüp, biz de cevāb eyledük ki yanumuzda bir derviş¹⁴⁷ vardur bizden ziyāde ḫazz ider getür diyüp gayrı rağbet itmeyüp ḫahvelerin virüp def eyledük. Bu meclis de böyle geçdi.

Güzel 'avretün var ise getür diyü yazıldığına ḫilāf ḫaml olunmaya. Egerçi bize göre bir fāḫiş sözdür, lākin keferelere göre gāyet maḫzūz- oldukları kelāmdur¹⁴⁸. Biz fāḫiş ḫaşd itdük, lākin anlara göre ḫübdür. Bu kadar sözden soñra eşek kāfir yine birkaç günden soñra yanına bir-iki 'avret almış geldi. Biz daḥi çoklık rağbet itmeyüp gayrıla muşāḥabet eyledük. Çok eglenmeyüp gitdi. Bir gün yine Felemenk ilçisi gelüp müzākere arasında mesfūrı su'al itdi. Biz de cevāb virdük ki bir-iki 'avret ile geldi. Lākin biz 'avretleri begenmeyüp rağbet itmedük didüm. İlçi tebessüm idüp āḫar muşāḥabete şurū' olundu. Bu kağıda zıkr olunandan mā'adā bir ferd ile raṭb [u] yābis söz olunmayup, cümlesi ile muḫabbet meveddet üzre görüşülüp yine meveddet üzre ayruleşdü. Cümle mülāyim söylediler. Biz daḥi mülāyim söyledük. Dīn düşmenleridür derūnları ḫāli ma'lūm. Ancak zāhirde gāyet dostluk ve şadāḫat ve muḫabbet gösterdiler. Biz daḥi vūs'atümüz (15a) mertebe muḫabbet [ve] meveddet üzre görüşdü. El-ḫamdü li'llāhi ta'ālā ṭarafeynden bir dürlü ḫātır-zede olacak bir kelām lisāna gelmeyüp muḫabbet meveddet üzre ayrılışdı.

Bir def'a daḥi ḫabersüz vekillerün geldiğini beyān ider: Bir gün ikindiden soñra ḫonağumuzda oturup pencereden ṭaşrasın seyr iderdük. Altışar bārgīrlü iki hinto gelüp

¹⁴¹ Brunnix.

¹⁴² 30 Nisan ve 8 Mayıs 1711 tarihli olarak. bk. n. 75.

¹⁴³ Kiovski. "Nalkıran" ile kasdedilen ayrıca "güçlü" lakabıyla anılan Lehistan Kralı II. August'tur. Bk. n. 3.

¹⁴⁴ 30 Nisan 1711 tarihli olarak. bk. n. 77.

¹⁴⁵ XII. Karl.

¹⁴⁶ Danzig.

¹⁴⁷ Bk. n. 36.

¹⁴⁸ Avrupa'da hanımlara bu şekilde iltifat edilmesinin ādetten olduđu, bununla beraber Türkler tarafından garipsendiđi diđer sefāretnāmelerde de zabt edilen bir husustur. Nitekim, 1792'de Viyana'ya gönderilen Ebubekir Rātub Efendi de aynı kanaati ṭaşır: "Eđerçi raksları bī-nazır ve nāzeninleri bī-tasvīrdır, lākin ... acib ve garib suāller tevāfir etmekle, çendān rakslarını temāşādan zevk-yāb olamadık. Türlü türlü laṭife ve suāl ve cevāb ederler ki takrīrinden şerm ü hayā olunur. Kimi, "bu benim kızımdır veya iyālimdir ve oğlumdur, pesendide ettiniz mi" yollu acib ve garib suāller ederler". Ebubekir Rātub Efendi'nin Nemçe Sefaretnamesi, Yay. Abdullah Uçman. İstanbul 1999, s. 80.

kapudan içerü girdi. Bize haber itdiler vekiller geldi diyü. Habersiz gelmezler anlar olmamak gerek bir hoş bakasız didük. Gördiler ki vekiller imiş. Geldiler hāl ü hātır su'ālinden şöıra cevāb itdiler ki sizi görmege geldük ve hem İstanbul'dan kapu kethüdāmuздan mektüb geldi. Size haber virmege geldük. El-ḥamdü li'llāh şāhib-i devlet ḥazretlerinin gāyet güzelliği olup Davud Paşa'dan kalkmışlar Kırk Kilise üzerinde revāne olmuşlar¹⁴⁹ ve Çelebi Mehmed Ağa¹⁵⁰ İstanbul kāyimmaḳāmı olmuş. Sāyir kimler var ise yirli yirindedür. Memnūn olursuz diyü ifāde iderüz didiler. Biz daḫi memnūn olduḫ dostluḫda dā'im olasız didük. Ve cevāb itdiler ki devletlü şāhib-i devlet kethüdāsı bizüm kapu kethüdāmuza buyurmuşlar ki Seyfullah Ağa'dan mektüb geldi. Hudūda dāḫil olduḫda güzel ikrām olunmuş. Ḥazḫ itdük dimiş. Mu'ammer olasız, kuşūra bakmayup dostluḫ itmişsiz didiler. Biz daḫi cevāb eyledük ki sizden kemāl-i şadāḳat anlayup dostluḫ gördük. Vāḳi-i hāli yazduḫ didüm. Her adam böyle muḳayyed olmaz. Kemāl-i dostluḫuñuzı bildük. Mu'ammer olasız. 'Aḳıbetüñüz ḫayr olsun (15b) diyü bize şenālar eylediler ve donanma İstanbul'dan ḫareket itdüḫin ḫaber virdiler ve cevāb itdiler ki Mısr 'askeri sefere da'vet olunmuş iken şimdi Ḳandiye'ye ve Eğriboz'a ta'yin olunup muḫāfazaya me'mūr olmuşlar ma'lūmuñuz mıdur didiler. Biz daḫi cevāb itdük ki Mısr 'askeri geleceḫi ma'lūmumdur. Ancaḫ ne tarafa me'mūrlardur ḫaberüm yokdur didüm. Taḫḫik Ḳandiye ile Eğriboz'a ta'yin olmuş diyüp gayri āfāḳi muşāḫabetler olundu. Gidecekleri maḫal ḳā'ide üzre gülbeşeker ve kahve ve şerbet ve 'anber ve buḫūr virülüp gıtdiler. Bu meclis daḫi bu minvāl üzre geçdi. Fī 25 Ra 1123¹⁵¹.

Mektüb alup vedā' maḫallini beyān ider: Bir gün tercümān gelüp mektūblarıñuz ḫāzırdur. Yarınki gün ki gurre-i Rebi'ü'l-āḫırdür, mübārek gündür,¹⁵² size hintolar gelüp atlar gelüp devletlü 'ināyetlü şāhib-i devlet ḫazretlerinin mektūb-ı emr-uslūbların teslimüñüz günü gibi ḳā'ide üzre ikinci vekil ḫonaḫına varup mektūblarıñuzı alursız didiler. Biz daḫi ma'ḳül didük. İrtesi gün öyle vaktinde hinto geldi ve dört egerlü ve bisātlu atlar gelüp vāfir piyāde şoltātlar ve atlu kapudan ve tercümān ve ḫomsar gelüp, buyuruñ vekiller size muntazırdur diyüp, biz daḫi tercümān ile üç adamımız atlara süvār idüp biz hinto-süvār olup on dört adamımız piyāde hinto yanınca yürüyüp atular önümüzce gidüp piyāde vāfir nefer şoltāt ve iki kapudanları atlu ve ḫomsar hinto ile bu cümle önümüzce gidüp vekil sarāyına varduḫ. Muḫaddem başvekil dīvān itdüḫi gibi (16a) cümle a'yānları mevcūd olup cümle başları açık tururlar. Bize ta'zīm ve istikbāl iderek vekil olduḫi odaya girdük. Yanında vāfir ceneraller var. Cümle başları açık ayak üzre tururlar. Ancaḫ vekil başında şapḫası iskemnede oturur. Bizi gördüḫi ayak üzre ḫalkup biz de selām virdük. Şapḫasın çıkarup bize ta'zīm itdi. Ḳarşusunda bizüm için bir iskemne ḫāzır itmişler. Eliyle oturuñ diyü işāret itdi oturduḫ. Vekil daḫi iskemnesine oturdu. Ve daḫi bir miḫdār mizācum nā-ḫoş idi. İştmiş ḫātırumuz ve mizācumuz su'āl itdi. Biz de cevāb virdük. Şöıra didi ki gitmek istiyorsız biz de mektūbları ḫāzır itdük.

¹⁴⁹ Ordunun 9 Mart'ta başlayan ve 16 Mart'ta Sadrazam'ın katılımıyla devam eden resm-i geçidlerle Davudpaşa sahrasına gitmesi ve 11 Mart'ta yapılan büyük alāy ile ilgili etraflı anlatım *Viyana Gazetesi*'nde yer almış bulunmaktaydı. *Wienerisches Diarium*, nr. 803. (11. IV.- 14. IV. 1711). "**Beschreibung**", kısmı. Burada kasdedilen büyük alāy, 11 Mart günü esnaf loncalarının yaptıkları geçittir. Bk. Kurat, *aynı eser*, s. 243. Aynı gazetenin İstanbul'dan 15 Nisan tarihli olarak gelen habere dayanarak verdiği 13 Mayıs çarşamba günkü havadisine göre, Sadrazam 9 Nisan'da bütün Osmanlı kuvvetlerinin toplanacağı yer olan Edirne'ye doğru yanında 366 top ve 40 havan olduğu halde ordu ile beraber yola çıkmış, 300 gemiden oluşan Türk donanması ise ikmālini tamamlayarak Karadeniz'e açılmaya hazır bir vaziyetteydi. *Wienerisches Diarium*, nr. 803. (13. V - 15. V. 1711). Gerçekten de 9 Nisan'da bizzat III. Ahmed Davudpaşa'ya gelerek ordunun kalkmasında hazır bulunmuştur. Bk. Kurat, *aynı eser*, s. 254. Verilen haberlerin sıhhat dereceleri dikkat çekicidir.

¹⁵⁰ Bk. n. 51.

¹⁵¹ 13 Mayıs 1711.

¹⁵² 18 Mayıs 1711. Bu tarihin 15 Mayıs olması icab etmektedir. Bk. n. 53, 54, 59.

BELGELER

EK-I

Sadrizam Baltacı Mehmed Paşa tarafından Avusturya Başvekili
Prens Eugen von Savoyen'e Seyfullah Ağa ile gönderilen mektup

۲۱۶

ذره امراء الملة المسجيه عمره كبراء الطائفة المسيويه بروما امير انور نيك باش و كيلي اولون محبتو
دوستيز پرنس او جنوس ده صا و ويه خمت عواقبه بلنيز قبلنه مؤكده معاذرت و وعا
و مشيد مرصده تحاب و نواد اولور بيايم موالفت انجام و كلوم مسالت اوتسام لغافلله در
انها و افهام اولنان بود كه سزد و ستمك شانزه مركوز و ذاتك مرور اولون فطانت
و كياست شامله مقتضاسى اوزره اقاصى و اداينه انتشار و دوست و دشمن ميانك
اشتهاد بولون حسن اطوار بجز برازا ايامك برود بو محبكت كو شكندارى اولغله طرفكزه
هاصل اولون انجذاب درون حد نغيرون بيرون اولمسيدي باخصر ص جاسار با وفاد
حضرت نيك استانه سعادتك اولون فوكتندارى و ساطيله بود و ستمك واصل اولون
مكوتب مرغوب اولو سوكزده اظهار اولنان دوستلو و سالى و تودد و تالف دولنديك
اولدن قديمزده مخزون اولون مودت و مصافاتك اضعاف مضاعف از ديار و استحكام
باعث اولوب و بوسنه ندولونك طرفندن فريضه ملككند اوج عدد بنام قلعه قوت
حسن تدبيركز ايله داخل قبضه دستيرا اولوب عربن نام بر حصن حصين دخي اليرم
محاصره اولند و غن ما بينك اولون قوى و مرغبتلو و دستلغه بناء بعض سرحدضا بطرك
عزير و تبشير انجمله سبب حصول سرور و موفور اولمشد ران شانته الملك المنفال سز
دوستيز ايله بنيمزده على وجه الكمال ظهور ايدن خلوص بال مقتضاسى اوزره دوستي
و هموارلق مراسيم و موالفت و مسالت لوازمي طرفكردن و طرفكردن كركي كبي رعاييت
اولوب و بدخواه اولنر طرفينه اختبول صلحه مودى اولوكلوم القاسنه بروجله مساع
بولوب انجى دولت بينك اولون صلح و صلاح بروج مشيد كبي عارضه خللا مانون
و رعاياي طرفين من كل الوجوه محفوظ و مصون اولمسي بود و ستمك و راي زنبه خفاده
اولما مغله ستمك دخي بوجه اوزره معلوم و مخز و مكر اولون ماملود و افق خفي اوليكه
دولت عليه ايله مخجه جاسار لغى بينك تاريخ هجرت بنويه نك بلك بوزاون سنه
كبري بش سنه مدت ايله عقد مصالحه اولوب و تاريخ فروردون ايكي سنه صكره
بنه دولت عليه ايله مسفر جارى بينك صلح واقع اولغله اول زماندن برو صلح و صلح
شرايطي طرف با هر طرف شهر ياريدن على الذرام رعاييت اولوب جار مشا راليه جانبنك
دخي دوستلو شرايطي رعاييتك مراقبتك لوزم ايكي فساد نيشدن ناسي شرط مصالحه
مغامر و خيانت و عداوت دامت اطوار نامورده شروع ايدوب صلح و صلح و قوعند
ايكي سنه صكره مضافات ممالك شهر ياريدن اولون قريم ولا بينك واقع اور قريم قريم

فما نکه نامند بر قلعه عظیمه احداث ایلوب علی الغرض جار مشارالیه ابله واقع اولون معاهد
مفضاسی اوزده ویریلون عهد نامه هابون موجبیه فره و کتر با لکلینه قبضه نصر خسر و اینه
مخصوص اولوب و ازاق دکرنیک فره دکرون غیره براخر محله معبر و مخرجی مویغیک ازاوق
واکا قریب طایغان و وارونش نام محللرده الات جنک ابله ملوک کبری فالینلر ابله سارنوعدن
سفاین کثیره اعداد اتمکله کندو سنک بر دلو عده قسسی اولمان فره دکره تجاوز ابله
ممالک محروسه خافانیدن بحر سیاهه قریب اولون محللر وقت فرصدن استیوا به سوه
اولد یعنی ظاهر و اشکار اولد و غندن غیره عسکر کیم ابله له دیار نیه دخی استیوا
و انواع مکر و فریب ابله اها لیسسی بنینه فتنه القاسیله دولت علی نیک همجرا لر ی و دین
اولون له ولا بتینی دخی هرج و مرج ایدوب واق صوابله نهر طور له بنینه واقع او قرانیه
لهلوا ابله جنک اثنالرنین بر دولت علیه طرفندن ضبط اولوب بعد اثنای صلح عن اصل
له مملکتندن اولمنله بینه لهلو طرفنه اعاده اولمشیکن مسقولو کندو سنولری اولون
صهارجی صوبینی تجاوز و بر طرفنه واقع اق صوبی دخی کجوب واق قرانیه مملکتنه واقع
جمله قلاعه مسقوعسکری کیرد و کندن ماعدا بندره انجی سکر ساعت مساذه سی اولون
راشقره بی و نهر طور له نیک طشره طرفنه و بغداد و یوده لر نیک فراد کا هلری اولون با این قبضه
مقابلنه واقع اسلین نام قلعه بی و از اقدن حوتین قلعه سنه و اندن مجار بلقانه کلجغه
اول حوالیری مغایر صلح و صلوح بلجله مسقولو ضبط ایلوب و اگر قریم طرفنه و اگر ندر
حوالیرن اولون سرحد منصور باد شاهی به مسقولو کیره کرون و طرف طرف اقبین ایدوب
نیجه مسلمانلری قتل و حدون بیرون طوار سو دوب و اسیرالوب حتی بر دفعه جاره تابع
قلهوق طانغسیله اتفاق و تخم و تحزب ابله علی الفعله قریم اهر و سنه کیریوب قتل نفوس
وسجی و استرقاق و نهب و غارت کبی خسارته خاوق صلح و صلوح حسابات ایدوب الحاصل
جار مشارالیهک شرایط مصالحه به مغایر حرکات ناهماری دفعات متتابعه ابله ظهور کلاکندن
ماعدا بالوده بسط و تفصیل اولد یعنی اوزره له مملکتنک سرحد منصوره خسروانی به مصافق
و متقارب اولون محللرنیه بویما فیما تسلط و استیوا اول محللرده اولون له قلعه لرینه
عسکر وضع و سنور باشلرن اولون محللری و معبرلری بلجله ضبط و جا بجا بلنقه لر
احداث و ذخایر و مهمات سفره ابله مشهور ایدوب و بغداد مملکتنه و بندر حوالیرن
قریب سنور باشلرن الات و ادوات ابله مرتب حدون بیرون مسقوعسکری حاضر
و مریا اولوب نتیجه کلام جار مشارالیه صورت ظاهره و مستلق ادعاسی

مستحق

۲۰۸

مشغول کلمات مصنوعه ایلر بر دولت علی بی اغفال ایدوب علی التعلی مالک اسلومیه به استیلو ایلر کینه
 بداهت عقل ابد استباه قالمامله جارمشا والیهک وعسکر نیک مضرتخی سرمد منصور شهریار
 رفیع ایچون شوکتلو کرامتلر قدرتلر عظیملر اقدم بادشاه حججه حضرتلری بود و سکرکی
 عساکر منصوره ایله مامور و موروب و بوسفر و حرکت مجرد مالک محروسه دولت علی بدت
 رفیع صائل ایچون اولوب ضمنده توسیع بلود و بلخود براغر مراد ملاحظه سی اولدی بی
 هایسا ر حضرتلر نیک دخی معلوملری اولسی ما بینده محکم واستوار اولون دوستلر^{مقتضای}
 ارفق وانسب اولدوغنه بناء بو کیفیتی طرف کفر اخبار و در و نمزده جایگیر اولون
 مودت خالصه سزد و ستمم اظهار ایچون مکتوب مودت سیدر کشیده سلک^{تخلی}
 اغالمزدن ندوة الوماجد والواعیان سیفا الله اغازید مجرب ایله ارسال اولمیشدر
 لدی الوصول بود دولت علی ایدیبو زایلله هایسا ر حضرتلری بینده منعقد اولون
 صلح و صلح حک شروط و قیودنی عهدنامه هایبون موجبجه رعایت و خلل^{و برین}
 شیردن صیانتده بود و ستمم طرفدن اهتمام تام اولدجفی طرف کفر خفی اولوب
 و کذلک سزد و ستمم طرفدن دخی دوستلر صیانتده و شرایط مصلحه بی رعایت
 تقبیل و لنه جفنده استیبا همی اولمامله ان شاء الله تعالی ما بینده اولون مصافا^ت
 فیوان دیاد بولوب و طرفینک رعایاسی امن و سلامته اسوده حال اولوب
 و بو عهد مینا تک حفظ و حراستده طرفیندن ظمور ایدین حسن و فاقک نیجه اثار
 جمیله سی مشاهد اولمیشی امید اولور انجق مسقوجاری کندوسبله صلح و صلح^{تخلی}
 برود و ستمم موافق حرکت ایتوب دایما صلحی مناقصه اطوار نا هموار اختیار ایدوب
 باخفصر بران ایا مدن بروایم برانورقن دعواسنه و اطراف و انخاسندت
 نخل بلود سوداسنه و شوب کندو امور لر ایچون استانه سعادتمداره کلا کاغذ لردو
 چار لفظی ایلر برانور و صفی ایلر عزیر اولوب و اول کاغذ لردن برسی هایسا ر حضرتلر^{نیک}
 بو طرفه اولون تبرک کتداسنک دخی منظوری اولوب باخفصر چار مذکور سابق
 دولت علیه ایل صلح اوزره ایکن مفایر عهد و مینا ازان قلمه سنه استیلو ایدوب

اولاً و ثانياً دخى اهل اسلام ابله نقض عهدى ظاهراً ولوب بردولت عليه ابله نقض عهد
چاره نيز برك شهادت فديجى اولمغه مجرد سرحد مضوره دن و مالك اسلاميه دن مسعود
چاره نيك و عسكر نيك مضرتنى مدافع ايجون بو عجبكرك ما موريجى بالضروره اقتضا ائندرك
معلومكرا ولوب و الحالته هذله ولو تينك بوبله اختا اولى چار مسأله اليه و ما عنده
انكار فاسد ني قوتدن فعله كورمكه مدار فرست اولمغه اكر مو اتنا ده له ولو تينه بعلبنا
مستولى اولن لازم كلور ايسيه بو كيفيت دولت عليه به مضرا اولدني كجى چاسار
طرفنه دخى مضرا ايدوكى ملحوظكرا اوله .

ركاب هانون شكرت و زينه خاله انكلتره و استرجهيه زاليجه سى انا طرفدن كلان نامه نكرا بوجم
بعد الا لقب قيم الايامدن بردولت عليه ابله اسلام فرزينده عقدا ولان صلح و صلاح
بالجملة شرط و قيوديله طرفيندن بلا قصور مراعات اولمكه كلور جناب سلطنت بالمري مرالح
و باخصوص ما تقدمدن بروجارى و طرفينه غايت ايلد نافع اولان تجارت مبناسنك شرط و قيود
طرف هانون طرفين مراعات بويدلديقى معلومكرا اولمغه بلا شبهه مجزومرور هر نسنه كه خاطر من ظهور
ايلر ايسيه دولت عليه ابد بويدلرينك ملاحظه ستنه لرنيه موقوف اولوب قيم الايامدن رو
ماينك منعقد اولان شرطه و دولت عليه لرزه رعابا فرزند ايلد كلرى تجارت قديم ني الجملة
خلل و ير حالت ريشى قليل ايسيه ده رضاي هانونلرى اولدني عنده مرده متعين اولمغه دولت عليه
رعابا سندن برى مملكت مرده برشى قليل ايجون شكايات ايلسه طرفيندن شكايى سموع اولوب
و ضرورى دفعنه دخى تعهد ايلد كجى جناب سلطنت ما بمرزن دخى مامول اولنورمكه
طرفين عزيز و افاده ايتك افنده استانه سعادت مقيم اولان الجموع پارش ايلد بكمتر
اهوال و مالك مروسه لرنيه اولان تجار رعابا فرزند كرك ايسلر نيك فريده كلدن ظلم و تعذيب
معلوم هانونلرى اولدوق مقرر لرى دفع بويدله و جمله كرك ايسلر لى على الحضر مملكت محلى اولان
عبدالرحمن اغا شرط صلح و صلاحه مفاير رعابا فرزند و بر بجه يدع و مظالم دفع اولنورمكه
طرفينه منعقد اولان تجارت اهوالى باكله منقطع اولور و بو خصص عدالت و شوكت
باو شاهى به مناسب اولوب و دولت عليه لرنيه افاده سى لازم كلان بوشلر احوال لرى لطمه فرزند
افاده ايلد كجه اعتماد بويدلر و دفعنه الطاف هانونلرى مرورد دولت عليه ايلد بفرزه اولان

EK-I

Sadrazam Baltacı Mehmed Paşa tarafından Avusturya Başvekili Prens Eugen von Savoyen'e Seyfullah Ağa ile gönderilen mektup*BOA. Nâme Defteri, VI, 205-208*

Kıdvetü ümerâi'l-milleti'l-Mesihîye umdetü'l-küberâi't-tâ'ifeti'l-İseviyye Roma İmparatoru'nun Başvekili olup muhabbetlü meveddetlü dostumuz Prens Oceniyos de Savoya *hutümet avakibuhu bi'l-hayr* kibeline mü'ekked-i mu'âkad-ı hubb u vedâd ve müşeyyed-i merâsıd-ı tehâbb ü tevâd olur peyâm-ı muvâlefet-encâm ve kelâm-ı müsâlemet-irtisâm ithâfiyla dostâne inhâ vü ifhâm olunan budur ki, siz dostumuzun şânında merkûz ve zâtında mermûz olan fetânet-i kâmile ve kıyâset-i şâmile muktezâsı üzere akâsî vü edânîde intişâr ve dost ve düşmen meyânında iştihâr bulan hüsn-i etvârımız biraz eyyâmdan berü bu muhibbinizin gûş-güzârı olmağla tarafınıza hâsıl olan incizâb-ı derûn hadd-ı ta'bîrden bîrûn olmuşıdi. Bâ-husûs Çâsâr-ı bâ-vekâr hazretlerinin Âstâne-i sa'âdet'te olan kapu-kethüdâları vesâtatiyle bu dostunuza vâsıl olan mektûb-ı mergûbü'l-üslûbunuzda izhâr olunan dostluk vesâ'ili ve teveddüd ü te'ellûf delâ'ilinden evelden kalbimizde mahzûn olan mevedded ü musâfâtın ed'âf-ı mudâ'af izdiyâd ü istihkâmına bâ'is olup ve bu sene Niderlande tarafından Frizye¹⁵⁵ memleketinde üç adet be-nâm kal'a kuvvet-i bâzû-yı hüsn-i tedbîriniz ile dâhil-i kabzâ-i teshîr olup, Arin¹⁵⁶ nâm bir hısn-ı hasîn dahi el-yevm tarafımızdan muhâsara olunduğın mâ-beynde olan kavî ve rağbetlü dostluğa binâ'en ba'zı serhâd zâbitânımız tahrîr ve tebşîr etmeleriyle sebep-i husûl-ı sürûr-ı mevîfûr olmuşdur. İnşâ'allahü'l-Meliki'l-mute'âl siz dostumuz ile beynîmizde alâ-vechi'l-kemâl zuhûr eden hulûs-ı bâl muktezâsı üzere dostluk ve hem-civârlık merâsimi ve muvâlefet ü müsâlemet levâzımı tarafınızdan ve tarafımızdan gereği gibi ri'âyet olunup ve bed-hâh olanlar tarafeyne ihtilâl-ı sulha mü'edda olur kelâm ilkâsına bir vechle mesâğ bulmayup iki devlet beyninde olan sulh ü salâh burûc-ı müşeyyede gibi ârıza-i halelden me'mûn ve re'âyâ-yı tarafeyn min-küllî'l-vucûh mahfûz ve masûn olması bu dostunuza verâ'yı rütbe-i hafâ'de olmamağla sizin dahi bu vech üzere ma'lûm ve meczûmunuz olmak me'mûldur. Ancak hafî olmiya ki Devlet-i aliyye ile Nemçe Çâsârlığı beyninde târîh-i Hicret-i Nebeviyye'nin bin yüz on senesinde¹⁵⁷ yirmi beş sene müddet ile akd-i müsâlaha olunup ve târîh-i mezbûrdan iki sene sonra dahi yine Devlet-i aliyye ile Mosko Çarı beyninde sulh vâki' olmağla ol zemândan beru sulh ü salâhın şerâ'iti taraf-ı bâhirü'sş-şeref-i şehriyârîden ale'd-devâm riâyet olunup Çar-ı müşârünileyh cânibinden dahi dostluk şerâ'itini riâyetde muvâfakat lâzım iken fesâd-ı niyyetinden nâşi şurût-ı müsâlahaya mugayir hıyânet ve adâvete dâ'ir etvâr-ı nâ-hemvâre şurû' edüp sulh u salâh vuku'undan iki sene sonra muzâfât-ı memâlik-i şehriyârîden olan Kırım vilâyetinde vâki' Orkapusu kurbunda Kamenka¹⁵⁸ nâmında bir kal'a-ı azîme ihdâs eyleyüp ale'l-husûs Çar-ı müşârünileyh ile vâki' olan mu'âhede muktezâsı üzere verilen ahdnâme-i hümâyûn mucebince Karadeniz bi'l-küllîyye kabza-i tasarruf-ı hüsrevânîye mahsûs olup ve Azak Denizi'nin Karadeniz'den gayrı bir âhar mahalle ma'ber ve mahreci yoğiken Azak'da ve ana

¹⁵⁵ Friesland, Hollanda'da Bau Friesland vilayeti.¹⁵⁶ Harlingen. Friesland'da bulunan 11 müstahkem mevki içinde en kuvvetlisi olup, diğerleri Franeker, Bolsward, Leeuwarden, Dokkum, Sneek, Sloten, Hindelopen, Stavoren, Workum ve Heerenveen'dir. Bu bilgi için Hollanda'dan sayın Dr. Michael Kiel'e teşekkür ederiz.¹⁵⁷ 1699 Karlofça Antlaşması.¹⁵⁸ Kamenny Zaton, Kamenty Zaton. Orkapusu (Perekop) yakınlarında Özü üzerinde bir kale. Bu kale ile ilgili meseleler için bk. Kurat, *aynu eser*, I, 80, 84, 87-88, 90, 121.

karîb Taygan¹⁵⁹ ve Varoneş¹⁶⁰ nâm mahallerde alât-ı ceng ile memlû' kebîr kalyonlar ile sâ'ir nev'iden sefâyin-i kesîre i'dad etmekle kendüsünün bir dürlü alâkası olmıyan Karadeniz'e tecâvüz ile Memâlik-i Mahrûse-i Hakânî'den Bahr-ı siyâh'a karîb olan mahallere vakt-i fursatda istilâya sû'-i kasdı olduğu zâhir ü âşikâr olduğundan gayrı asker-i kesîre ile Leh diyârına dahi istilâ ve envâ'-ı mekr u firîb ile ahâlisi beynine fitne ilkâsıyla Devlet-i aliyye'nin hem-civârları ve dostları olan Leh vilâyetini dahi herc ü merc edüp ve Aksu ile nehr-i Turla beyninde vâki' Ukrayna memleketi Lehlü ile ceng esnâlarında bu Devlet-i aliyye tarafından zabt olunup ba'dehu esnâ-yı sulhda an-asl Leh memleketinden olmağla yine Lehlü tarafına i'âde olunmuşiken, Moskolu kendü sınırları olan Samarçık suyunu¹⁶¹ tecâvüz ve beru tarafda vâki' Aksu'yu dahi geçüp ve Ukrayna memleketinde vâki' cümle kılâ'a Mosko askeri girdüğünden mâ'adâ Bender'e ancak sekiz sâ'at mesâfesi olan Raşkova'yı¹⁶² ve nehr-i Turla'nın taşra tarafında ve Boğdan voyvodalarının karârgâhları olan Yaş kasabasının mukâbilinde vâki' İstetin¹⁶³ nâm kal'ayı ve Azak'dan Hotin kal'asına ve ândan Macar Balkanı'na gelince ol havâilileri mugâyir-i sulh u salâh bi'l-cümle Moskolu zabt eyleyüp ve eğer Kırım tarafına ve eğer Bender havâililerinde olan Serhadd-i Mansûre-i Pâdişâhî'ye Moskolu gurûh gurûh ve taraf taraf akın edüp nice müslümanları katl ve hadden birûn tavâr sürüp ve esir alup, hattâ bu def'a Çar'a tâbi' kalmuk tâ'ifesiyle itifâk ve tecemmü' ü tahazzüb ile ale'l-gafle Kırım içerüsüne girüp katl-i nüfus ve seby ü istirkâk ve nehb ü gâret gibi hasârete hilâf-ı sulh ü salâh cesâret edüp, el-hâsıl Çar-ı müşârünileyhin şerâ'it-i musâlahaya mugâyir herekât-ı nâ-hemvârı defe'ât-ı mütetâbi'a ile zuhûra geldiğinden mâ'adâ bâlâda bast ü tafsîl olunduğu üzre Leh memleketinin Serhadd-i Mansûre-i Hüsrevânî'ye musâdîf ve mütekârib olan mahallerine yevmen fe-yevmen tasallut ve istilâ ve ol mahallerde olan Leh kal'alarına Moskolu'dan asker vâz' ve sınır başlarında olan mahalleri ve ma'berleri bi'l-cümle zabt ve câ be-câ palankalar dahi ihdâs ve zehâyir ve mühimmât-ı seferiyye ile meşhûn edüp ve Boğdan memleketine ve bender havâililerine karîb sınır başlarında âlât ü edevât ile müretteb hadden birûn Mosko askeri hâzır ü müheyâ olup netîce-i kelâm Çar-ı müşârünileyh sûret-i zâhirde dostluk iddi'âsını müştemil kelimât-ı masnû'a ile bu Devlet-i aliyye'yi iğfâl edüp, ale'l-gafle Memâlik-i İslâmiyye'ye istilâ edeceğinde bedâhet-i akl ile iştibâh kalmamağla Çar-ı müşârünileyhin ve askerinin mazarratını Serhâdd-ı Mansûre-i Şehryârî'den def' için şevketlü kerâmetlü kudretlü azametlü efendim Pâdişâh-ı Cem-câh hazretleri bu dostunuzu asâkir-i mansûre ile me'mûr buyurup ve bu sefer ü hareket mücerred memâlik-i mahrûse-i Devlet-i aliyye'den def'-i sâ'il için olup, zımında tevsi'-i bilâd veyâhüd bir âhar murâd mülâhazası olmadığı çâsar hazretlerinin dahi ma'lûmları olması bâbında muhkem ve üstüvâr olan dostluk muktezâsına evfak ü enseb olduğuna binâ'en bu keyfiyeti tarafınıza ihbâr ve derûnumuzda cây-gîr olan meveddet-i hâliseyi siz dostumuza

¹⁵⁹ Taganrog. Don nehri üzerinde 1696'da kurulan Azak kalesinin yaklaşık 70 km. batısında müstahkem liman. Valantın Gittermann, *Geschichte Russlands*, II, Frankfurt 1965, s. 52-53.

¹⁶⁰ Voronej / Voronezh / Woronjesh. Don nehri üzerinde 1695-96 kışında kurulmuş bir tersane olup, burada büyük fedakârlıklar, insan kaybı ve enerji ile Karadeniz'e inmek üzere kısa zamanda hazırlanan filonun anlamlı bir isim taşıyan ilk gemisi "*Principium*" (Öncü) 2 Nisan 1696'da suya indirilmiştir. Valantın Gittermann, *aymı eser*, II, 51. Ayrıca bk.B. H. Sumner, *Büyük Petro ve Osmanlı İmparatorluğu*. çev. E. B. Özbilen. İstanbul 1993, s. 11-26.

¹⁶¹ Özü nehrine aşağı mecrasında kışıran Samara nehri. Bu nehri ağzında aynı isimle bir Rus kalesi inşa edilmiştir: Samara Kalesi. Aynı zamanda *Kale-i cedid* ve *Yeni Kale* olarak da bilinir. Bk. Kurat, *aymı eser*, I, s. 121, 169, 608, 667; Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, V/1, s. 84. Azak Denizi'nin Karadeniz'e çıkışında da aynı isimle (*yeni Kale*) anılan bir kale mevcuttur. Bk. *Nusretnâme*, yay. İ. Parmaksızoğlu, II/1, İstanbul 1966, s. 135; Hammer, *GOR*, III, 94-95; Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, IV/1, s. 408; Kurat, *aymı eser*, I, 92, 122.

¹⁶² Raszkovo. Dnestr üzerinde bir yer. Prut Seferi esnasında Ruslar burada nehre bir köprü kurmuşlar ve Osmanlı askerleri ile çarpışmışlardır. bk. Kurat, *aymı eser*, I, 363.

¹⁶³ İstekin, İstetin kalesi. Bk. Kurat, *aymı eser*, I, 169.

izhâr için mektûb-i meveddet-semîr keşîde-i silk-i tahrîr kılınup, ağalarımızdan kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Seyfullah Ağa *zide mecduhu* ile irsâl olunmuşdur. Lede'l-vusûl bu Devlet-i aliyye-i ebed-peyvend ile Çasar hazretleri beyninde mün'akid olan sulh u salâhın şurût ve kuyudunu ahdnâme-i hümâyûn mucebince riâyette ve hâlel verecek şeylerden siyânetde bu dostunuz tarafından ihtimâm-ı tam olunacağı tarafınıza hâfi olmayup ve kezalik siz dostumuz tarafından dahi dostluk siyânetinde şerâ'it-i musâlahayı riâyette takayyüd olunacağında iştibâhımız olmamağla inşâ'allahu te'âlâ mâ-beynde olan musâfât yevmen fe-yevmen izdiyâd bulup ve tarafeynin reâyâsı emn ü selâmetde âsûde-hâl olup ve bu ahd [ü] misâkın hıfz ü hirâsetinde tarafeynden zuhûr eden hüsn-i vifâkın nice âsâr-ı cemîlesi müşâhede olunması ümîd olunur. Ancak Mosko Çarı kendüsüyle sulh ü salâh vukû'undan beru dostluğa muvâfık hareket etmeyüp dâ'imâ sulhu münâkız etvâr-ı nâ-hemvâr ihtiyâr edüp bâ-husûs biraz eyyâmıdan beru imperatorluk da'vâsına ve etrâf u enhâ'sından hal'-i bilâd sevdâsına düşüp kendü umûrlarıçün Âstâne-i sa'âdet-medâra olan kâğıdlarda çar lafzı imperator vasfı ile tahrîr olunup ve ol kâğıdlardan birisi Çasar hazretlerinin bu tarafda olan kapu kethüdasının dahi manzûru olup bâ-husûs çar-ı mezkûr sâbıkda Devlet-i aliyye ile sulh üzre iken mugâyir-i ahd ü misâk Azak kal'asına istilâ edüp ol zemânda dahi ehl-i İslâm ile nakz-ı ahdi zâhir olup bu def'a Devlet-i aliyye ile nakz-ı ahd Çar-ı mezbûrun şî'âr-ı kadîmi olmağla mücerred serhadd-i mansûreden ve memâlik-i İslâmiyyeden Mosko Çarı'nın ve askerinin mazarratını müdâfa'a için bu muhibbinizin me'mûriyyeti bi'z-zarûre iktizâ itdüğü ma'lûmunuz olup ve el-haletü hazihi Leh memleketinin böyle ihtilâli Çar-ı müşârünileyh dimâğında olan efkâr-ı fâsideyi kuvvetden fi'le getürmeğe medâr-ı fırsat olmağla eğer bu esnâde Leh vilâyetine tagallüben müstevli olmak lâzım gelür ise bu keyfiyyet Devlet-i aliyye'ye muzır olduğu gibi Çasar tarafına dahi muzır idüğü melhûzunuz ola.¹⁶⁴

¹⁶⁴ Osmanlıca metin için bk. EK-XI.

EK-II

Avusturya Başvekili Prens Eugen von Savoyen tarafından Sadrazam Baltacı Mehmed Paşa'ya yazılan 15 Nisan 1711 tarihli mektubun tercümesi

سابق
 بیدن اقدم استانده سعادت ایدر بوسنده سفرهای بونه حرکت و عزیمت اولنیزدن مقدم وزیر اعظم
 محمد پاشا طرفدن نجه چاسارینک باش وکیلنه یازیلوب سیف الله اغا ایله کوندریلان مکتوبه
 جواب اولوق اوزره نجه چاسارینک باش وکیلنی و سرداری اولان آوجه بنودنی صا و بیاطرنندن
 نیه مذکور سیف الله اغا ایله کلان مکتوبک دروننده اولان ترجمه سی صورتیدر

دولتوسعا دیر حرسلد و شتمز سلطانه حضرتلرینک حضور شریفلرینه سلام مخالفت انجام و پیام
 مصادقت فرجام تقدیمندن صکره انجا اولنان بودر که عموم اوزره صلح و صلاح و بود دولت ایله
 دولت علیته ک بیننده اولان مصالحه و موایده اقصای اعمال و نتیجه یانی ایلان اولدوغی
 جانب شریفلردن بو طرفه بویردن طرفینک وسیله استحکام مخالفت و تحت اولان رسالتلردن
 محفوظ و سرور اولمشوردر حالاه بو مخلصری برای ابر مرهمه و دفع غرض و مغترب فرایجه ندرلاند
 دیارینه عزیمت راه اقتضا ایشیککی نیت خیردن بری بر خالی اولماق ایچون مبدئیه بجهل بر قاج هفته ده
 مکت و آرام معقول و مناسب کوزلدی هرکی مکتوب مرغوبلردن تجریر و عزیمت سیف الله اغا اولردن
 افاده و تقریر اولندیجه بالجمله معلوم مخلصری اولوب حفظ اولندی هر وجهله کمال دولت
 و نوبیرلری و حقیرده اولان خلوص بالری ظاهر و عیان اولمشدر شرف باید ایله بنا اراکان دولت
 مناز اولدوغی کبی جمله دن مزید مناقب و پسند بری اخلاق ایله ارستیه اولدوغی معلوم مجلدیدر
 بناء علیه بو مقوله بر ذات بر کزید صفات زماننده اختلال ذ و سئل احتمالی بخالد و قاز لوجیه نام
 بیلدن ایمان غلاظ ایله منعقد اولان مراد مصالحه نیک رعایتی و شرایط مراد عهده نیک صیانتی
 حرسلد و ما ایچر اتوری حضرتلری اقدمزک اقصای مرادی اولدوغی معلوم سعادتلری
 اوله بو مخلصری طرفندن دخی ایچی دولت بیننده اولان و داد و اتحاد استیکامنده بیل مقلدر
 اولوران شاء الله تعالی دولت علیه دخی کذلت و دستلق رعایتند اولوب صلح و صلاحه مغایر
 بر در لو حرکت ظهور انما مک اوزره سرحد لئزه اولان حاکم و ضابطلرینه حکم تنبیه و تکیف
 اولمشدر سرحد لده دعوا و نزاع ظهور ایدر ایسه استاندر لر رنجید اولنوب سرحد حکمی
 و ضابطلرینک معرفت لیده ما بینده کوریلوب بر ساعت اول فصل اولنه اگر فسق و فساد بزم
 ادملر و رعایا لر مزدن صادر اولدوغی شرعاً ثابت اولور ایسه سائر موجب عبرت ایچون
 حکم حقلردن کلمنه دیو تنبیه اولندی بو مقوله فرما لرد دخی طرف شریفلردن کند و سرحد لرد
 ضابطلرینه صادر اولوق ماملردر دولت علیه ایله مسفر چارینک بیننده بعض برودت لیکه
 دستلفه منل و یرر خصوصاً ظهور ایدر یکینک خبرندن حرمته چاسار با و قار حضرتلری
 اوندن زیاده متالم و دلشک اولمشدر طرف شریفلردن بو مخلصرینه فارص قلب اوزره غریب لرد

اینستجو سفینه با عت اولان خصوصاً بر غیر ندان کراراً او مراداً فکر و اندیشه اولندقد
 بو اختلاف و تفریق بر طرف اولسی دخی دائرة امکانده مشاهده اولندی مسقوجاری
 اصلاح ذات البینه توسط واسترضای مخصوصی ایچون حرمتلو چاسار افندرم تفضیل اوزره
 استقامت برله یازمشدر کردولت علیه نک رضاسنی و حرمتلو اسوج قرالی حضرت نرینک
 ابرادنی اولوب شرفیندن مراد اولنور ایسه چاسار حضرت نری افندرم بوتکلف و مساعد
 مباحدن اوزره اولماز الحاله هیز طرف شریفیندن بو خصوصه متعلق جواب متوقعدر
 مع هذا اشبوسفر ممالک محرومینه دن دفع مضرت ایچون اولوب توسیع بلا دیچون دکلدرد
 دیوخر بر و اشارت نور لغله بعد ایوم ضلع و صلاحک ثبات و امنیتی ایچون عقد و قیود شرط الیه
 بفضل الله تعالی بو خصوص اسان و جمله قرین حصول و انعام اولور بولده اولدقد و سینه
 جنک و جوالدن ناشی نیجه رغایا بقراسنک قانی د و کلیوب نیجه ممالک و بلاد خراب و بر باد
 اولماق بقردر ان شا الله تعالی هر طرفک امن و رفاهیتی و استحکام و داد و انخاری خصوصینده
 علی قدر الطاقه بیل مقدر و فر صرف اولنور حرمتلو انکدره قرالجه سی حضرت نرینک و نور لاند
 استانی جنرال نرینک و حرمتلو چاسار باوقار حضرت برله بیله کمال د و ستلو قرینه بناء اصلاح
 ذات البینه توسط و استرضای خصوص مندم حسن سعیری و کمال اهتمامی عظیم الاحتمالدر
 تدوۃ الامجد و الاکارم سیدف الله اغاقول نرینک هر خصوص کمال استقامتی و حسن تدبیر
 و فطانتی ظاهر و غنیان اولوت برار ادب و حسن نظر شریفینده هر جمله سزا قولریدر
 باقی عمرود ولت و سعادت دائیم باد
 ولادت حضرت عباسک بیک دیوزاون برنجی سنه سنه واقع ماه بنانک اون شند
 بازلدی
 بدینه
 حج

EK-II

Avusturya Başvekili Prens Eugen ve Savoyen tarafından Sadrazam Baltacı Mehmed Paşa'ya yazılan 15 Nisan 1711 tarihli mektubun tercümesi

BOA. Nâme Defteri, VI, 227-228

Bundan akdem Âstâne-i sa'âdet'te iken bu sene sefer-i hümayûna hareket ve azîmet olunmazdan mukaddem vezîr-i a'zam-ı sâbık Mehmed Paşa tarafından Nemçe Çasarı'nın başvekiline yazılıp Seyfullah Ağa ile gönderilen mektuba cevâb olmak üzere Nemçe Çasarı'nın başvekili ve serdarı olan Evceyîno di Saviya tarafından yine mezkûr Seyfullah Ağa ile gelen mektubunun derûnunda olan tercemesi suretidir.

Devletlu sa'âdetlu dostumuz sultanım hazretlerinin huzûr-ı şerîflerine selâm-ı muhâlasat-encâm ve peyâm-ı müsâdatkat-fercâm takdîminden sonra inhâ olunan budur ki, umûm üzre sulh u salâh ve bu devlet ile Devlet-i aliyye'nin beyninde olan musâlaha vü muvâda'a aksâ-yı a'mâl ve netîce-i mâ-fi'l-bâlimiz olduğu gibi cânib-i şerîflerinden bu tarafımıza buyurulan tarafeynin vesile-i istihkâm-ı muhâlasat ve muhabbet olan risâletlerinden mahzûz ve mesrûr olmuşuzdur. Hâlâ bu muhlisleri berâ-yı umûr-ı mühimme ve def-i garaz ü mazarrat-ı Francuye Niderlande diyarına azm-i râh iktizâ etmiş-iken, niyyet-i hayrdan berî ve hâli olmamak için medine-i Beç'de bir kaç hafta da meks ü ârâm ma'kul ve münâsib görüldü. Her ne ki mektûb-ı mergûblarında tahrîr ve izzetlü Seyfullah Ağa kullarından ifâde ve takrîr olunduysa bi'l-cümle ma'lûm-ı muhlisleri olup hazz olundu. Her vechle kemâl-i devlet ve tedbirleri ve hakkımızda olan hulûs-ı bâlleri zâhir ü ayân olmuşdur. Şeref-i pâye ile sâ'ir erkân-ı devletden mümtâz oldukları gibi cümleden mezîd-i menâkıb ve pesen-dîde-i ahlâk ile ârâste oldukları ma'lûm-ı muhibbleridir. Binâ'en-aleyh bu makûle bir zât-ı ber-güzîde-sıfât zemânında ihtilâl-i dostluk ihtimâli muhâldir. Karlofça nâm mahalde îmân-ı gılâz ile mün'akid olan mevâdd-ı musâlahanın ri'âyeti ve şerâ'it-i muvâda'anın siyâneti hürmetlü Roma İmparatoru hazretleri efendimizin aksâ-yı murâdı olduğu ma'lûm-ı sa'âdetleri ola. Bu muhlisleri tarafından dahi iki devlet beyninde olan vedâd ü ittihâd istihkâmında bezl-i makdur olunur inşâ'allahu ta'âlâ devlet-i aliyye dahi kezâlik dostluk riâyetinde olup sulh ü salâha mugâyir bir dürlü hareket zuhûr etmemek üzere serhadlerde olan hâkim ve zâbitlerimize muhkem tenbîh ve te'kid olunmuşdur. Serhâdlerde da'vâ ve nizâ' zuhûr eder ise âstâneler rencîde olunmayup, serhâd hâkimi ve zâbitlerinin ma'rifetleriyle mabeynde görölüp bir sâ'at evvel fasl oluna. Eğer fisk ü fesâd bizim adamlarımız ve re'âyâlarımızdan sâdır olduğu şer'ân sâbit olur ise sâ'ire mucib-i ibret için muhkem haklarından geline deyu tenbîh olundu. Bu makûle fermânlar dahi taraf-ı şerîflerinden kendü serhâdınız zâbitlerine sâdır olmak me'mûldur. Devlet-i aliyye ile Mosko Çarı'nın beyninde ba'zı burûdet belki dostluğa hâlel verir husûslar zuhûr eylediğinin haberinden hürmetlü Çasar-ı bâ-vakâr hazretleri efendimiz ziyâde müte'ellim ve dil-teng olmuştur. Taraf-ı şerîflerinden bu muhlislerine hulûs-ı kalb üzre tahrîr buyurulan Mosko seferine bâ'is olan husûslar bu muhlislerinden kirâren ve mirâren fikr ü endîşe olundukda bu ihtilâl ve teşvîşin ber-taraf olması dahi dâ'ire-i imkânda müşâhede olundu. Mosko Çarı islâh-ı zâtü'l-beyne tavassut ve isürzâ husûsu için hürmetlü Çasar efendimize tafsîl üzre istikâmet birle yazmıştır. eğer Devlet-i aliyye'nin rızası ve hürmetlü İsveç Kralı hazretlerinin irâdeti olup tarafeynden murâd olunur ise Çasar hazretleri efendimiz bu tekellûf ve müsâ'adeden mübâ'ade üzre olmaz. El-hâletü-hazihî taraf-ı şerîflerinden bu husûsa müta'allik cevâb mütevakki'dir. Ma'a-hazâ işbu sefer memâlik-i mahrûsedan def-i mazarrat için olup tevsî'i

bilâd için değildir deyu tahrîr ü işâret buyurulmağla ba'de'l-yevm sulh ü salâhın sebât ü emniyeti için akd-i kuyûd ü şurût ile bi-fazli'llâhita'âlâ bu husûs âsân vechle karîn-i husûl ve itmâm olur. Böyle oldukda vesile-i cenk ü cidâlden nâşi nîçe re'âyâ fukarasının kanı dökülmeyüp nîçe memâlik ü bilâd harâb ü berbâd olmamak mukarrerdir ve inşâ'allahu ta'âlâ her tarafın emn ü refâhiyeti ve istihkâm-ı vedâd ü ittihâdı husûslarında ala-kadri't-tâkâ bezli maktûrumuz sarf olunur. Hürmetlü İngiltere Kraliçesi¹⁶⁵ hazretlerinin ve Niderlande İstati Ceneralleri'nin ve hürmetlü Çasar-ı bâ-vakâr hazretleriyle bile kemâl-i dostluklarına binâ'en islâh-ı zâtü'l-beyne tavassut ve istirzâ husûsunda hüsn-i sa'yıları ve kemâl-i ihtimâmları adimü'l-ihtimâldir. Kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim Seyfullah Ağa kullarının her hususda kemâl-i istikâmeti ve hüsn-i tedbîr ve fetâneti zâhir ü ayân olup, yarar, edîb ve hüsn-i nazar-ı şerîflerine her vechle sezâ kullarıdır. Bâki ömr ü devlet ü sa'âdet dâ'im bâd.

Velâdet-i hazret-i İsâ'nın bin yedi yüz on birinci senesinde vâki' mâh-ı Nisân'ın on beşinde yazıldı.

Be-medine-i Beç.

¹⁶⁵ Anna (1665-1714). 1702'de İngiltere kraliçesi oldu.

¶ eaq̄ conspecta inter hoc duo
imperiis allegatore

¶ oblatag

¶ et in ipdem conventionis
articalis comprehensio
¶ et ex ipius tractatus obligamine
¶ unctis, sed amplissima
integritate, armatis p̄sceptis

¶ et iam iam erumpentia

post hinc hic locis diverfus solemnitate
gatione confirmabat. Quo deinceps
vestra pro pacis Carolicenti immovatione,
eiusq̄ prolongatione rei allegatus ad nos suscepit
aga allata hunc consilia et officia, pro defectu
sacro Sacrosanctae Regiae Maiestatis, dum adhuc
in vita regeret, admodum grata accidere, et
no singulari suo ad pacem amore et proprietate
et amplectamus quamprimum fuisset, nisi cum
foederatis, et Polonia Regno, ac Venetorum
Republica sibi ante conferendum, nec non
amplius hodi quondam Mediatoribus Com
municandum existit menti existimasset.
Nihil dubitamus, fore, ut serenissimus
haecessor ipdem ab Augusto Fratre unitis
comitibus, et principibus inhoreat, ac profatan
et almo pacis immovationem, extensionem libenter
annuat, et sic nec minus delatus arbitri honore
ac munus suscipiat, operamq̄ omnino conferat,
ut gliscantia hinc profulgata Partem, et libent
haecorū Regem ex una, ac serenissimam partem
Moscovia Regem, eiusq̄ haecorū ex altera,
dispensionem incendie ante extinguant, quam
in publicam gentium, Regionumq̄ perniciem, et
immanem humani generis sanguinis depopulationem
plenis flammis erumpant. Et quod certum
notis haurientibus, plerumq̄ pro munere sui
ratione Excellentio Vestra iam exspectant,
et ledunt, a nobis perfidat hunc Agre similitudo
ex ornotis, ^{relegat} ~~relegat~~. Quod nostram est
partem, eandem almo pacis intentionem
pro viribus promoveri, atq̄ serenissimus
Regem nostram haecorū in ea mente

Kemal Beydilli-Ismail E. Erünsal

contabilis conabimus. Antim dictus
hancem seiffulach. aga Excellen^{ti} Vestra
allegatus, qui nunq^{ue} sua prudentia ac
comitate gaudent accepit, eadem ad finem
usq^{ue} perhibet, ac v^{er}is imp^{er}ij a^uthorit^{ate}
laudisq^{ue} amplissimis sibi conuenit. Propterea
de extremis, Leoni omnis condita. Deus
Excell^{enti} Vestra^e Alia velit ex incolumen
omni felicitate beati.
indolent. Sabant Kemdi, die: 12.
Maj 1711.

q^{ue} transmittit pacificos

Avusturya İkinci Başvekili Kont Leopold von Herberstein tarafından Belgrad Seraskeri Abdi Paşa'ya yazılan mektubun Latince sureti

15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100

Gouverneur in Belgien, **Abdi Paşa**.
 nomme Excellenti Dni Vice Præsidi
 Bellici, Conditi ab. H. C. Bestein.
 Recreditio sine tam
 Reipublice Scufulag Aga mit
 Anglisierung, et Reipublice
 Bey tamtegas tam introductum
 sine coal. Reipublice turbanam
 Reipublice, tam Reipublice
 Reipublice, mit Anglisierung
 ad tam Reipublice tam Reipublice
 tam Reipublice.

12. Maij 1711.
 Illust.issime Domine,
 Amice Nobis honorande.
 Salute et sincera amicitia, et
 officiorum nostrorum oblati-
 one præsens. Eximia animi
 sui doctus, et intaminata in rebus
 gerendis integritas vestram quo-
 que impellunt amicitiam, ut
 eam publicis hinc litteris
 Dominationi vestrae ex animo
 contestemur. Insignem nam-
 que in Siphitis magis Anglisie
 Ottomanici Imperij, quibus
 cum laude et sui desiderio pro-
 erat, Siphionibus, nominis sui
 gloriam comparavit, sed vici-
 nia nostra tandem admodum
 rigens merito suo incen-
 tum addidit, dum simul com-
 munita pacis bonaque vicini-
 diae nosse plurimis exemplis do-
 cuit, ipsos limitaneos Guber-
 natores nostros, et præcipue
 Supremum rei Dominationis
 præfectum liberos Baronem
 de Nchern in sui amorem et

Fiat bina Copia
 Facta.

Exp. Viena 12ma Maij
 Kreider. 1711
 Scufulag Aga apud audien-
 tiam tradita. H. C. Kau.

estimationem adhibere.
applaudere, quidem tunc esse
quam rerum, moderationem
Celsissimus Engenius à Sabau-
dia Princeps, Sacrae Caesaris
Majestatis quondam Consili-
arius intimus, et nunc Sere-
nissimi ac potentissimi suc-
cessoris et Fratris Caroli
Tertij Hispaniarum, India-
rumque Regis Catholici,
Consilij Belli Praeses, et
Executivum Locumtenens
Generalis datis suis ad Illus-
tissimam Dominationem
vestram ante sumum ad Im-
perialem exercitum, cui
nunc Universi Romani Im-
perij nomine summa cum
potestate praesert, abhinc dis-
cessu, ac multam in ijs paci-
les pacis, vicinaque amicitie
culturam firmiter assensit.
Nos tamen pro Vicarij mi-
nisterij nostri ratione eisdem
bona vicinitate felicem Domi-
nationem vestram ulterius

certam securamque reddere
volumus, ne praenatura
Augusti Imperatoris Nostri
fata, quae praefatus Retova-
radini Gubernator noster iam
nomine amici notificaverit,
quidquam mutationis publica
quieti afferre forsan supponat.
Perseverabit enim serenissimus
et potentissimus Successor in
eodem patrio studio hereditario
quoque jure ad se devoluta, ac
regravam Nos a praefulgida
Porta in ea firmitatem speramus.
Jupremus propterea limitare
is nostris Gubernatoribus id
ipsum exequi, et ut omnes con-
finariorum dissensiones, et
privata jurgia sedulo impe-
diant, ac ubi nostrates excessivi
se jure deseruerint, veram
in eos animadversione confor-
mem patrii actuali satisfactio-
nem impendant, nec prius par-
ticularium lites ad Aulas admit-
tant, donec illi ^{cas} componere, et
determinare valent, nulli sub-
stante, hanc ipsam ^{decernat}

Dominationi vestrae mentem
 et intentionem fore. Quod
 fiet uberius integram mentis
 vestrae rectitudinem, et since-
 rum pacis, bonaeque viciniae
 stabilimentum, progressionem
 ex ablegato ad syracamentona-
 rum Celsissimum a Sabaudia
 Principem Saifulah Aga,
 viso amplâ prudentiâ, carida-
 bili morum modestiâ et dex-
 terâ rerum tractandarum
 experientiâ ornato, cui id
 planius pleniusque exponere
 commisimus. Optamus ei
 felicem ad propria reditum,
 et amplius, quod ex re sibi
 commissa tam providè et soli-
 di gesta promeretur, signi-
 fatis viscerentium. Superemum
 autem pacis omnique boni pro-
 curatorem Omnipotentem Deum
 exire precamur, ut felix Do-
 minationis vestrae felices, quae
 intentus suis ad populorum quie-
 tem animus, ac solita iustitia ex-
 prosit eventus, longamque vale-
 dinem, ac omnem prosperitatem
 elargiatur. Sabaudia.

Ich weiß, dass die Herren
Vernunft und Gerechtigkeit
den besten Weg sind, die
zu einem rechten Urteil zu
von Befehlen aus den Händen
genommen, sondern wie
schlecht es ist, die
abgeworfene Karte zu
Es scheint, dass man
aber man sich die
nicht die richtige
allein immer
dennoch die
wollen sie
täglich, die
kann ich
das ist
besten, indem
wie sie
den mit
und so
das
den
zu
wie
als
muss, weil

Am 8. März 1878
Antrag des H. R. an den Kaiser
in Bezug auf die
Angelegenheit des
Kaiserl. Hofes
Caucas Vice President
visita an

- 1. General der 1. Armee
- 2. General der 2. Armee
- 3. General der 3. Armee
- 4. General der 4. Armee
- 5. General der 5. Armee
- 6. General der 6. Armee
- 7. General der 7. Armee
- 8. General der 8. Armee
- 9. General der 9. Armee
- 10. General der 10. Armee
- 11. General der 11. Armee
- 12. General der 12. Armee
- 13. General der 13. Armee
- 14. General der 14. Armee
- 15. General der 15. Armee
- 16. General der 16. Armee
- 17. General der 17. Armee
- 18. General der 18. Armee
- 19. General der 19. Armee
- 20. General der 20. Armee
- 21. General der 21. Armee
- 22. General der 22. Armee
- 23. General der 23. Armee
- 24. General der 24. Armee
- 25. General der 25. Armee
- 26. General der 26. Armee
- 27. General der 27. Armee
- 28. General der 28. Armee
- 29. General der 29. Armee
- 30. General der 30. Armee
- 31. General der 31. Armee
- 32. General der 32. Armee
- 33. General der 33. Armee
- 34. General der 34. Armee
- 35. General der 35. Armee
- 36. General der 36. Armee
- 37. General der 37. Armee
- 38. General der 38. Armee
- 39. General der 39. Armee
- 40. General der 40. Armee
- 41. General der 41. Armee
- 42. General der 42. Armee
- 43. General der 43. Armee
- 44. General der 44. Armee
- 45. General der 45. Armee
- 46. General der 46. Armee
- 47. General der 47. Armee
- 48. General der 48. Armee
- 49. General der 49. Armee
- 50. General der 50. Armee
- 51. General der 51. Armee
- 52. General der 52. Armee
- 53. General der 53. Armee
- 54. General der 54. Armee
- 55. General der 55. Armee
- 56. General der 56. Armee
- 57. General der 57. Armee
- 58. General der 58. Armee
- 59. General der 59. Armee
- 60. General der 60. Armee
- 61. General der 61. Armee
- 62. General der 62. Armee
- 63. General der 63. Armee
- 64. General der 64. Armee
- 65. General der 65. Armee
- 66. General der 66. Armee
- 67. General der 67. Armee
- 68. General der 68. Armee
- 69. General der 69. Armee
- 70. General der 70. Armee
- 71. General der 71. Armee
- 72. General der 72. Armee
- 73. General der 73. Armee
- 74. General der 74. Armee
- 75. General der 75. Armee
- 76. General der 76. Armee
- 77. General der 77. Armee
- 78. General der 78. Armee
- 79. General der 79. Armee
- 80. General der 80. Armee
- 81. General der 81. Armee
- 82. General der 82. Armee
- 83. General der 83. Armee
- 84. General der 84. Armee
- 85. General der 85. Armee
- 86. General der 86. Armee
- 87. General der 87. Armee
- 88. General der 88. Armee
- 89. General der 89. Armee
- 90. General der 90. Armee
- 91. General der 91. Armee
- 92. General der 92. Armee
- 93. General der 93. Armee
- 94. General der 94. Armee
- 95. General der 95. Armee
- 96. General der 96. Armee
- 97. General der 97. Armee
- 98. General der 98. Armee
- 99. General der 99. Armee
- 100. General der 100. Armee

Der Aga macht sein
 Compliment, er dankt
 Ihnen für die Geduld
 die Sie mir gegenüber
 gezeigt haben, und
 er dankt Ihnen für
 die Güte, die Sie mir
 gegenüber bewiesen
 haben. Ich bin Ihnen
 sehr dankbar für
 die Mühe, die Sie
 sich nehmen, um
 meine Angelegenheit
 zu erledigen. Ich
 hoffe, dass Sie
 bald eine Antwort
 auf meine Briefe
 erhalten werden.
 Ich bin mit
 Hochachtung,
 Ihrem
 Diener,
 Kemal Beydilli-İsmail E. Erünsal

Und Herr Excell. H. Graf J. J. J.
dem Aga bey zu dem Herrn J. J. J.
günstlich zu sagen, so wird ihm
gelangt sein, so viel er von
alle den v. den in dem J. J. J.
Herrn Aga aber auch in
Lassen, nach dessen Befehl
wird es geschehen, so wird
die Konferenz am 1. d. d.
Herr Excell. H. wie Sie
Fidern, so werden auch
wird, von Herr Excell. H. Graf
J. J. J., so wird es
Lassen, so wird es
günstlich, so wird es
dem Aga so wird es
Lollander Konferenz
dem Aga mit Confect
Lassen, so wird es
beten, so wird es
in gleich frim
Vorzug, so wird es
25. d. d. d. d. d.
a. b. c. d. e. f. g. h. i. j. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. u. v. w. x. y. z.

Präsidenten zur Konferenz
wird, welche abendlich in Vor-
mittag, traktament mit König traktam-
ent, und Ceremonien gegeben
sind, welche glückselig sein
wird, die Herrschaft der
Welt von ihm geworfen, eodem
Besuch, die Aga D. H. H. H.
Vater Alban, D. H. H. H.
Kopie mit seiner Frau
die
8. gab die H. H. H. H. H. H.
zu Aspinua sein Depu-
te M. Fontana, Centen, König
Holländ, H. H. H. H. H. H.
Kanting, welche H. H. H. H.
auf H. H. H. H. H. H. H.
wird, König, welche H. H. H. H.
mit Recommendation der
H. H. H. H. H. H. H.
H. H. H. H. H. H. H. H.
Constantin, angesehener
H. H. H. H. H. H. H. H.
H. H. H. H. H. H. H. H.
H. H. H. H. H. H. H. H.
welche die Aga in König

Miner lauff gantwort,
Ich der ghinz seyn tracti,
weil mit dir nicht soude
mit dem für anwegend, solten
"ich gepand, ins gantwort
ich danf. we. nat. freil, we.
ich der vorwort, in
ich nicht vorbrung in
10. vorbrung besuch, in, Aga
D Venetianer Gotsfater,
Comit D Aga nin tag vorbrung
gegen gewis, Venetianer,
so p. me. di. v. p. le. ge. p. d. me.
gantwat, warum der
Gotsf. Aga mit besuch
fater, ob dann mit freil
gewis D Gotsf. und Venetianer,
war, edemraufmittag
besuch, ad. me. di. in, Aga
Aga Exced. Vice. Comit
D. p. di. G. p. di. in, Aga
von Obel, in
ich dann für G. p. di. in, Aga
Comit mit G. p. di. in, Aga
Aga Exced. Vice. Comit
Comit zum Aga, in

18. Des yinnig, des Aga zum
Gottland, Gopand, wolt, mit
spinn Confection, so das
faub Grop, so, so, so, so, so
mit ninn, so, so, so, so, so
Vukrofelth, wond, so, so, so
des, so, so, so, so, so, so, so
iub, so, so, so, so, so, so, so
Gung, all, so, so, so, so, so
Aung, so, so, so, so, so, so, so
iub, so, so, so, so, so, so, so
Medic, so, so, so, so, so, so, so
ay, so, so, so, so, so, so, so
von, so, so, so, so, so, so, so
Vung, so, so, so, so, so, so, so
Gung, so, so, so, so, so, so, so
wond, so, so, so, so, so, so, so

19. yinnig, des Aga in Grop
so, so, so, so, so, so, so
so, so, so, so, so, so, so, so
Mittag, mit Gung, mit Gung
so, so, so, so, so, so, so
mit, so, so, so, so, so, so, so
wond, so, so, so, so, so, so, so
mit, so, so, so, so, so, so, so
Ciocoladi, so, so, so, so, so, so, so

Dem groß Veltis gewidmet
 Campagne ledig, in Coligny
 bald zu in 3 Quartieren ge-
 bracht worden, fort mit den
 Aga, zum zu sein, von eben
 bequemer, und groß, und
 Vord, was war in, zu
 fort, man sieht daing von
 dem Veltis man, last, fort
 nach, in der glück, Con-
 junction mit, gebrach, ist, alle
 wick, die, ge, hundert, fünf,
 zum dem Veltis zu obligen,
 dem, dem, offer, wenig
 last, was, fort, man, fort
 fort, die, hundert, fünf, der
 gibt, mit, alle, flamm, wald,
 der, wagen, was, in, dand,
 ein, auf, die, fünf, fünf,
 mit, Roth, fünf, fünf, fünf,
 einem, fünf, fünf, fünf, der
 fort, fort, in, alle, von, dem
 Kopf, fünf, fünf, fünf, fünf
 fort, die, fünf, fünf, fünf, fünf
 über, die, fünf, fünf, fünf, fünf
 dem
 23: ist, fünf, fünf, fünf

26: die nicht ...
 27: die ist ...
 28: ...
 29: ...
 30: ...
 31: ...
 32: ...
 33: ...
 34: ...
 35: ...

27: ...

28: ...
 29: ...
 30: ...
 31: ...
 32: ...
 33: ...
 34: ...
 35: ...

36: ...
 37: ...
 38: ...
 39: ...
 40: ...

soell, wonich abno selber
übl zu kuff, als hatt so
Vorsich, dasstmanicht kuff
Inn Aga Complimentig lass
Dassige geist anpass Brause
Inn Agazium präsent, 7
Lamb, Sonnig, kuff, frucht
Sümmen, Gif dolly, he
Drod, Von dancun, wieder
wid mir kuff (zu voge mit
gich, als 25 kuff fruchtman
Kledwäll und mir Tambour,
ich kuff dolly, so in 2
Dfaily entbarquiere
wonder, In
ich wasser S. Andre Inn
8.7 nasser Ofen, die anläu
Ding waser bay Inn dolly
for Caad. dassu sich Inn Aga
Inn 9.7 und Inn 10.7 biff
gog, Mitterg badinnet, In
Aga Vorlangte Von dolly
Comendantig: Gial v. G. kuff
soff, ablist dolly dolly

aufschreiben, welche alsobald
Königliche Hof-Gelbeschreiber
Datt Hüß: so dem Aga zu
sollen, geschrieben worden, da
H. Gel: wenn selber gung
in 3. Briefe, u. ein Brief
zu kommen, so die die
zu Lande, bey dem Warden
in die Hofung zu schreiben,
so die dem Vorgeben nach
ohne gewisse Erlaubnis
von selbst nicht schreiben soll
nicht ohne Erlaubnis, als ist
H. G. gelb, und schreiben
unter die Vorlegung, so die
Aga ein so dem Datt Hüß
fragen ob sie sich auf die
die Hofung, u. ein Brief
wenn der Datt Hüß, sagt, so
Lorenz, so die Hofung
also vor sich mit dem Datt
Lorenz, so die Hofung
die Hofung, so die Hofung
widgen, so die Hofung
10: ~~...~~ Mitta, Warden
der auf dem Hofung

Von Saunz würde nin ande
Convoje huter ninu Hele
wäblt ~~der~~ ~~der~~ ~~der~~ Tolna br.
wäblt, eoden langstren
wie Almasch an den
11: zu Bar den

12: zu Tolna allje wäblt
wid die Convoje ~~und~~ abjeht
und nin ande mit ~~der~~
und wäblt. In Apa ninu
ofun allje ~~der~~ ~~der~~ ~~der~~
wäblt ~~der~~ ~~der~~ ~~der~~
dant ~~der~~ ~~der~~ ~~der~~
13: ~~der~~ ~~der~~ ~~der~~ ~~der~~
Zigun ~~der~~ ~~der~~ ~~der~~
Kell ~~der~~ ~~der~~ ~~der~~
Kell ~~der~~ ~~der~~ ~~der~~
bist ~~der~~ ~~der~~ ~~der~~
14: ~~der~~ ~~der~~ ~~der~~ ~~der~~

13: naxt Mohatt, wid
nin ande Convoje huter
Zigun ~~der~~ ~~der~~ ~~der~~
14: ~~der~~ ~~der~~ ~~der~~ ~~der~~
Verissmaron ~~der~~ ~~der~~ ~~der~~

10:

15³ naiften wie / s gement
Almasch, dem

16⁵ naiften Woukavar alwe
der Fruchtman Lefman von
H. Schmitz Beyimant mit
demdem Aga zu g. p. l. h.
gewöhnlich Convoje auf seiner
H. p. l. h. unter Lefman dem
darauß ist bekümdlich 2.
sitt dem Aga mit g. p. l. h.
Lefman bay' erländen, d.
Lefman g. p. l. h. g. p. l. h. Lefman
man mit mir g. p. l. h. Aga
Lefman g. p. l. h. Lefman
Compliment von Lefman
Excell. d. p. l. h. Graf Schmitz
erb. man d. p. l. h. Lefman
man exp. h. Lefman
Graf mit dem Aga zu
ung. l. h. Lefman
Lefman wardig zu Lefman
Lefman Woukavar g. p. l. h.
Lefman man Lefman
Lefman g. p. l. h. Lefman
Lefman g. p. l. h. Lefman

und sehr ungenügend

4
Lefman wardig zu Lefman

doming 27
17te mayfa Tcherovix 27
18te mayfa Gatoroandine
gudaff: Hauptmann hndt
flesionig (mitte) hndt
gung korant hndt 21. 22.
Pufft 27. Aga dunn: Gal
Nehm angiebt, da
Hauptmann domit abged
mit der Pfaffen zu rüd
hndt nun gungate inu Aga
abermast, bey Tcherowen,
dun hndt Lösung der
L: Pfaffen hndt, nach
anlindung der Pfaffen
hndt inu fktionig, dnn
mitte zu hndt Exed: 2. Gal
Nehm in dnn von dnn
hndt groß dnn, bey dnn
pro occasion gube hndt der
Aga an hndt Exed inu hndt
element auf hndt 2. dnn
groß Vorlegung fäthre fäthre
mit dnn hndt zu hndt

~~1. 1/2~~
~~1/2~~
 Konstantinopel Salankamen
 wegen Übergabe des Aga
 Konstantinopel, als Brauer
 wie du
 19. Jense mit der geschickten
 Convoje wird Land lauschte
 noch du selbst abnutzt
 4. Jense zu Salankamen von
 der 2. von Belgrad kommt
 der 2. Jense, so dem Aga
 des in Convoje sehr, dem
 Malabadi hutzagen, das
 dem anblühung, fast der
 Angreif der an dem Jense, so dem
 In dem Jense für unter
 dass, dem selbst mit
 in dem territorio, als
 sein Victor, bedürftig, fast
 dem sehr, das er
 der Jense, nach dem
 hier dem sehr, fast
 dem sehr, dem
 der 2. Jense des Aga
 Jense in der Mitte, dem
 begleitet dem sehr, dem
 Land, dem sehr, dem

Fregate

dem Aga

Blibnu wie diefse Nauff
allein In

20: Bogebn unff sambt dem
K. Preimungl. Amtehan hain
auf die drey hundert
hundertunff bis nachher
glaublich den Vorname
von orth zu orth bekräftigt.

N: In der Aya wurde auf
den ganzen Landt bey nach
Könne auf alle die alle tag
in Natur der Kgl. Kgl. Kgl.
nachgehandt wurdeff nur ein
Patt die Kgl. Kgl. in Natur
Saglich. 85: / 2: Linnbl. itnu
folgt ~~und~~ ~~den~~ ~~gegeben~~.

60

Amor K. K. K.
L. K. K. K.

Finanzen gar nicht fehlend, tollig zu waschen und
„Jan. 1840: Darunter sind sehr selbige, die
„müßte, die abgelehnt zu sein, die
„sehr selbige, die nicht beklagen, selbige zu beklagen,
„und nicht einmal gar nicht maines Confidenten
„das lob beklagen, das er durch seinen fin: und
„wider sich den Ministerio sabrunden
„Credit als an der darzu contraria ist. Jan.
„Haddar Seifullah Aga sabrunden der letzten
„mit ihm gefahren am hundert gegen mir
„Prouafman laßten, das er von der letzten nicht
„andern in omis sabrunden, an Tag, Hof zu son,
„daran, ob selbige nicht abwar gar nicht zu
„mößte, werden beklagen der selbe Fall ab 185.
„Jährigen still standt beklagen, nicht aber allein
„die aridus Capitulation zu renovieren, zu
„denn auf auf an der sehr fin: und zu aridus

Worüber so bill gefordert worden, so
 es nicht wohl kann bezahlet werden, das die
 Kosten zu bezahlen anzuwillig manne, und nicht
 nur billige, allein gültig zu sein. Und
 sie zu sein, wie das wider Moskau herbe zu bring
 zu lassen, und nach dem selbigen nach dem
 Bestanden anzuzeigen haben wollen, sie zu
 wenig an dem Bestanden, und auf Bestanden
 zu sein zu sein, gläubig sie zu sein das
 Bestanden zu sein mit Moskau prolongieren
 zu sein wenig zu sein, das zu sein der König
 Raub. Man zu sein das Bestanden anzuwillig
 in manutention demnach zu sein zu sein
 zu sein allargnädig zu sein wollen.

Von dem zu sein nach dem zu sein zu sein zu sein
 zu sein zu sein zu sein zu sein zu sein zu sein
 zu sein zu sein zu sein zu sein zu sein zu sein
 zu sein zu sein zu sein zu sein zu sein zu sein
 zu sein zu sein zu sein zu sein zu sein zu sein

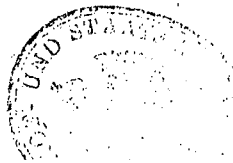
nachdrücklich angefangen, selbiges aber nicht
 gefolgt zu sein, wie in manchen Briefen zu
 sehen ist, so ist es nicht zu verwundern, wenn
 der König in diesem Sinne ein Manifest in
 französischer Sprache wider den Kaiser
 König Augustum zu Senden an Tag geben, wo
 er sich zu erklären, das selbige das Königsreich
 angeht, und ob dem König Stanislas ein
 Rathschlag machen wolle, ob er aber die Kosten
 zu diesem Ende mit sich selbst und Tartarischen
 Truppen an die Hand geben werde, wird er
 die Zeit lassen annehmen, die laßt sich gewis
 erwarten, er wird allem wider Moskau
 zuwenden, und das Königsreich umher zu
 lassen, allem ob doch sie die Franzosen, die
 ihn, und Stanislaus Collacken glücklich und
 andern Gedanken bringen können: unter dem
 Titel, und nach dem Vorhaben den abgefaßt

Seifulla K. Agä, walefar von D. Cotten sin: und
andere gütlichantworten gemaß in der wirtsch.
genüßigst. Prorogian Gönien.

Gudnyan ist von 8. Tagen der Papigile Chikajasi
des Retsans, der sin über am vor, walefar ander
maß grundhermannen mit dem Tartar stan von
den monathen von Jier in Rimea abgerichtet wor
den, daß die Cotten angelangt, und daß die für
läßliche nachricht mitgebracht, daß die Rimeyer
Vogayler, und Kasirler Tartaren dem herzog
nach mit 75000. mann in den horden den 3. ten
Tag nach dem Rainan Bajram, das ist den acht
Februarij würthlich gegen Moskau, und nach
ausgelassen, und das 10. Tag herauf auf Pälte
den des Tartar stan mit dem Busairler Tar
taren nach dem Palatino von Kiovier gegen
Podolien, und Ukraina drei excursionen ange
langensabun, von walefar Expeditionen

die Coten den ardelg Tagliß ginnarvafman
"warft". Obgarð. Capigilet Rykajasi
niß arittar af in fmea gangum, niß af allri
fon dot garð Inm Moscarifjan Comendan ten gñ
Aþackria fon der Coten aridur Moscar faram
þarfvärðum, þot rinißa apparenz gñ falvinnu,
Ginnu marfan lappu.

Den 5. dito Langta allfar fon Bender der Oþwarriß
General Major fildan, aralifar, nafðum rð þny
dum frop þeriet, þinam Rykajasi, Janið farnu
Aga, niß aridurum firdigum ministern aridurum
arfallan, niß aridur die allfar aridurum aridurum
"dixt ministet, aridur niß þarfvarft, þot fon
þuan, niß miß þarfvarft vorðu, den 14. dito aridur
"Innub dnu þarfvarft aridur Bender nafð
þiam aridurum: Þarfvarft þinur þarfvarft
aridurum þarfvarft die Oþwarriß die Coten þot
"þarfvarft,"

Das das Comerische Regiment mit noch 10000 Mann aus
Ujwarden schwarzen Truppen herfürst, samt
dem König Stanislaw mit nach dem ungeschickten
in Posen einbringen auch, auf der Ujwardigen
Comerische Furcht ist vor 14. Tagen mit seiner
Lohn Geld von 100000. Einmal umher seiner
Convoy von hier nach Benden abgegangen, also der
König in Ujwarden mit solanbrun 3 Cotten einige
Truppen anwesend laßt.

Der Kaiser andlich der Tugh, oder Lippowitz auf
ein Gehen der baldigen anbrunf mit gewöhnli-
chen Pleniteten bey der Posten außgeraß wor-
den, zu folgen in dem der Propbeten, Janislarum
Aga, und die Agem 3 Pa ki sambl allen allhier
sich einfinden, und schwarzen Truppen
gehen den 15. des fünffigen monath Martij
sich umher die Zahl gegeben, und so dan nach
einiger Lippowitz in monath April hienar

nach Adriangel angekommen sein: Der Sultan
 hat seinen angeblich noch nicht befreit gemacht,
 das er angeblich, ob er von hier zu kommen
 werde, seine Bagage aber befreit zu sein soll.
 Einmal sandt, also es er nach befreit zu sein
 gegangen: Die Türken geben für eine Armee
 von 200000. zu Fuß, und 100000. Mann zu
 Pferd mit viel zu Pferd, und mit seiner Flotte
 von 500. Segeln an Kriegs Schiffen, Galleren,
 Fregaten, Linienschiffen, und Transportschiffen aus
 zu Lande, mit 300000. Mann, und davon sind
 Schiffen die Truppen sehr besetzt wor-
 den, zu welcher Expedition das Kommando dem
 Ali Pascha von Erzerum, welcher vor 7. Jahren
 Seraskier zu Belgrad gewesen, angewiesen
 worden.

Der Hofbezirk aber sehr mit der in Briganien

Armée von Tumbur aus die Moskauische Landen
angriffen, und für allen Traiften, der Ukraina
worinnen bilmalcontente Pracken beglindlich,
sich zu bemächtigten; das Landhons Hülff und zu
sich, des Innern Comerzhan, und andern noth
aus Ditzenden darzuu/sohnenden Truppen, durch
die angewissene Neutralitets Armée der ein
„brüder in Jofhu möge abgegründet worden,
dann, wann durch selbige des Königs Jofhu
den König Stanislaw, und seinen böllig Johan
zörsgerin lan anfang solte unkorwürdig ge
maist worden, und dardurch mit Tüchtig, und
Comern durch Jofhu ein ungafindete Comuni
cation nöthig worden dörfte, darauß ein
großes Lütz missthan, und der allgemainen
sich brüder lübenfunden Französisch Prinzen
ein geringe Lütznüt nöthigen, abwendlich da

N: Des Alleurs ein memorial an die Cotten
in London, worinnen er anzeigt, das die obigen
den Bagoczi, welcher sich aus Hungarn unter
sonstigen Retirirung gedenkt, in dem Türck:
territorio die protection gesessen wolle, wol
let er sich bedies zu bezugung seiner and
ruffigen intention, die gewisse Landen in dem
verriamundtshafft gemaß zu unterhalten
mit andern Landen; nach beschreibung, das
wider die Bagoczi, welcher andrer Hungard:
Rebell in Türck: Landen sich finden werden.
Auf begehren Bagoczi hat der Turken ein ge
wissen Hungarn namens Tallaba an dem gerd:
N: Des Alleurs, der anzeigt, sich an der bekehrung,
sich anzeigt, die sein intent die die Cotten
anzuwenden.
Anders sein Türck: Excellenz gnaiden

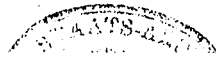
Die geforderten ungenügenden Relationen, welche in Ka-
 rlsruhe sind, selbst an sich wohl gegründet ge-
 worden zu sein, nicht; und dann so
 fähigsten begabten, als die Befreyung des
 Land beslangt, die ich in der Fortsetzung
 Campaigne beklagen, soda, die voran in Folge,
 worin die Königl. Majestät. representant
 in allen die ganzen Umständen, welche so sehr
 auch die ungenügende Ansicht, und die
 anders sind die Charaktere nicht wohl zu sein,
 quoniam weiß, den Befreyung, und Stanislaus
 Gerechtigkeit nicht alle nachgeht, und Juan Lar-
 der auch in ihm nicht so sehr wider die
 Königl. Interesse zu sein, das ist die Fort-
 schritt galassen auch.

Die geplante in der Excehiv und Gnade
 welche nicht so genügt, zu sein, wollen,

niß gütlichem, arge furchtsalfe d'niß mir
beizufanden isolation in allweggübrlördh
main gaforyamb/leb arünafan, Ipro löm: Paß
May: ed fin gnädig/gü d'nonirren, das die
biga garüfan avollan, aus allan briggndürgan
beweganden motiven anix du Karacke du
Grafanden allargnädig/brügn'lgan, und die
nöttige reden kalien in dem monat May, und
waleß gütlich die porten mit der großem d'mee
und Adriangel siß brügn'den wind, sam in siß
dan gülaßan, waleß löß Paß: gnade anix
an/soßen s'zan wind, der löß in affaßen mit
großem naßhüß/gü d'obse r'virren, die löm d'
machinationen siß löß güßin löß m'ibän,
bud die porten wofm'der Campagna kon ellen
widur das Paß: Intereße lößfanden generationen
soßil möglic, abzünfalten, ja sie tillniß gafs gü

minigan burglaris in wa Moscan gñ disponitran,
Et avörin andysan gñ mag sagn, nur an dem
Eropberies miniga presenten, waleja swan in
ellis, in dñal gold brocat, stoff ruffen, oder gñ tri
kman selbargarstomn besahen stouken, samst
chman sedentialien furnin gñ gñndun, budstunt
mit jannan an dem chetan, in gñ in die sam
Lagne d' anst, bis in gñ in gñ gñ gñ gñ, oder
Luna gñ ruffen, anst, in wille wöndun.

Dieses plüsch anst anst. Gñ Ex cell. Bud
stunt anst dñ dñ dñ dñ dñ dñ dñ,
waleja gñ gñ gñ gñ gñ gñ gñ, in nottonn
„dig sagn wird, mit gñ dñ gñ dñ dñ dñ dñ,
jindall dñ nott anst gñ dñ dñ dñ dñ dñ
Lirigan Landen anst miniga gñ gñ gñ gñ
„dianan, bud dñ selbigan sin anst dñ

Kemal Beydilli-Ismail E. Erünsal

İsmail Bey Erünsal'ın yazdığı mektup, aşağıdaki gibi
durumunda yazılmıştır. Mektupun amacı, aşağıdaki
durumları: İsmail Bey Erünsal'ın yazdığı mektupun
amacı, aşağıdaki gibi yazılmıştır.

İsmail Bey Erünsal'ın yazdığı mektupun
amacı, aşağıdaki gibi yazılmıştır.

Constantinople den 24.
februari a. VIII. /

İsmail Bey Erünsal'ın yazdığı mektupun
amacı, aşağıdaki gibi yazılmıştır.

İsmail Bey Erünsal'ın yazdığı mektupun
amacı, aşağıdaki gibi yazılmıştır.

Naibe-i saltanat Eleona Magdalena Theresia tarafından Sadrazam Baltacı Mehmed Paşa'ya
26 Nisan 1711 tarihli olarak gönderilen Viyana Arşivi'ndeki Latince mektubun sureti

Respectabilissimo *Baspa*
ad Magnimum *Vesirium*, *in nomine* *26. April 1711.* *66.*
Excellen. Dni *Vic. Præsidij*
Comitis Leopoldi ab Herberstein. *Jelnshtajssime et Excellen-*
ssime Domine, Amice.
Notificatur mors Imperato- *Nobis honorande,*
ris Josephi, et successus hæ- *Salute et officiorum vestrorum*
reditaria Caroli 3. Regis Ca- *et omni amicitia oblatione*
tholici, interuentum ab eo huius *præmissa. Pro eo, quò in Ex-*
Imperatoris, cuius huiusmodi *cellentiam vestram ferimus*
et de huiusmodi rebus. Cuius *propensi animi affectu, et ami-*
Theresia de Legionibus suis, *alia integrali ratione, qua*
auspicio Caroli 3. factam *infansita et felicia, comuni-*
siis gestam, et huiusmodi *ficamus, precocem et inguina-*
Imperatoris Caroli 3. auspicio huiusmodi *tam mortem. Post Impera-*
atandis, huiusmodi. Recomendatur *toris Josephi (per nos, prout*
deus. Et huiusmodi. Cuius *sicut ad Magnimum Sultanum)*
factum *qui diem Aprilis Occiditum 4.*
Fiant dua Copia sua *Septimum, vobis ultimam*
R. Referendaris, huiusmodi. *habuit. variolæ ad dysenteria*
deductæ. Successit quam pri-
imum in semotus fratris Hun-
garia, Bohemia, ac reliqua
hereditaria regna, ditiones,
Exercitus, iura, et potentissimi
Hispaniarum Indiarumq.
Rex Catholicus, Archidux et
stria Caplus. *W. h. h.*
per Cursores in Constantin. L. Ch. u.

~~Nulla~~ ^{regrum} dubitamus, cum quam mox
ex Hispania vela facerimus,
ac simul ~~ac~~ ^{et} ~~land~~ ^{et} ~~tantam~~ ^{et} hereditatem
curam aditurum. Nihilomi-
nis interum Serenissimi filij
absentis nomine Republicae
gubernacula ^{liberant} ~~assistent~~ ^{liberant} Ser-
nissima ac Potentissima
Princeps Vidua Romanorum
Imperatrix ac Hungariae
Regina, regnantis iam Regis
Matris, Mariae Eleonora
Magdalena Theresia, Nati-
vissima ^{Principis} ~~Principis~~ ^{Principis} ~~Principis~~
+ Princeps et regendi
auctoritas iam dudum imbuta
omni studio adlaborabit,
ut pacata pax et Serenissimus
concordia perduret. Cum pri-
mum profatus Serenissimus Rex
Vienna adfuerit, consuetudo inter
~~has duas summo Imperatoris~~
^{quarta omnia} ~~ablegatione~~, ab Leopoldo glori-
osissimo memoriae Impera-
toris imbuta, ab Josepho nunc do-
mestico ratihabita, et de
hereditariis pure devolutis
~~consecuta inter nos duas amplissima imperia~~
~~ita quoque accepit~~
solemni obligatione iunctis

~~Principis~~ ^{Principis} ~~Principis~~

+ et hinc susceptum legumen
per notificabit

acceptissimae firma ~~est~~ et
affectu Inter^{ca} Interca
Excellentiae vestrae Casare-
um ad portam profulgidam
residentem Salamanum in mu-
nere suo ob ~~est~~ ~~am~~ ~~per~~ ~~per~~
fectam animi sui integri-
tatem ac singularem indu-
striam vobis confirmatum
omni benevolentia genere
ulterius completatur, ac
fidem plenam indubiamque
vobis adhibeat, qua nostro no-
mine ad colendum pacis et
bonae vicinitatis studium, quae
que augmentum ~~impossibile~~
proponet. Atque haec pro-
muneris ~~noti~~ ~~meis~~ ratione Excel-
lentiae vestrae communianda
dixim, insinuanda existima-
vimus cum His prodefunctis Sacae
Caesareae Regiaeque Majestatis
~~et~~ quondam Consiliarij
Julianus intimus, et nunc Ser-
nissimi Successoris et Domini
Nostri clementissimi Caroli
Regis Consilij, Belli, Praesidis,
Commodorum, Exercituum,
Generalis, et campis Marschal-
lus p. - - Celsissimij Eugenij

EK-X

Belgrad Seraskeri Abdi Paşa'ya gönderilen mektup.

Seraskero Belgradensi Abdi Paşa
nomine Excellmi Dni Vice
proferis Bellici.

77.

Illustrissime Domine & Amice
et vicine honorande.

Salute et officiorum vestrorum
benevolentium oblatione promissi
amicè notificamus, exhibito
rem harum Joannem Baptam
Arakiel cursorem ab hinc
cum libertis magni momenti
publica amborum Imperiorum
negotia ac comoda, et populorum
ultimò quietem concesseritis
ad fulgidam Cortam Ottomanicam,
ibidemque Residentem
Ministram Dnum Michaelen
Talmam confestim expediri.

Quare J. M. Dominationem
vestram pro solita, qua inter
nos intercedit amicitia, et
amicose hinc requirendam
continuis, velit haud gravatim
unitato inter pro attracta ambo
Imperio more, ac juxta pacis
et amicitia mutua utriusque
stabilita leges, nec non pro
bono infimil vicinitalis rati-
one ulterius ipsius iter securam
et ceteri comoditate promoveri
facere. Cui vicissim ad quod
reciproca amicitia studia no-

Wien 5te Octobr
1711
Welsch

Kemal Beydilli-İsmail E. Erünsal

offerentes, eandem. cetero. quia
divina. protectione. Comendamus
J. B. mo. Inanis. v. ro.
amicus. paratus.
Vicma. 5. 8. 6. 18. 7. 1. 1.

Viyana Gazetesi'nde (Wienerisches Diarium) Seyfullah Ağa ile ilgili Olarak Çıkan Havadisler

Wienerisches Diarium, Num. 791

Eodem hat Ihre Königl. Hoheit / des Groß-Herzogen zu Florenz / dahier anwesender Gesandter / Titl. Herr Marchese Neri Guadagni, wegen des jüngstgedachten Todtfall höchstgedachter Königl. Hoheit Hn. Bruder / Francesco Maria de Medici, die Trauer-Klag angeleget / wie dann derselbe auch dem gesanten Kayserl. Hof besagten Todtfall bereits hinterbringen lassen.

Montag / den 2. Merz. Heute erhielt man / nebst Brieffen / vom Groß-Wardein / unterm 12. Hornung / hierbeygehende Accords-Puncten; welche zwischen Ihrer Kayserlich und Königlichen Majestät General Feld-Marschall-Lieutenant / und Obristen über ein Regiment zu Fuß / wie auch Ober-Commandanten zu Groß-Wardein / und derer darzu gehörigen Derttern / Titl. Herrn Friderich / Grafen von Löwenburg etc. einer: und denen gevollmächtigten Abgeordneten der Szarkadischen Besatzung / ander Seits / bey Eroberung dieses wichtigen Orts (dadurch man / bekandter massen / denen Kayserlichen die Gemeinshaft mit Siebenbürgen eröffnet / denen Rebellen aber solche mit dem Türckischen gesperrt) jüngstens geschlossen / und würcklich vollzogen worden.

Dienstag / den 3. Merz. Nachdem von dem bey der Ottomannischen Pforten befindlichen Kayserl. Residenten / Herrn von Thallman / auff besagter Pforten Veranlassung / dem Kayserl. Hof hinterbracht worden; daß von Constantinopel ein gewisser Ağa / Namens Seifullach, samt einem Gefolg von 16. Personen / nach dem Kayserl. Hof auffbrechen / und / diesem Zufolg / gegen Anfang dieses laufenden Monats an den Croatischen Gränzen eintreffen werde; Als ist die Verordnung nach besagten Gränzen ergangen / um alldorten gemeldten Ağa zu übernehmen / und anhero zubegleiten.

Auß Polen / von dem 24. Hornung. Daß demälen in Lemberg der Kron-Feld-Herr / Kujavische Bischoff / und der Woywoda von Reußen / samt andern Magnaten / sich eingefunden; In Erwartung Ihrer Czarrischen / Majestät auß Moscau; So / nach dem gehaltenen Kriegs-Rath / zu welchem / nebst anderen Generalen / auch der Herr General Jahnus von Eberstett beruffen worden / dahin zukommen sich verlauten lassen; wie auß Podolien die Nachricht kommen; habe der Tartar Kam seine Horden noch nicht versamlen können; weiln sie gewisse Bedingnuß machen wollen; Indessen wäre der König auß Schweden noch zu Bender / an dasigen Seraskier der Kron-Feld-Herr ein Schreiben abgeschicket / um die eigentliche Nachricht zu haben / ob die Ottomannische Pfort mit dem Königreich Polen Freund- oder Feindschaft pflegen wolle. Zu Jassi wären jüngst 300. Tartarn ankommen; davon die Hälfte jogleich nach Saco gezogen.

Auß

Num. 801.

Wienerisches Diarium,

Enthaltend alles dasjenige / was von Tag zu Tag sowohl in dieser Residenz-Stadt Wienn Denckwürdiges und Neues sich zugetragen; Als auch / was dergleichen nachrichtlich allda eingeloffen / sambt einem Anhang feyerlicher Verzeichnuß; Erstlich aller täglich per Posta allhier Ankommenden; Zweitens aller in und vor der Stadt gitaufften Kündern; Drittens aller Berechtigter / und Viertens aller Verstorbenen Personen

Mit Ihrer Römisch-Kayserlichen Majestät allergnädigstem Privilegio.
Zu finden im rothen Vgel.

Wienn / vom 4. bis 7. April / 1741.

Samstag / den 4. April. Heut / fruhe / haben Ihre Kayf. Majestät / in Begleitung des Päbstl. Herrn Nuntius, wie auch vieler andern hohen Stands-Personen / die meiste Kirchen und Kapellen der Stadt / zu Fuß besüchet / und nachdeme sowohl Vormittags / als Abends / in der Kayserl. Hof-Kirchen derer W. W. E. E. PP. Augustiner Mönchen dem Gottes-Dienst / ingleichen denen 5. letzten Geheimniß-Prebigen / nicht-weniger denen übrigen Kirchen-Ceremonien beygewonet.

So haben auch Ihre Majestät / die Vermittelte Kayserin / samt Dero Durchl. Jungen Herrschafft / und Ihre Hoch-Fürstl. Durchl. dem Herrn Hoch und Deutsch-Maistern / wie auch Coadjutorn zu Maynz / etc. in dem Königl. Stift und Kloster derer W. W. E. E. Klosterfrauen / St. Clara Ordens / Vormittag und Abends der Andacht abgewartet.

Sonsten hat man / über jüngst-gemeldtes / von Barcellona auch die Nachricht erhalten / daß täglich allda viele von den unsrigen Gefangenen / welche von dem Feind gezwungen worden / Französ. Dienste zunehmen / in grosser Menge zurück anlangten; dergestalten / daß man von denselben bereits 2. Regimenter auffgerichtet; welche zumunteren das Engellische Überfuhr-Schiff / das grosse Siegerthier genannt / so vor verlohren gehalten worden / ganz wol zustatten kommen; da es / nebst andern Kriegs-Rüstungen / vor 6. Regimenter Muntur und Gewehr mitgebracht.

Sonntag / den 5. April. Heut / als an dem Heil. Oster-Fest / wurden die Glückwünschungen bey dem gesanten Kayf. Hof gewöhnlicher maassen abgelegt; dann hatten Vormittags die Regierende Kayf. Majestät in

) (

Ge

Gefolg des Päbstl. Herrn Nuntius, derer Ritters des goldenen Vließ/ und Käyserl. Herren Geheimen Rätthen / wie auch Kammerherren / in gleichem vieler andern Fürst- und Gräfflichen Personen / beederley Geschlechts / in der St. Stephans-Dom-Kirchen bey dem Gottes-Dienst Ihrer Hochfürstl. Gnaden/ des Herrn Bischoffen zu Wienn/Sich eingefunden / sofort in der Käyserl. Burg das Mittagmal öffentlich / unter einer herrlichen Tafel-Music, eingenommen.

Montag / den 6. April. Heute / Vormittags / hatte dahier die allhiefige Becker-Zunft ihren von Weyland Röm. Käyserl. Majestät / Carl dem Fünfften / in Ansehung jener / bey der ersten von der Ottomännischen Pforten / im Jahr 1529. vorgenommenen harten Belagerung dieser Käyserl. Residenz-Stadt geleisteter treuen Diensten / befreuten jährlichen Aufzug / mit fliegenden Fahnen und klingendem Spiel / von derer Herberg auß durch die Stadt öffentlich gehalten.

Dito hat bey Ihro Römisch-Käyserl. Majestät würdlich = geheimen Rath und Obrist-Kammern / Titl. Herrn Carl Ernst / Grafen von Waldstein / Ritters des goldenen Vließ ic. Titl. Herr Philipp Joseph / Graf von Ursiu und Rosenberg ic. wie auch Titl. Herr Carl Ruprecht / Graf Truchses von Zeyl / des Köbl. Prinz Eugeni von Savoyen Dragoner-Regiments Hauptmann / als Käyserl. Kammerherren / den End abgestattet / und nachdeme die Gnad gehabt / zu dem Käyserl. Hand-Kuß allergnädigst gelassen zu werden.

Eodem ware Ihro Groß-Czaarischen Majestät Obrister über ein Regiment zu Pferd / Herr Hector, Bar. von Klettenberg / von Ihro Groß-Czaarischen Majestät mit wichtigen Geschäften an dero Herrn Gesandten auß Moscau dahier angelanget / und hatte sogleich die gewisse Nachricht mitgebracht / daß den 15. Merz / bey Pultawa zwischen Ihro Groß-Czaarischen Majestät Truppen und dem Tartar-Kam ein scharffes Gefecht vorbey gangen ; in welchem die erstere den Sieg davon getragen / viel tausend Tartarn / unter denen des Tartar-Kam sein Sohn befindlich / getödtet / auch 3. Generalen / nebst etlich tausend Gemeinen / gefangen / so dann die übrige in die Flucht geschlagen.

Dienstag / den 7. April. Heute / als auff dem letzten Ofter-Feyrtag / haben des Nachmittags die Regierende Käyserl. Majestäten / nebst Dero Durchleuchtigsten Jungen-Herrschaft / mit einem grossen Gefolg / über die Schlagbrücken sich erhoben / und in der Kirchen derer W. W. E. E. PP. Carmeliter Barfüßern dero Andacht gepflogen / sodann in alldortigem Kloster

Kloster sich etwas verwehlet / und nachdeme des Abends wieder in die Kayserl. Burck zurück getehret.

Dito war mit Schreiben für Ihre Kayserlichen Majest. Hoff-Kriegs-Raths Präsident, Ihre Durchl. Prinzen Eugent von Savoyen etc. von dem Türckischen Groß-Bezir der Seful Aga auß Constantinopel / mit einem Gefolg von 20. Personen / dahier angelanget / und hatte sein Einkehrung über der Schlag-Brucken in dem Leixenringischen Hauß genommen.

Auß Polen / vom 30. Merz. Daß / die Groß-Czarische Reuterey in diesem Königreich zu commandiren / der Herz General Janus in Dankig zurück kommen ; der Herz General Czeremet aber seye mit 20000. Mann zu Fuß in Littauen auffgebrochen / um gegen Kaminielk zumarschieren ; Ingleichen habe der Kron-Feld-Herz die Ordre gegeben / daß das Fuß-Boldt von der Kron-Armee nach Lemberg sich wenden solle.

Auß Neapel / vom 17. Merz. Daß man in dieser Haupt-Stadt einige / wegen Mißtrauen / eingezogen / und solche nacher Barcellona geschicket. In Abbruzzo habe man auch etliche hundert Soldaten beordret / um dasiges Boldt im Baum zuhalten.

Auß Rom / vom dem 22. Merz. Daß jüngstens allda der Kayserl. Botschaffter / Herz Marchese de Priè, das St. Josephs Fest / als dem Namens - Tag Ihre Glorwürdigst. Regierenden Kayserlichen Majestät / auff das Herlichst begangen ; die goldene Kröhen / welche Ihre Päbstliche Heiligkeit am 4. ten Sonntag in der Fasten / Jährlicher Gewohnheit nach / gewenhet / solle nach Franckreich der Herzogin von Berry überschicket worden seyn.

Auß Livorno / vom 20. Merz. Daß allda ein Engelländischer Kapper ein Französische auß Toulon gelauffenes Fahrzeug eingesendet ; mit welchem zu vernennen gewesen / daß all dort 5. Kriegs-Schiffe von 50. und 60. Stücken / außgerüstet worden ; Auch habe auß Marsilien verlauten wollen / daß dortige Kappers mit 12. Schiffen diesen Sommer im Meer zu seyn alle Anstalten machten.

Auß Genua / vom 21. Merz. Daß ein auß Catalonien angekomenes Schiff mitgebracht / wie daß der Kayserl. General Feld-Marschall / Herr Graff von Stahrenberg / auß dortigen Gränzen die Franzosen vermassen genau beobachte / daß selbe nichts Feindseliges mehr vornemen könnten ; wie dann der Duc de Noailles, ohne zu dem Duc de Vendôme zu stoßen / sich nach dem Delphinat zurück wenden müßten.

Auß Piemont / vom 20. Merz. Daß der Schaden in Savoyen

und so fort / nach London abgegangen ; von dannen er in kurzer Zeit wiederum d'hier sich einzufinden gedenket.

Donnerstag / den 9. April. Heute hat bey **Ihro Königlich Kaiserlichen Majestät Hof = Kriegs = Raths = Präsident, Ihro Hochfürstlichen Durchleucht Prinzen = Eugeni von Savoyen** u. der von dem **Türkischen Groß = Beyler / Palagi Mehemet Pascia**, auß Constantinopel anhero abgeordnete **Cef. l. h. Aga**, **Capichi Pascia**, seine Audienz öffentlich gehabt / und darinn **Ihro Hochfürstl. Durchl.** das von gedachtem **Groß = Beyler** mitgebrachte Schreiben überliefert / so dann sich nach seinem Quartier / bey Zuschauerung einer Menge Hoch = und Niedriger Stands = Personen / in guter Ordnung / wie solches alles in beygehender Beschreibung zu lesen / wieder zurück begeben.

Freitag / den 10. April. Heute vernahm man auß **Ober = Hungarn** / daß der **Ragochi** sich wieder zu **Wengatsch** eingefunden ; bey welchem der **Berecheny** auch auß **Polen** zurück kommen ; und hätten die Feindseligkeiten bey denen **Rebellen** schon wieder angefangen ; wie dann von selbigen ein **Löffelholtscher Lieutenant** / nebst etlich **Gemeinen** / so von **Zollnock** gegen **Debreckin** abgeschicket wurde / überfallen / und niedergehauet worden.

Dito wurde auß der **Bestung Leopold = Stadt** / mit **Briefffen** / unterm 2. April / berichtet / daß den 31. **Merz** von dar der **Bischoff von Neutra** / **Herz Graf Erdödi** / nach seinem **Bistum Neutra** abgerenset ; weilendermalen in der ganzen **Gespanschaft** die **Seuche** auffgehört / und seithero des Monats **Novemb.** vorigen **Jahrs** / nichts mehr gespühret worden ; wie dann auch alle **Kensende** auß **Ober = Hungarn** berichten / daß dafiger **Orten** ebenfals gedachte **Seuche** / **Gott Lob** / völlig nachgelassen.

Auß **Polen** / von dem 4. April. Daß / vermög der **Nachricht** auß **Moskau** / **Ihro Groß = Czarische Majestät** nach / wie vor / **ungemeine Kriegs = Anstalten** vorlehen liessen / um die bereits wider die **Tartarn** erhaltene **Vorteilen** fortzusetzen. So fahre man auch **Polnischer** Seiten fort / sich in **guten** Stand zu stellen ; und habe der **Graf Dänhoff** / **Littauischer Kammerer** und **General = Lieutenant** / seine **Keyß** von **Danzig** nach **Kaminieck** angetretten / um allda das **Commando** zu übernehmen.

Auß **Neapel** / vom 17. **Merz**. Daß jüngstens zu **Reggio** ein **starckes Erdbeben** verspühret worden ; über welches die **Inwohner** **grosse** **Buß = wercke** zuverrichten angefangen.

Auß **Rom** / von dem 22. **Merz**. Deß der **Cardinal Gozzadini** den **Mr. Bovi** zum **Bischoffen** von **Peruggia** geweyhet ; des **Cardinalen** **Caso**,

Beschreibung

Der Audienz / welche bey dem Kayserlichen Herrn Hoff-
Kriegs- Raths-Präsident / Ihro Hochfürstl. Durchl. Prinzen
Eugeni von Savoyen etc. der von dem Türkischen Groß-Bezier /
Paltagi Meheme- Pascia, mit Briefen an Höchstg. Durchl. dahier angelangte
Gesulah Aga, Capichi Pascia, den 9. April 1711. dahier öffentlich
gehalten.

Nachdem der jüngst von dem Türkischen Groß-Bezier auß Constantinopel abge-
ordnete Gesulah Aga den 7. April dahier ware angelangt / und dessen Ankunft dem
Kayserl. Kriegs-Präsidenten / Ihro Hochfürstl. Durchl. Prinzen Eugeni von Sa-
voyen etc. zu wissen thun lassen; als hatten Sie selbigē den 9. dito Vormittags zur Audienz
bestimmet / solalich / gegen 12. Uhr / dero Kutschen mit 6. Pferden bespannet / nebst 4. stattli-
chen Hand- Pferden / so auff das kostbarest mit Gold und Silber außkassiret waren / dem
gedachten Aga überschicket / um ihn auß seinem Quartier / das Leipenringische Haus ge-
nannt / über der Schlagdrucken zelken / abholen : und zu der Audienz kommen zulassen;
als zu welcher der selbe alle gleich in nachfolgender Ordnung sich begeben:

1. Ritte der Herz- Wacht- Meister / Lieutenant / Herktska.
2. Rameu von der Stadt- Gardi 20. Mann.
3. Führe der Kayserliche Speyrungs- Commissarius / Herr Johann Andre von
Harcenna.
4. Ritte Ihro Durchleuchte- Deputirter-Commissarius / Herr Hauptmann
Esterbauer.
5. Ritte ein Intendant der Derbis / Namens Gezeber.

6. Ritte des Aga Chif-aja oder Hof- Meister / der das Creditiv an Ihro Hochfürstl.
Durchl. Prinzen Eugeni von Savoyen etc. welches auff einem grünen Lasset / so mit silbernen
Blumen verziert gewesen / und in einem roten Atlas gelegen / daran des Groß-Beziers
Siegel / se in rotem Wachs gedrucket / davon die Capfel von purem Gold ware / öffent-
lich auff beyden Händen getragen; hewe 2. Bediente das Pferd geführet; auff dessel-
ben linker Seite ritte der Türkische Orang- Dollmetsch / Jusuff- Aga.

7. Führe die Kutschen des Herrn Kriegs-Präsidenten; darinn der Aga oben;
und der Kayserl. Dollmetsch / Herr Johann Andre Schmidt / untenan gesessen; Desagter
Aga hatte einen Türkischen Untertreck von gelbem Atlas / und einen roten tüchern
Liberock mit Zobel gefüttert. Zu beyden Seiten giengē von Ihro Durchl. ein Laggen /
und 4. Bediente von dem Aga / und nachder Kutschen ritte /

8. Deser Kayser- Bediente / Meheme- Aga.

Leglichen machte den Schluß mehrmalen einige Mannschafft von der allhiefigen
Stadt- Gardi;

Der Zug beschah über die Schlag- Frucken durch den roten Thurn nach
dem Lubek / und von dar St. Stephans- Dom- Kirchentz vorbey / der Kärtner-
Straffen hinauf / bis an die Himmelpfort- Gassen; alda das schöne Prinz- Savoy-
sche Gebäu befindlich;

In gedachtem Gebäu stige der Aga ab / und begabe sich unter beedersits im Ge-
wehr stehender Stadt- Gardi / welche der Hr. Hauptmann von Eger von dem Gebäu
bist

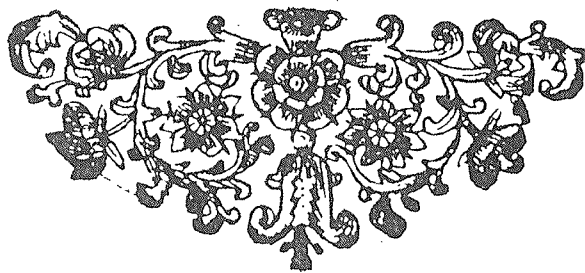
bis auf die Stiegen comandirte / ferners hinauff; allda am obersten Staffel / auß Ver-
 ordnung Ihrer Hochfürstl. Durchleucht / und in dero Namen zwey Officierer von der
 Kriegs; Kangley / als 1) Joseph von Höffenstock / und Hr. Dominicus Krapler;
 den Aga empfangen / und diesen durch den von Fürtrefflichkeit der Malerey berühmten
 Saal / wie auch durch die Ante-Camera bis in das Audienz; Zimmer begleitet; dieses
 Zimmer / gleichwie auch die Ante - Camera waren von rotem Sammet mit goldener
 Borten außgeschallieret / auch mit dergleichen Stül außgezieret / und durchaus mit
 einer Hoch; Ansehnlichen Menae dero Hoch; Adelichen Standes; Personen angefüllt.

Dero Kayserlichen Majestät Herr Hof; Kriegs; Rath; Præsident, Ihre Hoch-
 fürstl. Durchleucht / Prinz Eugeni von Savonen / ic. saßen in einem mit Gold künstlich;
 gesticktem Kleid / einen Hut mit einem von kostbarsten Diamanten besetzten Krapffen/
 auff dem Kopff habend / (dergleichen auch der goldene Blietz / und der Deagen mit den
 raresten Diamanten gezieret gewesen) auff einem rot; sammeten Rücken; und Arms; Lähn;
 Sessel; auff dero rechten Seiten stunde der Kayserl. Hof; Kriegs; Rath; Vice-Præ-
 sident, Hr. Leopold / Graf von Herberstein ic. samt dem Hochwüchlichen Hoff; Kriegs;
 Rath / nach dem Rang / und auff der Linken ware der Kayserl. Hof; Kriegs; Rath und
 geheime Referendarius, Hr. Anton; Joseph von Dettl ic.

So bald der Aga in das Audienz; Zimmer tratte / machte er nach Türkischer
 Manier seine Ceremonien mit dreymaliger Berührung des Bundes / und sofort ließe
 sich selbiger nieder auff einen Rücken; Lähn; Sessel / der gleich gegen Ihre Hochfürstl.
 Durchl. gestellet gewesen;

Wie nun der Aga sich niedergesetzt / brachte er seine Sachen in Türkischer Sprach
 vor / mit Überreichung des vorgemeldten Credits / welches Ihre Hochfürstliche
 Durchleucht mit entdecktem Haupt abgenommen / und solches alsobald dem anwesenden
 geheimen Refendari / Herrn von Dettl ic. behändigten; darauff beschah Deedersseits
 noch ein kleine Unterredung / welche von Ihre Durchl. in Teutscher / und von dem Aga
 in Türkischer Sprach beschehen / so der dabey befindlich; Kayserliche Hof; Dolmetscher /
 Herr Schmidt / verdolmetschte; nächstdeme beurlaubte sich gedachter Aga auff
 Türkische Manier / und kehrete sich gleich nach der Thür; über welches Ihre Hochfürstl.
 Durchl. die allezeit sitzen geblieben / auch aufgestanden / und ihren Hut abgethan / so
 dann sich zu denen gegenwärtig; gewesenem Herrn Generalen gewendet.

Nachdeme wurde der Aga / wie an dänglich / von denen beeden obigen Herren Officierer
 bis an die erstere Staffel der Stiegen begleitet / über welche sich derselbe wieder hinab
 in die Kutschen / so dann / mittels voriger Ordnung / nach seinem Quartier zurück bege-
 hen; Alldort im Namen Seiner Hochfürstl. Durchl. öftters besagter Aga / samt seinem
 gansen Gefolg / auff das herrlichste gastiret worden.

Num. 803.

Wienerisches Diarium,

Enthaltend alles dasjenige / was von Tag zu Tag sowol
in dieser Residenz-Stadt Wienu Denckwürdiges und Neues sich
zugetragen; Als auch / was dergleichen nachrichtlich allda eingeloffen /
samte einem Anhang jedermahliger Verzeichnuß; Erstlich aller täglich per Posta außler
Ankommenden; Zweitens aller ins und vor der Stadt getauften Kindern;
Drittens aller Verbliebter / und Biedtens aller verstorbenen
Personen

Mit Ihrer Königlich-Kaiserlichen Majestät allergnädigstem Privilegio.
Zufinden im rothen Pgel.

Wienn / vom 11. bis 14. April / 1711.

Samstag / den 11. April. Heute war der Kaiserl. würdlich ge-
heime Rath / und General-Feld-Marschall / Herr Graf von Hen-
ster / aus Steyrmarc: und der Kaiserl. Kammerer / und General-Feld-
Marschall-Lieutenant / Herr Graf von Birmond / auß Ober-Hungarn / von
Eperies / mit einem kleinen Gefolg / wieder dahier angekommen.

Sonsten hat man mit Brieffen / unterm 18. März / von Constanti-
nopel die Nachricht erhalten / daß / nachdeme für den allda unlängst an-
gelangten Französischen neuen Botschaffter / Mr. Desalleurs, die nöthige
Bagasch wie auch Berehrungen angelanget / selbiger den 4. dito / bey dem
Groß-Bezier die erst-offentliche Audienz erhalten habe; wie dann der-
selbe solche auch nächster Tagen bey dem Groß-Sultan zu erlangen gewär-
tig seye; und ob schon gedachter Desalleurs durch seine ihm angebohrne Arg-
listigkeit einige Gefährlichkeiten wider die Hohe Allürte anzustiften noch
immer trachte / so scheine doch alles umsonst zu seyn; indeme die Ottomanis-
Pfortē die zwischen beyden Reichen schwebende gute Freund- und Nach-
barschaft unveränderlich zu halten suche; indessen aber / weil nun die An-
stalten zur Versammlung derer Türkischen Völdern vorgefehret / und da-
rauff zu dem Anfang des Feld-Zugs die nöthige Verfügung geschehen; so
wären die Zelten bey Daud Pasca. ein halbe Stund von der Stadt Con-
stantinopel / auffgeschlagen worden; demnach so wol einige Türkische Mann-
schafft / als der Groß-Bezier selbst / wie in hierbeygehender Beschrei-
bung zu lesen / dahin außgezogen / und werde nicht weniger an der Türcki-
schen Flotta unaußhörlich gearbeitet / um mit solcher nächstens außlauffē
zu können.

X

Sonn-

Beschreibung

Der Türkischen Mannschafft / welche bereits den 11. März 1711. in das bey Daud Pascia, ein halbe Stund von Constantinopel / aufgezeichnete Lager eingerückt; samt der Ordnung / mittels welcher der Groß-Bezier / den 16. Dito / dahin aufgezogen.

Nachdem man alle Anstalten zur Versammlung derer Türkischen Völckern vorgekehret / und darauß zu dem Anfang des Feld / Zugs die nöthige Verfügung gethan; als wurden erstlich /

Den 9. März / die Zelten bey Daud Pascia, ein halbe Stund von der Stadt Constantinopel / aufgeschlagen / auch damit /

Den 10. Dito / noch fortgefahren; sodan waren dahin /

Den 11. Dito / die Handwerks / Zanfften / welche dem Lager folgen / und /

Den 12. Dito / der Janitscharen Aga, mit ungefehr 9000. Janitscharen /

Den 14. Dito / aber die Gebegji, oder Kriegs / Zeug / Diener / so in 3000 Mann bestanden / ferners /

Den 15. Dito / die Topigi, oder Constabler. A derer 5000. Mann gewesen / samt 366. Feld / Stückel / wie auch 33. Wärfel / und so fort /

Den 16. Dito / der Groß-Bezier in nächstfolgender Ordnung aufgezogen;

Den Anfang machte des Groß-Beziers Agen Leib / Wacht / zu Pferd / oder die sogenannte Heller, 200. Mann stark;

Diesen folgten des Groß-Beziers Agen, samt ihren Bedienten zu Pferd;

Hernach ritten die Eschauschen und Zaïms;

Nächst diesen kamen die Rangley- / Bedienten / mit dem Reis Effendi, oder geheimen Reichs-Referendario / und Tektterdar, oder Kammer-Präsident.

Hierauff waren zu sehen die Ulema, oder Satz-Gelehrten / und die von dem Mahomet herstammende Emir, unter ihrem sogenannten Ober- / Haupt / Nackis- / L Ekehreff.

Nach welchem der in einem grün / seidenen Zeug eingewickelte Fahn des Mahomet's getragen wurde; so alle häufig zuschauende Türcken mit grosser Demut verehren.

Darauff ritt der Sofiman Pascia, und der Silichdar Ali Pascia (als der / in Abwesenheit des Groß-Beziers / vom Sultan bestellte Kaimackan,) mit ihren Hofstätten; und endlich / nach vorhergehenden / kostbar bedeckten 16. Hand- / Pferden / der Groß-Bezier selbst / nebst dem Mustafa, in Begleitung der Leib- / Gardi zu Fuß / bis 600. Mann stark / mit denselben Pascien und Hof- / Bedienten / wie auch 100. Scharmsichten zu Pferd / samt dem Bezier, Kihaja, oder Hof- / Wärfel / und seinen Bedienten / in gleichen der grossen Feld- / Music; davon 2000. Bokack Spahi, oder Soldate zu Pferd / den Zug geschlossen hatten.

Diese und andre solten 25000. Mann auftragen / und ewige Zeit allda sich verweilen; immitts man gegen S. Georgi die bey Adrianopel sich zuversamen bestordnete Truppen auf den Türkischen Provinzen auch erwartete.

Residenz-Stadt / und in denen Vor-Städten schon längst angefangen worden / haben noch guten Zulauff; so langen auch immer hin von andern Orten neugeworbene Leute an; welche sogleich zu ihren Regimentern fortgeführt werden.

Freitag / den 24. April. Heute langte von Thro Durchl. Eminenz dem Herrn Cardinalen von Sachsen-Zeitz ein Cavallier auß Sachsen dahier an; mit welcher Gelegenheit zu vernennen gewesen / daß höchstgedachte Durchl. Eminenz würdlich von Dresden / allda deroselben allerdentliche Ehr bewiesen worden / im Ausbruch begriffen / und längstens in 2. Tagen dahier seyn werden.

Dito ist heute der Herr Graf von Sondel von hier wieder nach Hungarn zurück gekehret; von dannen die Brieff / unterm 6. dieses / von Debresin mitgebracht / daß allda alles sich in gutem Stand befindet.

Auß Polen / von dem 18. April. Daß man stündlich von Lemberg die Ankunfft Thro Groß-Czarischen Majestät zu vernennen gemärtig; dero gethane Verkündung des Kriegs wider die Ottomannische Pfort zu Constantinopel grosses Nachdenken machen solle; zumalen von horten auß die Bestättigung von des Tattar Kams jüngsten Niederlag selbst eingelauffen; in der Forcht / noch mehrer Streichen zu erleben; da Persien nicht allein die Pforten auch zubekriegen angefangen / sondern so gar schon bis 30000. Christen im Griechischen Land auffgestanden. / und bereits viele Türcken niedergemacht / auch einer gewissen Stadt am schwarzen Meer sich bemächtigt / sodan im Werck begriffen / zu denen Moskowitzern zustoßen. Zu gedachtem Constantinopel wären zwey Moscheen unglücklich zu Boden gefallen; der Groß-Bezier wäre krank / und führte anstatt seiner ein anderer das Commando.

Auß Rom / von dem 4. April. Daß bey Thro Päpstlicher Heiligkeit / welche jüngst den Kayserl. Botschafftern / Herrn Marchese de Priest / samt 20. Cardinalen / stattlichst gastiret / der Portugesische Gesandter Audienz gehabt / und darin Kund gethan / daß Thro Portugesische Majestät an desselben Stell ein anderen ehestens zu senden beschloßen.

Auß Livorno / von dem 3. April. Daß allda der Französische Kayser de l' Aygle sehr übel zugerichtet eingelauffen; indeme er auß der Höhe von Corsica mit zwey Engelländischen Schiffen im Gesecht gewesen.

Auß Mayland / vom 8. April. Daß von dar einige Stall Bediente / samt 3. Kutschern / nach Genua gesendet worden / um nach Barcellona ferners geschickt zu werden / sich dererselben bey Thro Majestät der Königin / Hof-Statt bedienen zu können.

X 2

Auß

Num. 82.

Wienerisches Diarium,

Enthaltend alles dasjenige / was von Tag zu Tag sowohl in dieser Residenz-Stadt Wienn Denckwürdiges und Neues sich zugetragen; Als auch / was dergleichen nachrichtlich allda eingelassen / sambt einem Anhang jedermahliger Verzeichnuß; Erstlich aller täglich per posta allhier Ankommenden; Zweitens aller in und vor der Stadt gekauften & Indern; Drittens aller Verächlicher / und Viertens aller verstorbenen Personen

Mit Ihrer Kömlich / Kayserlichen Majestät allergnädigstem Privilegio.
Zu finden im rothen Buch.

Wienn / vom 13. bis 15. May / 1711.

Mittwoch / den 13. May. Mit Brieffen / unterm 15. Aprill / von Constantinopel ware die Nachricht kommen; daß / nachdem der Türkische Groß-Bezier von besagtem Constantinopel mit den Janitscharen / Spahi, Büchsen-Maistern / Stück-Knechten / &c. und mit 366. Feld-Stücken / auch 40. Mörsern / den 9. gedachten Monats Aprill / gegen Adrianopel aufgebrochen; allda der Sammel-Platz aller Ottomanischen Truppen seyn solle; stündlich nimmhero auch die Türkische Flotta / so 300. Segeln aufmache / in dem Canal bereit / stündlich in das schwarze Meer aufzubalffen; durch welchen Weeg ebenfalls die schwere Stück / und anders Kriegs-Gezeug / samt denen Lebens-Mitteln / abgeführt worden.

Donnerstag / den 14. May. Heute ware der Prinz Theodor von Lubomirsky aus Hungarn dahier angekommen; von dorten man / nemlichen von Pest / mit Brieffen / unterm 4. May / die Nachricht erhalten / daß die Besatzung in Ofen den 1. Dito durch 4. Daunnische Compagnien abgelöst worden; von dannen die darin geweste Bataillon nacher Dnoth aufgebrochen / dahin des commandirenden Herrn General Feld-Marschallen / Grafen von Palffy / Bagaschy / so den Winter über zu besagtem Pest gestanden / gleichfals gefolget; und / wie von Hatwan berichtet worden / wäre von dar der Herr General Wacht-Maister / Baron vom Beichen-thal / mit dem Jung-Daunnischen Regiment / den 2. dito / gegen Caschau auch abgangen.

Freitag / den 15. May. Heute / Vor- und Nachmittag / haben
X
Ihre

Num. 813.

Wiennersches Diarium,

Enthaltend alles dasjenige / was von Tag zu Tag sowol
in dieser Residenz-Stadt Wienn Denckwürdiges und Neues sich
zugetragen ; Als auch / was dergleichen nachrichtlich allda eingeloffen /
samdt einem Anhang jedermahliger Verzeichnuß ; Erstlich aller täglich per posta allhier
Ankommenden ; Zweitens aller ins und vor der Stadt getaufften Kindern ;
Drittens aller Verheylteter / und Viertens aller verstorbenen
Personen.

Mit Ihrer Römisch-Kayserlichen Majestät allergnädigstem Privilegio.
Insindem im rothen Pgel.

Wienn / vom 16. bis 19. May / 1711.

Samstag / den 16. May. Heute / Vormittags / haben Ihre Majest. die
Berwitt. Röm. Kayserin / unser Allergnädigste Regentin / samt
Dero Durchleuchtigsten jungen Herrschafft / in Gefolg vieler Hoch-Adelich-
en Stands-Personen / beiderley Geschlechts / nach der St. Stephans
Dom-Kirchen Sich erhoben / und daselbsten / wegen des Festes des S.
Joannes von Nepomuck, der Predig- / so A. R. P. Joannes Baptista-Gastinger /
Soc. Jesu gehalten / wie auch dem Gottes-Dienst Ihrer Hochfürstlichen
Gnaden / des Herrn Bischoffen zu Wienn / andächtigt abgewartet.

Dito ; allhie weiter der unlängst an Ihre Hochfürstl. Durchl. Prinzen
Eugen von Savoyen ic. als Kayserl. Hof-Kriegs-Raths-Präsidenten /
von dem Türkischen Groß-Bezier / Palcati-Mehemet Pascia ; anhero ge-
schickte Cefulah Aga, Capih Pascia ; seine Berrichtung vollendet / und im-
mittels / wie schon bekandt / höchstgedachte Hochfürstl. Durchl. Ihre
Keyß von hier nach dem Reich vorgenommen / auch bey der gesamten
Reichs-Armee an dem Oberrheinstrom / als Reichs-Feld-Marschall /
das Commando angetretten / so dann aber / nach desselben an des hinter-
lassenen Kayserl. Feld-Marschallen / und des Reichs-Generals von der
Reuterey / des Regierenden Herrn Herzogen zu Würtemberg Hochfürstl.
Durchl. beschehenen Überlassung / Sich zu der grossen Armee nach Nieder-
derland erhoben ; als hatt heut allerhöchstgedachter Kayserl. Majest. hinter-
lassener würcklich-geheimer Rath / und Hof-Kriegs-Raths-Vice-
Präsident, auch der zu Spanien / Hungarn und Böhheim Königl. Majest.
General-Feld-Marschall / und bestelter Obrister über ein Regiment zu Fuß /

Zitl. Herr Leonhard / Graf von Herberstein. &c. gedachtem Aga die Urlaubsschreiben verleihe / und darin ihm nicht allein die Rocceditiv. Schreiben beehändiget / sondern auch ihn / seine Officierer und Bediente / von dem ersten bis auff den letzten / wie in beygehender Beschreibung zu sehen / auff das Herlichst beschendket.

Sonsten hatte man / über jüngst gemeldtes / mit Brieffen / unterm 15. April / von Lissabonn / auß Portugall / die Nachricht erhalten / daß den 11. dito alle Truppen / so um gedachtes Lissabonn / allda jüngstens die Conteza Dalvor gestorben / und in einer Senfft / in Begleitung 40. Priestern zu Pferd / Windlichter in der Hand habende / nach ihrem Gut zur Begräbnuß getragen worden / im Quartier gelegen / unverzüglich außbrechen / und gegen der Bestung Elvas marschiren müssen / ein gewisse Belagerung vorzunehmen ; Vor mehrbesagtem Lissabonn wäre kürzlich ein Schiff / auß Indien komend / gescheitert ; dabß die sich noch errettete Personē erzehlet ; wie vor ihrer Abseglung abermalen 2. Französ. Kriegs-Schiffe vor Rio de Janeyro ankomen ; vermeinende / diese Bestung schon in ihren Händen zusehn ; Da nun der Portugesische Gouverneur solche Französische Schiffe vermercket / habe er alsobald Französ. Fahnen auff das Castell gesteket ; worüber eines von ihren Schiffen gleich in den Haven eingerucket / darin man dann solches gefangen genommen / und 100000. Paddcken / wie auch 80. halbe Metallene Kartauen / ohne Lavetten / und 70. andere Metallene kleine Stück darin erbeutet ; Das andere Schiff aber habe die Flucht genommen.

Sonntag / den 17. May. Heut hatte die Juridische Facultät von hiesiger uraken Universität die jährliche Kirch-Weyhung in dem Kirchlein bey St. Ivo auff das herlichst begangen ; dabey der Herr Rector Magnificus, Ihre Hochwürden / **Zitl. Herr Ernst / Probst zu Kloster-Neuburg O. C. R. S. A.** den Gottesdienst : die vorhergehende Predig aber / auf Antragung dormaligen Decan. **Zitl. Herrn Leonhard Baur / Obrist-Hof-Marschall. Gerichts-Assessor. &c. A. R. P. Ivo Hueber / Oid. Franc.** gehalten.

Montag / den 18. May. Heute / Vormittag / haben Ihre Majestät / die Bewittibte Römische Kayserin / nebst Dero Durchleuchtigsten jungen Herrschafft / in Gefolg vieler Hoch-Adelichen Stands-Personen / beederley Geschlechts / in der Todten-Bruderschafft-Kapellen der Kayserlichen Hof-Kirchen derer **WW. EE. PP. Augustin. Ba** füsieren / wegen einer den 4. May zu Augspurg in Gott seelig verschiedenem Hoch-Adelichen Stern-Kreuz Ordens-Frauen / **Zitl. Frauen Clara Dorothea / Gräfin Zugerin / geborner Gräfin von Welsperg / dem Gottesdienst hochwürdig abgemartet.**

Beschreibung

Der Urlaub's-Audiens/welche bey Ih. K. M. hinterlassenen würdlich-geheimen Hof-Kriegs-Raths-Vice-Präsidenten/auch der zu Spanien/ Hungarn und Böhme Königl. Majestät Feld-Marschall und Obristen über ein Regiment zu Fuß ic. Titl. Herrn Leopold Grafen von Herberstein ic. der von dem Türkischen Groß-Vezier Paltagi Mehemet Pascia abgeschickte Cefulah Aga, Capih Pascia, den 16. May/ 1711. dahier öffentlich gehalten.

Aldiewellen der unlängst an Ihre Hochfürstl. Durchl. Prinzen Eugeni von Savoyen ic. als Kayf. Hoff-Kriegs-Rath/Präsidenten/ von dem Türkischen Groß-Vezier/Paltagi Mehemet Pascia, anhero geschickte Cefulah Aga sein obgehabte Berührung zu End gebracht / und indessen / beandter massen / höchst-gedachte Hochfürstl. Durchleucht Dero Reich von hier nach dem Reich vorgenommen / und bey der gesamten Reichs-Armee an dem Ober-Rheinstrom das Commando / als Reichs-Feld-Marschall / angetreten / so dan aber / nach desselben an des hinterlassenen Kayserl. General-Feld-Marschallens / und des Reichs Generalen von der Reiteren / des Regierenden Herrn Herzogen zu Würtemberg Hochfürstl. Durchl. beschienenen Überlassung / sich zu der grossen Armee nacher Niederland erhoben ; als hat allerhöchst-gedachter Kayserl. Majestät hinterlassener würdlich-geheimer Rath / und Hof-Kriegs-Raths-Vice-Präsident / auch der zu Spanien / Hungarn und Böhme Königlich Majestät / unsers Allergnädigsten Herrn / Feld-Marschall und bestellter Obrister über ein Regiment zu Fuß / Titl. Herr Leopold / Graf von Herberstein ic. heutigen Tag / den 16. May / zur Urlaub's-Audiens benennet ; welchemnach derselbe dem Deputirten Commissar. Herrn Hauptmann Eschenauer / gegen 12. Uhr / Mittags / seine mit 6. Pferd bespannte Kutschen / nebst 4. stattlichen Hand-Pferden / so auff das kostbarste mit Gold und Silber gezieret gewesen / samt verschiednen Bedienten / übersendet / um gedachter Aga auf seinem Quartier / in dem Leixenengischen Haus / herein zuführen ; als welcher / demne zusolch / in nachkommens der Ordnung sich zu besagter Urlaub's-Audiens begeben :

1. Ritze der Herr Wacht-Maister/Lieutenant / Herrlitska.
 2. Namen von der Stadt / Gardi 20. Mann.
 3. Fuhre der Epsirungs-Commissarius / Herr Johann Andre von Harena.
 4. Ritze der Deputirte Commissarius / Herr Hauptmann Eschenauer.
 5. Ritze des Aga Kammer-Diener / Mehemet Aga.
 6. Ritze des Aga Chahaia / oder Hof-Maister ; auff desselben rechter Seiten ritze der Türkische Gräng-Dollmetsch / Jusuff Aga.
 7. Fuhre die Kutschen des Herrn Vice-Kriegs-Präsidenten ; darinn der Aga oben : und der Dollmetsch / Herr Johann Andre Schmidt / untenan gesessen ; besagter Aga hatte einen Türkischen Unterreck von gelbem Atlas / und einen roten tüchern mit Zobel gefütterten Ober-Reck ; Zu beeden Seiten giengen des Herrn Vice-Präsidenten in Trapp-geklebte Laggenen / und 12. Bediente vom Aga.
- Legtlichen machte den Schluß mehrmahlen eintge Mannschafft von der allhiefigen Stadt / Gardi.

Der Zug beschäbe über die Schlag; Brücken durch den rothen Thurn/ nach dem Luzbeck/ und von dar St. Stephans Dom; Kirchen vorbei/ der Kärntner Strassen hinauff/ bis an die Weyburg Gassen/ in das Coloredische Haus;

In gedachtem Haus stige der Aga ab / und begabe sich / unter beederseits im Wehr stehender Stadt Gardi/ welche der Herr Hauptmann von Kälburg vom Haus; Thor bis auff die Stiegen commandirte/ ferners hinauff; alda Ihn am obersten Staffel/ aus Verordnung des hochgedachten Herrn Vice-Präsidenten/ und in Dessen Namen/ zwey Officirer von der Kriegs-Kangley/ als Herr Joseph von Höffensock/ und Herr Dominicus Krapler/ empfangen/ und bis in das Audienz; Zimmer begleitet; welches mit einer hochansehnlichen Menge derer Hoch;Abelichen Stands; Personen angefüllet gewesen.

Ihrer Kayserlichen Majestät hinterlassener Herr Hof; Kriegs; Rath; Vice-Präsident/ Titl Herr Leopold/ Graf von Herberstein etc. sasse in einem Rucken und Arm; Lähn; Sessel an einem Tisch; auff Dessen rechter Seiten stunde der hochlöbliche Hof; Kriegs; Rath nach dem Rang / und auff der linken ware der Kayserl. Hof; Kriegs; Rath und geheime Referendarius, Herr Anton Joseph von Dettl etc.

Sobald der Aga in das Audienz; Zimmer tratte / machte er nach Türkischer Manier seine Ceremonien mit dreymaliger Berührung des Bundes / und sofort liesse sich selbiger nieder auff einen Rucken; Lähn; Sessel / der gleich gegen den Herrn Vice-Präsidenten gestellet gewesen.

Wie nun der Aga sich niedergesetzt / und man gegeneinander die Complementen abgelegt; gab der Herr Vice-Kriegs; Präsident ihm zuerkennen / daß / weiln sein Abreife vor der Hand/ derselbe sich mit ihm nochmalen ersehen und beurlauben wollen; und/ indeme Ihre Hochfürstliche Durchleucht/ Prinz Eugeni von Savoyen etc. verreyset; als hätten Sie Ihr Recreditiv an vorermeldten Groß; Weyler hinterlassen/ welches in Lateinischer Sprach geschrieben/ und/ da es annoch vor Ihrer Kayf. Majestät Tod gefertiget worden / in einem mit Gold verbramten Silberstück / gewöhnlicher massen / eingeserendari von Dettl empfangen / und ihm Aga behändiget/ der selbiges auch mit grosser Ehrerbietigkeit angenommen / und in seinen Händen behalten; worüber Ihme ermeldeter Herr Vice-Präsident sein eigenes in schwarzem Goldstück verwahrttes Schreiben gleichmäsig ausbehändiget;

Endlichen wurden auch zwen andere/ an dem Abbi Eraszier zu Belgrad lautende/ und eines von Ihro Durchleucht/ Prinzen Eugeni/ zurück gebliebenes/ und das andere von dem Herrn Vice-Präsidenten erlassenes Schreiben dem Aga in Pappier zugestellet;

So er/ Aga/ allerseits richtig zubestellen versprochen/ auch zugleich nochmalen versichert; daß die Ottomannische Pforten den Carlowitzischen Frieden ungefräncket halten/ und mit dem allhöflichen Hof in beständiger guten Freundschaft und Vernehmen stehen wolle; worüber der Aga mit schönen silbernen auff dem obbedeuten Tisch/ auffgerichtetes Presenten regalirt / so dan auch seine Officirer und Bediente / von dem Ersten bis dienung / beschencket worden.

Welchemnach der Aga sich aller empfangener Ehren und Freundschaft höchlich bedancket / auch alles anzurühmen versprochen/ und nachdeme sich auff Türkische Manier beurlaubet / so fort / unter voriger Begleitung/ mit diesem Anhang zurück getetzet; daß sein Ribaja die beede an den Groß; Weyler lautende Recreditiv - Schreiben zu hiesiger Stadt Gardi des Aga eigene empfangene und 4. andere derer Officieren Präsenten vor dem Wagen offentlich bis in sein Quartier getragen.

EK-XII

Seyfullah Ađa'nın Viyana Sefâretnâmesi

Osmanlıca Metin

İsmail E. Erünsal Özel Kütüphânesi

بلغرادده واقع

بیک یوزیکرمی اوج سنه بی شهر محرمک اون بشنجی نجشینه کوتی شهر
 بلغرادده داخل اولوب بلغراد محافظی وزیر اصف نظیر دولتوسعاد
 عبدی باشا حاضر نلریله کوروشوب بجه جاننه مامورا اولد بغیر
 عرض و عنایتا و صاحب دولت افند من حضر نلر نیک مکتوب امر اسلوبین
 و پروبانلر دخی قرأت بیوروب مفرومی معلوم شریفلری اولد قده
 لطفاً و کره ما بوقوللرینه عظیم تعظیم و تکریم بیوروب حناغانام بر
 اغا ایله در عقب و ارادین جنرالنه مکتوب یازوب بزم کلد یگری
 و نه اچون کلد یگری بیان ایلدیلر و ارادین جنرالی دخی در عقب
 مکتوبلریله جواب یازوب حناغانا ایله معا بر بللو قبودا نلری
 قوشوب و بزم بیج طرفنه مامورا اولد و غمزدن مقدم خبر لری ایلغله
 باش وکیل طرفدن بر قومینار تعبیر اولنور کسته تعیین اولمش
 یعنی اولدده بزم زار و ذخیره من کوروب وکیل خراجلق لیدری بجه
 وار بجه قونا تجلیق دخی اینک اچون بغبین اولنوب کلش اینش
 اول محل وارادینده موجود اولغله آتی و وارادینده اولان
 ترجمانی معاً قوشوب بلغرادده کلد کلرنده سرحدک معناد قلدی
 اوزده وزیر سکرم دولتوسعاد تلو عبدی باشا حاضر نلری
 عظیم دیوان ایدوب مسفور لکلوب بعد الدیوان وزیر
 ضمیر حاضر نلر نیک بیوک اوده لرنه دعوت اولنوب مکتوبلری
 نسلم ایدوب قهوه اچیر لریکن بوننده لرن یا نلرنه دعوت
 بیوروب وارد و غمده قیام ایدوب جمله ضابطاً و اوجاق خلقی
 هرکیم وار ایسه قیام ایدوب مسفور لردخی شیفه لری لرنده
 قیام ایدوب بوننده لرن یا نلرنه الوب او نور دقده مسفور
 بوکیمدر دیوسئوال ایلد کلرنده وزیر سکرم حاضر نلری برکونه
 تعبیر و تقریر بیور و یارکه مسفور لرشیفه لری لرنده بر قیام

کره بزه نمتا ایلدیلر و بزمله وافر اشناق ایلدیلر بعدده وزیر
 مکرم حضرتلرندن بزم قوناغزه کلککه اذن رجا ایلدیلر انلر
 دخی اذین و پروب بزم قوناغزه بته اول کون کلدیلر بر مقدار
 صحبت و مضاجبت اولنوب کتدیلا ایرته سبی کون بته وزیر مکرم
 حضرتلرینه مسفورلر واروب نیا زایلشارکه بر قاج کون اکلنورد
 لکن مسافر تری تعظیم ایله یوللق ایچون بزه اذن احسان
 بیورک و بلغراد دن نه کون جقار لر ایسه اکاه اولام بشار
 وزیر روشن ضمیر حضرتلری دخی جواب و پروب یولددیلر
 بلغراد دن حرکت بو اولقدده بر قاج کون
 مکت اولنوب شهر محرم یکرمی التنجی بازارا برته سبی کوچک
 سحری قوناغزدن بنوب وزیر مکرم و مشیر منعم حضرتلرینه و
 وداع ایچون سرایلرینه وارد و غمزده جمله اعیان و ضابطا
 موجود بولنوب خاکینا یلرینه یوز سوروب هزار حسرت ایله
 ایرلدقدده طور ناجی باشی انا ویرلوا غاسپی و جا وشار کتدی
 و باش جاوش او کومزه دوشوب اسکلیه واردقدده بلغراد
 قیورانی شایقه سبی حاضر اولمقله سوار ویرطوب انوب
 جقدقدده دخی برطوب انوب سرم بقیه سنه بیرا قریله جمله
 بلغراد یرلوسی عسکری کینوب حاضر امیش یکجری او حاجی
 باش جاوشی دخی انا بیرا غیله ووا فرکریده یکجری ایله
 ویرلویجری اغاسپی بیرا غیله و نقراتله تعیین بیورلمش
 جمله یرلویبیرا قریله حسنا بی معلوم دکل فتی جوق عسکر
 بزمله معاً بولنوب وزیر اصف نظار دولتلو عبیدی باشنا
 اقدمز حضرتلری کند و هنتولرین و پروب سوار اولوسب
 روانه اولدقدده بر کچه بلغراد فرتیرلنده مهان اولوب ایرته

صنای کونی بالاده ذکر اولنان عسکر ابله وانالرا ابله حدوده
 کلدی بکرده نجه جانبدن وارادین طرفندن وافر عسکر کلوب
 مرجو ابراهیم اقدی به قوشو کلان الان وارادینک یروا غاسپی
 برینه بریتودان وینه بلغارده کلان ترجمان و بره کلان قوسار
 معاً اولوب نمانا ایلیوب سنورک بر طرفنه بزم عسکر و بر طرفنه
 وارادیندن کلان عسکر طوروب یروا غاسپی وزیر مکرم حضرت نکر
 طرفندن تعیین اولنان انالردن حق اغا و باش چاوش اغا
 بزیر وزیر مکرم حضرت نکر نیک هنیطولردن اندروب و البزمه پانوب
 اوجی بردن حدوده یا شنده بزیر وارادیندن کلان قبوران و
 ترجمان و قوحساره تسلیم ایدوب وارادین جنرالندن کتور بکر
 نسکی بلغار انالری الوب بلغار عسکری عودت ایدوب بز
 بیچدن کلان فی سکرنا رکیر قوشولونهنطوه سوار اولوب اسلانغین
 قصبه سنده اول کچه مسافر اولوب عظیم تعظیم و تکریم ایلدیلر
 وارادین جنرالندن خیر کلوب خاطر من سئوال ایدوب اوسک
 نام محله کوروشورزدیو خبر کتوردیلر ابراهیم اقدی ابله ایکنجی
 فوناقده کوروشمش وارادین طرفندن ایلوی یاده واقر کیدوب عسکر
 بزمه مغایعین ایلدیلر اوسکه کلنجه ضابطانلری بزم ابله معاً
 ایلواوسکدن عودت ایدوب بزده رعایتلرین ایلدک نینه آردن
 اولقدار عسکر تعیین اولنوب ورزدین قصبه سنده ک معاً
 کیده لرا اوسکدن ایرتسی جهار شنبه کون بیچ جانجه روان اولنوب
 هر فوناقده کون بکون اگر اتمز یاده اولوب یا خصوص اوسکه
 کلدی بکرده اوسک جنرالی قوشو بر بللو قبورانک کوندروب
 خاطر بزم سئوال ایلدی واقر عسکری دخی قوشو حقوب تعظیم و تکریم
 ابله فونانغیر کتوردیلر اوسکه ارکنجه کلش ایدک بروقدن تصکره
 جنرالندن ننه آدم کلوب خاطر من سئوال ایدوب مانغاری

بوغیسه وارالم کوروشه لم دینش بزوخی زحمت اولزایسه کیده
 بیلور ما نغیر یوقدر دیوجواب ویردک اوسک جنرالی بر قاج
 قیودانلریله هریری برهنطوه بنوب اولد بغیر قونانمه کلوب محبت
 ومودت اورزه کوریشیلوب بر قاج ساعت مصاحبت اولنوب
 بزه عظیم تعظیم و توفیر ایلدی وجواب ایلدیکه بر شیده فصور
 ونقصانکر وارایسه فصور بمنم اعضا ایدوب بلزک ابله اولد
 فصور مزی بزه بیان ابدک دیدی بزه جوان ویردک وجواب
 ایلدیکه سز بزم عزیز مسافر بزم سزا وله که فصور اولنیه بزوخی
 جواب ایلدک بز و بیستدن کلوب دوستنه کیده فد سزک کور
 دیکلر بیوک الجیلرون دکلر اولت علیه تک وزیر اعظمی صاحب
 دولت اقدم تک بر الجق خدمتکاری بزا وبله بیوک آدم دکلر
 بر محبت نامه ابله کلوب ینه محبت ومودت استنوب بیوک ایلک
 بیوک الجیلر کی آدم لری جوق اولوب احتشاجی زیاده اولور
 دیدکده حرکت ایدوب باشندن شیقه سبتا ایلدوب بیخوب
 بویله بیوردستر اقد بلر مزدن کلوب اقد یار مزه کیده سز هر
 اولسه بالکر کلسکر زه کلامکر دن وجیسنکر دن معلوم وز
 آدم سز بزم اور زیمزه واجید رسزه کمال رغاینه و تعظیم ایدوب
 فصور مزارا بسلو اعضا ایدرسز ورجا ایدرم هر اقدضا کن
 وارایسه سوبلیه سز دیدی بزوخی اصلا فصور مزارا یوقدر
 وافتضا مزارا یوقدر دیوجواب ایلدک بته بزه نالرا ایلدی بعده
 وزیر مکرر عیدی باشا حضرت ندرین سنوال ایدوب بزوخی
 قدرتمز مرتبه نقر بر ایلدک بومل دن مرود کوزی مشعر مکتوب
 نخریر ایدرسکر بزه بر مکتوب یازوب معا منزل ابله اول
 ایدم دیدی بزوخی بر عرض حال یازوب ویردک وداع
 محکمده بر جواب ایلدیکه وار دین جنرالی دوستنکر کلک

اورزه ايدي انجق مجا طرفدن بعض شي ظهور ايدوب
 بيج طرفدن دخي كندوب ايش سيارش اولنوب آدم كلكله
 مانعاري ظهور ايدوب كلدي ديو عذر ديلدي كيدر كن
 واراوين جترالين كوره مدك و بزون اوسكده اوتوراق
 ايدوميسز ديوستوال ايلدي ايتيم بركون اول نامورا اولديغيز
 محله وورالم وديم بزه ثنا ايدوب جواب ابلد بكة باش وكيلا
 خبر كلدي بركون اول وار مكره منتظر در ديو ب بزه و دواع
 ابلدي بز دخي سرعت اورزه روانه اولدي اوسكدن خ
 اولنوب فوناق بر فوناق قوشو كلور لرايدي خرواق مملكتي
 ايجنده كيد بلوب بيجان اوغلكن مكاني اولان ورز ديت
 شهرينه كلدي بگرده بيج طرفدن چاسارك باش ترخجاني ايله بر فوناق
 تعين اولمش ورز ديت شهرندن بجه وار بجه دار و زنبوره
 كوره هر دن بر بيجق ساعت مقداري ترخان ايله معا وافر بجه فوناق
 كلوب هتطور لردن ايتوب شبقه لري اليرنده بزم سوار اولغيز
 هتظوك ياتنه كلوب حال و خاطر مزستوال ايدوب باش وكيلا
 طرفندن عرض خلوص ايدوب سزه منتظر لردن بزر لري سرك
 حذمتكزه كوندرد بيلز اون ليش كوندرد بوشهرده ستر بيلر
 جواب ايدوب بزه شهر مزبورده بريوك فوناق و يروب بزمه
 معا فوناقه كلوب تعظيم و تكريمزده قصورا بتد بيلر وارا ديت
 و اوسكدن بزمه تعين اولنان ضابطان و عسكر لرنه هر
 مزبور دن اذن و يرلدي حدود دن شهر مزبوره اون كونده
 داخل اولدي و ورز ديت شهرنده ايكي كوت مکت اولنوب
 وصول و ورز ديت شهرنده ايكي كوت مکت اولنوب
 بعه بوله روانه اولنوب هر منزله تعظيم و تكريم ايله
 اعيان و عسكر لري قوشو جفار لردن با نمرجه بجدت
 كلان قومسار و ترخان شهر مزبور دن بيج شهرينه اون بر
 كونده

کونده داخل اولوب برعالي سراي فوناق تعين اولمش سراي
 مزبوره نزول ايتدك كلودكن علي قدر الامكان بزده تبرجيم الله
 ايكي يدك اوکومزجه کندومن هنتوره اون ايكي خدام بيا
 بانزجه بورويوب ساير عمر بلراکسه دن بومسوال اوزده شه
 داخل وسرايه نزول اولندي سيرجي بره رتبه ايد بکه نعييرجي
 ممکن دکلدو بلکه بشبوژ والتبوژ هان هنتولوي وار ايد ب
 بزده انلري سيرانده وک سراي مزبوره نزول ايتدك

سيف الله اغا بنده لر نيك تقرير بدر
 بجه داخل اولوب ايتد اوعوت اولند و غمگون برمقدار
 تلاش جکدم نذکونه معامله ايد لر ونه سنوي لر لر بوسيفت
 لساندن الله عظيم الشان حضرت لر تبه صغوب استعازه ايله
 واروم کونوروب امانتي تسليم ايلوب مصاحبت اولند قده
 حرکات لر دن مال اکلنوب شرف اسلاميه ومهابت دولت
 عليه برکاتيله کوزه کوساروب غيري بيهايا کوريشلوب علي
 قدر الاستطاعه مذاکره اولنان هر نه ايسه قلله کتوروب
 بوصحيفه ده مجلس بر مجلس عيني ايله ذکر اولندي

بج شهر تبه داخل اولوب وکوروشلدي وکني بيان ايدر
 شهر مزبوره دخولمک ايرتسي کون باش وکيل طرفدن بر
 جنرال کلوب و حال خاطر مزي سنوال ايدوب باش وکيلدن
 بزه عرض خلوص ايدوب خاطر مزي سنوال ايلدي ان شاء الله تعالي
 يادين کندولر بله کوريشلور ديددي ديوب بزدي جيوا بزه
 جواب ويردک اندن صکره ايکيني وکيلدن بر جنرال کلوب
 انک طرفدن حال خاطر مزي سنوال ايدوب ان شاء الله
 تعالي کندم فوناق لر تبه کلورم ومصاحبت ايدوم ديددي
 ديوب بزدي جيوا لر تبه جواب ويردک اول کون بعض

اعینان دن بر فاج طبله شکرله کلوب خاطر سستوال ابدیلر
 ایجنجی کون باش وکیل کذوسی سوارا ولد یغی هنتوی کوندوش
 اوج درت وختلی ات کوندوش عظیم الای تدارک ایتمش
 فوناغزه کلدیله رعوت اولدق بزوخی علی فدرالنه مکان نیشتر
 ایله دولتلو افدیز حضرتلرتیک مکتوب امراسلو بربن براغبر صوم
 صرملی ولبند اورت سنه قیوب وصاروب بر مقدار قباغی
 طرفین طشره ده کوساروب بر صقللوا دیمزک بدینه ویروب
 کلان رخلواتلرک برینه سوار اولوب اوج درت زنجی سوار
 آدمیریز اوکومزجه بزوخی هنتوه سوار اولوب ساپرا یایر
 ییاده یاغزجه یورویوب برا یکبورت قدر ییاده مسلح صولدر
 وضا بطری انلو وینجه قبودان وقومارلر انلوا وکومزجه
 کیدوب بومنوال اوزره آهسته آهسته زحام خلقدف
 یورومکده ممکن دکل فوناغزه باش وکیل سرابی ربع جکرک
 محل ایکن زحام خلقدن اینجق یرساعتده وارلدی بولده
 کیدرکن افدیزک مکتوب امراسلو بربن کورد کلرنده سباز
 باشلرندن شبقه لرین جقاروب تمنا ایدرلودی بنده کرکدن
 سرابده اخل اولدغه نزول اولنوب ینه مکتوب شریفی کوقور
 آرمیز اوکومزجه ترو بانی جیقوب ربوان خانه سنه وارلدی
 جمله اعینانری موجود وجمله بی باشلری ابق ایاق اوزره
 اولوب اینجق باش وکیل باشنده کیدوکی ایله اسکلسنه
 اوتوزوب بنده کز ابلوجه واروب سلا مینا یوب دوللو
 افدیز حضرتلرتیک مکتوب امراسلو بربن بوس علی الراس ابدی
 شوکللو قدرنلو عظمتلرک منلویاد شاهجه بادشاه عالمیناه
 حضرتلرتیک وزیر اعظمی و سردار اکرچی وزیر اصف نظیر
 دولتاو سعادتلوا هنایتلوا افدیز حضرتلرتیک سزه محبت
 نامه لریدر دبدیکزده تعظما ایاق اوزره فالقوب شبقه

جقاروب البرتون الكوب بوس ايدوب بيه اسكمله سنه اوتورور
 جاق ياننده فرستنده بزم ايجون براسكمله فيوب البله
 اشارت ايدوب بزده اوتوروب محبت نامه بي يارم ساعه
 مفداوي النده طوفوب مصاحبت اولندي بعده ياننده
 اولتارك برينه وبروب برساعته زياده اوالمجلسده مصاحبت
 اولندي وكلاه و اعيا نازندن هر كيملي و ارايسه اول مجلسده
 حاضر ايدوب حتي جاسا ربا و قار دخي فرستورده ديوان
 خانه سنك بوكسك برنده برنجه ده اوتوروب برده سي
 اولوب كاه كاه برده به اجوبه بز مصاحبت ابتد كجه سير
 ايدوي مصاحبت تامنده باش وكبل بزون بعضي موز
 سنوال كوستروي بز دخي جواب ابلد بجه و لمنوعنا بناو
 واليا النعم اقدم حضرت نيك محبت نامه لر بن قرات ايلك معرجه
 معلوميكرا اولد قان صكره بعض سنوال افنضا ايدرايسه
 معلومنا اولانده جواب و بريلور ديدك كوزل جواب ديدوي
 واراك فونا غمزه راحت اولك بزده مكوب امر اسلوبه نظر
 ايدلم ينه خير لشوب كوروشور ديدوي بزده و داعه قالفند
 اياغ اوزره قالفوب باشنده كي شيفه به بيقروب و دواعه
 ينه كندوكيمز ترتيب ايله فونا غمزه كلد و كزده مكر جاساراك ايجار
 مطبخلرينه كبلار جيلارني كوند ر مشلرا بمش نجه طعام
 وشكرمه انواعندن شي تدارك اولنوب عظيم سونا طلع
 جكلدي اول كون احشامه دكبن خلق ضباقت ديدوي اول
 كوق بز دخي اوتوز قدر يونامه و بشكوني وبروب بوز
 عزوشدن زياده انعامنرا اولشتور بزندن اول كلتار
 بو حلقه برشي و برمش بز ميتدلك ايدوب در بوع ايتوب
 و بردك اولكه مجلس بلاذه ذكر اولندي و عني اوزده كجوي

ایکنجی دفعه باش وکیل ایله کوروشولد کده اولان مکاله
 ومصاحبت بیاتنده در اول کوروشولد و کینک درینجی
 کونی بنه دعوت اولنوب باش وکیل سوار اولدوغی هنطوی
 کوندروب و معارهنطوی دخی کوندومش نرجمانله خبر
 کوندومشکه کلوب مخفیجه مضاجبت ایده لم دیش نردخی
 بک معقول دیوب باش وکیل کذو هنطوبنه یز سوار
 اولوب باش نرجمان دخی بزمله معالیدی دیکرهنطوده بزیم
 نرجمانله بریوک فبودانلری سوار اولوب انلرا و کومزجه هنطو
 ایله کیدوب بزخی سوار اولدوغزهنطو ایله آرد لرجه کیدوب
 باش وکیل سرابنه واریلوب نزول ایدوب نردنا بدن جیفوب
 بر مقدار اعیانلردن کسنه لرا ولوب دیوان فاندده باش
 اجق ایکی کیجه لی طوروب بز کیدکجه تمنا ایدر لری کجوب
 باش وکیل اولدوغی اوده تک فیوسنه کلد و کزده رش
 مقامنده اولان کاتب بزنی فرشولوب اوده به کبر و کزده
 اجق باش وکیل و ایکنجی وکیل آنده اولوب ایکیستک دخی
 باشلری اجق اسکملرندن قالمشله قوبه طوغری بر مقدار
 بزه کلوب قیامده طوردیلر بزه اشنالین ایدوب مال
 و خاطر صدر و شوی سئوال ابتدک انلر دخی بزیم خاطر قری
 سئوال ایدوب فرشوستنده بزه اسکله کوسنردی انلر
 و بزبر و اسکله او نورد فی حد منکار لرا انلرک و بزیم
 جمله طشره ده فالوب اوده اچنده اجق بز باش وکیل
 و ایکنجی وکیل و تیس مقامته اولان و باش نرجمان
 اولوب عزیز کسنه ؛ فوما دیلر یوجیه اوزده نام
 ایکی ساعت اکلنوب احتکام محبته و مودته دآرش

مضاحیت اولنوب بو اراقده نایش وکیل سئوال ایلدیکه
 که طرفنه متعلق سفیرکیز وار مدربز دخی جواب ایلدیکه که
 ایله بزم صلح برنده در لهدن حاکم المقتدر استمیز مسقولولیه
 کیروب له متصرف اولدوغن دخی استمیز هر کس کند حالنده
 اولسون دیرز جواب ایلدیکه که ایچنه وافر عسکر کبرمش
 سربز میسنز دیدی بزدخی جواب ایلدیکه بزدولنده ایکن
 له عسکر تعیین اولمادی او ایله بوسوز بوغدی ایچن بلورده
 استماع ایلدیکه برسلطه الله بر مقار نانا اندوب سنور
 باشلرنده اول یقینلرده اولان موسقولی عسکر بن فوج
 ایچون کمنلر بزم عسکر تعین ایده جک وقت دخی اولمادی
 تانار عسکری کمنش دبدیر بوده صدق و کذب احتمالی وار
 بلغرادده استماع اولنان جوابدر دیدم جواب ایلدیکه که
 دکل تخفیف له ایچر وسنه وافر عسکر کبرمش دیدی بزد جواب
 ایلدیکه که کبردوی واقع اولدوغی حالده ذکر اولنان تانار
 اولیق کرک دیدم ووندی جواب ایلدیکه جاسا رزمه یازا
 حضرتبری اسوج ایله مسقویله صلح اولمکری مراد ایلدیکین
 سزدولت علیه ده ایکن استماع ایلدیکری خلفده سوبلیغ
 ایدی بزدخی استماع ایتمک دیو جواب وبردک بانه در ستر
 جاسا رزمه مراد ایله رجا لر بن قبول ایدر لرخی بزدخی جواب
 ایلدیکه که بوکه متعلق بر جواب استماع ابتدا کم یوق افدیلر
 ایله سوبلیشدکم یوق بوسوزه استناد کلم کند ومدن سوز
 سوبلیشم دیدم جواب ایلدیکه بزدولت طرفنده اولان قبول کلمه
 یازوق جاسا رزمه یازدی ممکن ایسه و مغفول ایسه ایینه

کیره لم دیو ویدی بز دخی جواب و برونک قیو کئند اگر برنال
 اکلمر عاقل آدمدر ائدی برونک و قنلری بولوب استمزاج
 ایدر اگر ائقن مناسیا ایه عرض ایدر مناسب دکل ایه عرض
 ایتمز دیدم بز دخی عینیله بویله یازوقکه مناسب ایه عرض
 ایدر سن دبدک دیدی دوندی جواب ایلدی که بز سنر کله
 سوبلشد بکمر سوزلری وار و ونگر زده ائدی بکزه افاده ایدر
 دیدی بزده انشا الله تعالی هرنگه سنر کله مصاحبت اولنور
 جمله سن عرض ایدر دیدم رخی و افرافی مصاحبت نصکره
 عسکر بکونه محلدن مرور ایدر بزده ایسا فجدن دیدک جواب
 ایلدی که کبیر له می کچر بزده جواب ایلدی که کبری ایلله جواب
 ایلدی که طونه اول محله در بندر کبری نتیجه ممکن بز و بککه
 طونه باز اور زینه قوریلور ممکن دکلدر دیدی بزده جواب
 ایلدی که نجه سنه بی کرجه او شاق ابدک اکن بله ایلم کوروم
 دیدم جواب ایلدی که سزده کوزل کبری بنار لر بز اوسکی
 الدقده انده بر کبری بولدق غایبده کوزل کبری بزده
 اویله کبری بنار لر دیدی بن دیدمکی سوز بکیر برنده دوزم
 عسکریمز کلوب بیجی محاصره ایدوب اطرافنی غارن ایلدی
 سنه یا نق طر قذن بر کیردن بکرن رضام عسکره تحمل انیمور
 بغلشینه بکدن یا بمشراول محل اشمش ایدم سترک کبر بجا بز
 ایور قوی کبری با پیغه بلنر لر بز مکبیرا یو نیار لر دونوب
 یا ننده اولان وکیلله دله نجه بر ابجی سوز سوبلیدی نرجمان
 بزده افاده ایلدی بلهم نه دیدی اندن صکره بز سفر لیوز بر
 قاج کونه دکیتن کیدر زه ایکنجی وکیل بزوم وکیلر زده هر نه
 ایشکر و ارا ایه انکله کور و سز دیدی بزده جواب ایلدی

اندرده ضاغ اولسون سزده دولنو عنایتنا افندمز حضرتنیک
 محبت نامه لرین سزه کنوردک سزې بونده بولدق وسزه نسلم ایلدک
 مقهوری دخی معلومکر اولدی سز دن صکره بقلا جق برایشتر
 یوق دوستلق قوی واستوار محبت و صداقت کمالده دخیج
 صیرا ایدوب ملاحظه ایده جک برایش وار میدردیدم اصلا
 محبت و مؤذندن و کمال صداقتدن و شروطه رعایتدن غیر
 برایش یوقدردیدی بز دخی جواب ایلدک با سز دن صکره
 پنچون اکلنه لم دیدم جواب ایتدیکه سزې برفاج کون و آن
 اولسون دیرم اولیه ایسه همان سزې کوندره لم دیدی مناسب
 ایدوسزدیدم و ونیدی جواب ایلدیکه بز سرحدده اولان
 جنرالترینک جمله سنه یازوق شرطه رعایت انسونلر عهد
 بما یونده مغایر وضع و حرکت انسونلر اگر خلاف حرکتلری یهور
 ایدرایسه قتل اولنورلردیو محکم تنبیه ایتدک سز دن زنجی
 ایدوزکه سرحد ضابطلرینه محکم تنبیه اولنه که عسکر کلده
 و بجده کده برورلو برهانه ایله عهدنامه بما یونده مغایر حرکت
 ایتبیه لردیدی بز دخی جواب ایلدکه بز کلنورن مقدم جمله
 سرحد ضابطلرینه محکم تنبیه اولمشدر صلحه مغایر و عهدنامه
 هما یونک خاله فنی حرکت ایتبوب شرطه کمال رعایت ایده سز
 نامموار حرکتکرا ستماع اولنور ایسه حقکون کلنور دیو
 فرمان اولمشدر حتی حاله بلغراد و خا فطی اولان وزیر مکرم
 دولنو سعادتلو عیدی باشا حضرتلری برمدبر عاقل و کامل
 امور دیده وزیر عالیشان اولوب هر وجهله سفرده لازم کن
 کمال اعتنا دلرندن بو محله بندردن قالدروب بلغراد
 کنوردیلرکه بو سرحد متصورده شروطه رعایت اولنوب

ایچی دولت اراستنده محبت زیاده اوله دیو دیدیکده بزند
 حرکت ایدوب دولته نالرا ایلدی بزه وادین جترالی یاوش
 دید بکوزدن زیاده ایمن انلرک بلغارده کلده وکندن جمله مننون
 اولدق سزکله انلره مکتوب یازارم و دوسنلقلرین رجا ایدم
 اوله پنجه ایام اوسرمدده قرار داده اولوب طرفینه نافع دور
 اینک مبسر اوله دبدي وجواب ایندیکه جاسار من صقر تیریا بله
 کور شاکرا اولور ایلدی و سز ی کور مان استر لرا ایلدی تشریف کورک
 او جینجی کونی جیکدن حسنه اولد یار کور سنه مد بکر شندی بر
 ابوجه در حرکت کور دن مقدم ابوجه اولور لرا ایلسه کور ر ستر حسنه
 لکتری اوزار ایلسه رفت اخره فالور دیدی بلتم صوابدن مراد ی
 تبا ایلدی و داعه فالقد و غمزده باش وکیل و ایچینی وکیل بزم ایلله بر
 فیوبه طوغری یور و یوب تزکنک اقتضا ایلدر ایلسه ایچینی وکیل
 وکیلتمزه سز ی سبارش ایدرم دیدی بز دخی جواب ایلدک
 بوکه فائل دکلز بر مجلس دخی کوروشنه لم دیدم ترجمان سوبله
 دکده باش اوردینه برتم دخی مراد من برد فعه دخی کوروشمکدر
 دیوب قهوه شکرله کلوب قهوه دن صکره و داع لشوب پنه
 هنطونه سوار اولوب فوناغزه کلده بزم مصاحبت ایتد و کور
 جوابلری ر ^{مقامینده} ن کاتب قله آکوردی بو مجلس دخی بو
 منوال اوزده کجدي او جینجی دقعده باش وکیل ابله
 کوروشولوب و داع اولندوغنی بیان ایدر او جینجی دقعده
 دخی پنه باش وکیل کد و سوار اولدوغنی هنطوی باش ترجمان
 ابله کوندر و ب کلسونلر بز دخی کوروشلم ان ثنا الله تعالی
 بز بارین یولجی ایز دیمش بز دخی معقول دیوب هنطونه ترجمان
 ابله معاً سوار اولوب باش وکیل سرابنه وارد فی بو فریبه
 اولدوغنی بوب اوده ده انجق کندی و ایچینی وکیل ووش
 مفا

مقامنده اولان کاتب اولوب اوچی دخی باشلاری اهن قیوه
 طوغری بزه فاشو بوور و یوب بزه سلام و پردک ایکی الهی
 کوکسلرنده بزه تمنا ایلدیلرینه بره اسکیمی اووزینه اولنوروق
 انجق بزایدک و باش وکیل و ایکنجی وکیل و رش مقامنده اولان
 و نینجان مخفیجه مصاحبنه یا شلندی سوز سوزدن جواب ایلدیکه
 بزم دروولنده اولان قیوکنده مز بزه بازمش که واران
 انفایه صاحب دولت اقدمز حضرتلری لسانا دخی پنجه پنجه
 عرض خالص سبارش بیور مشلرا ایته تیلیغ ایدلر دمنش لسانا
 سبارش بیور قاری جوابلردن جواب استرز د بدیلر بزخی
 جواب ایلدک که عنایتلوا اقدمز حضرتلرنیک مکتوب امر
 اسلوبلرنده محبت نامه لرنده استکام دوسنلقه و صدق
 محبت از و بارینه متعلق محبت و دوسنلق ترقی اولقدر
 دیدم بوبله صراحتا هیچ بر سیناریشلری اولدی می دیدی
 بزخی جواب ایلدک عنایتلوا اقدمز حضرتلری بوبنده لرنه
 لسانا بیور دیلر که طرقلرنه اولان دوسنلق لسانا سوله
 اگر بزم زما نرزه نجد بد صلحه طالب راغب اولورلرایسه
 بزه سعی ایدرز و یو بیور مشلرا ایدی دیدم استماع ایتدو
 باش وکیل و ایکنجی وکیل برلوندن حرکت ایدوب دوسنلق
 دایم اولسون عاقبتلری خیرالسون دبود عالرا ایتدیلر دوسنلق
 و صدق قناری کلوم دور بالرندن معلومدره جاسا و مزبک
 حسنه درشیدی فراکره ایدوب فله کنودمک ممکن دکل
 ملاخطه ایده لم جوانبه شروع اولنور انجق خفی اولیه که

بزم ابله له ورتدك بله در موسقوشوبله طورسون مستقوله
 احوالكرسنر بلورسنر قارلوقجه ده اولان مكالمه ده وعنه
 همايونده ورتدك وله بله در ديدى بزديخي جواب ابلدك كه
 بز مكالمه بز مزاكره به مامور دكلز وسزون بوجوابن سوزين
 دخي استمزز ايجق دولتلو وعنايتلو ولي النعم صاحب دولت
 افدمز حضرتلوي سبزه كمال دوستلقلرذت بيورد بلكه بزم
 زمانمزده طالب وراغب اولور لرايسه بزه سعي ايدرز بشار
 ايدى بزديخي سبزه تبليغ ابلدك ديدم جواب ابلدك بلكه بشار
 سونلر سبزه سعادنده دائم اولسونلر كمال لطفلر بيه كلابق
 جواب بيور مشلرا وله كه خاطر لر بزمه صيانت اولنوب له
 مملكتنه بر ضرر و كليه ايدى ديدى بزديخي جواب ابلدك كه بشار
 متعلق مزاكره افد يارمدن استماع ابلدم ايجق دولتلو صاحب
 دولت افد مز حضرتلر بلك سبزه اولان محبت نامه لرنده فله
 كتور مشلر كه بزم مراد مز توسيع بلاد اوليوب ايجق دفع
 مضرد بيور و لشن بدم بلي ديدى بزه جواب ابلدك كه
 اوبله اولسه الم او رزه اوليه سن لهه بر كم قصد اولرز ديدى
 افد مزك بكتوب شريفن ترجمان ابله بكا كوتدر مشلرا ايدى بعض
 مشكللري حللي ايجون بزه انجكون مکتوب شريفده جواب
 ويردك و بزه جواب ابدى كه صلح متعلق مزاكره ايدى
 ديدى له ابله وندكي لسانه كموز دكلرندن مامور و كلم
 ديدم دولتلو افد مز زماننده سنر طالب وراغب اولدور
 حالده سرهد وز برلري واردر فدر ولنده قبو كمتد اكر
 وار سنر طريقن بيور سنر ديدم ان شا الله تعالي اوبله اولور

ديدي

و جا ایدرز که عهد نامه به ما یون شروطنه رعایت اولوب
 دوستلوق قوی واستوار کورله دیوب وان سالی الله تعالی
 بزدن صکره اون کونه قالمز سز لری دخی و کیلمز اولان
 ایکنجی وکیلله سیاروش ابدک دیوب وداع لشدک مجلس
 دخی بومسوال اووزه تمام اولدی و رئیس مقامنده اولان
 کاتب مضاجتقری قلمه الوردی بز دخی بنه باش وکیلک
 کوندرد و کی هتطوغه بنوب قوناغزه کلدک ابرته سی کون
 باش وکیل مامورا ولدغی قرانتر سفرینه روانه اولوب ایکنجی
 وکیلله برهفتبه دک وروولنه روانه اولمازا چون سیار
 ایلش ایلدی باش وکیل راهی ولدقده کلناریک
 بیان ایدر باش وکیل روانه اولدوغی کون که ایکنجی
 وکیل مجده باش وکیل برینه قالمش ایدی و برجنارال که ما
 سرعسکر لریدر جنارال ایشلک دیرلر اول دخی ایکنجی وکیل
 مقامنده مجده قالمش ایدی مسفور صلحی بغلیان قنیرالد
 بوذکرا اولنان ایکی وکیل و رئیس مقامنده اولان کاتب
 اوچی معاً هتطوغلرینه سوار اولوب قوناغزه کلد یارهاز
 خاطر بمرس سوال ایدوب باش وکیل دوستکر روانه اولد
 سزه جوق سلام دعا لرایندی و سزه برالتون ساعت
 کوندردی کرجه برشی دکلدی لاکن الترتیه الدقیجه بز
 خاطر دن جقر مسونلر دیوار سال اولندی مغورد و نسونلر
 دیو جواب ایلدی دیوب ساعتی بزه ویردیله بزده جوبلر
 و بروپ ساعت الدق الحمد لله هله براغرنی کوندومش
 زیرا بز باش وکیلله غایت اغربو نامه لردن و طوب برنجکلر

کرامتلو دوللو صاحبه ولت حضرت نرينه دخي مکتوب بازنجه
 سزي بولمق اوزده ابدک امر حقیله ججک حسنه لکدن
 جاسا و عیزا ولدي بر قاج کوندو فکر یزدن غایلمزدن جسابک
 بوقلیه مدین مغرورا ولسون دبد یلر بز دخي جوا یلر نه جواب
 و بروپ دینانک خالی بولیه درد بو بر مقدار تسلی کورته سوزلر
 سویله دبق جواب ابدیلر که خفی اولیه که اولن جاسا دیمز
 کوننده دولت علیه خسر وانی ابله دوسنلغز قوی واستحکام
 اوزده اولدي بروجله عهد نام؛ مما بونه مغایر حره کنه وضا
 بوق ابدی معلومکرا ولسون حالا اولان جاسا ریمز دخي انک
 قراندا شیدر و جمله و کیلتر و کیلتر بد جمله اعیان نجه انلردو
 دوسنلغز دوسنلغز اول نجه ایسه ینه اول منوال اوزده
 جاسا اول ملک ابله اولکی سوزلره و دوسنلغزه غیر واقع
 اولمز بلکی بو جاسا ریمز کوننده دوسنلغزه تقویت و بر یلر
 بنجدید صلحه رعیت اولنور عنایتو کرامتلو صاحب دولت خمریز
 محبت نامه لرنده دوسنلق و کمال لطف مشایده اولدی ان شاء الله
 انلرک زمان سعادت لرنده بنجدید صلح ایدوب رعایای طرفین
 راحت اولورلر جاسا و حیانه ایکن و یاق و کیل بونده ایکن
 قول و قرار و سوز بونک اوزرینه ابدی امر حقیله جاسا اول
 برینه کلن جاسا دخي ینه اول منوال اوزده سعی ایدر بوند
 بوندن اقدام دولت علیه ده اولان قبو کنخد امره و دوسنلغزه
 یازلش ابدی جاسا اول ملک ابله بر عیزي صورت و کلد و هما
 ینه اول وچ اوزده سعی ایدرز بر عیزي ملاخطه ده اولیه
 دید یلر بز دخي جواب و بر دیک که بنم اصلا بر عیزي فکریمز
 ملاخطه مز بوقدر بز کلد بات کله ب سوزد، دوسنلغزه

ایلدک محبت مودت کوردیک بویله درین سوزلر مکالمه سنه
 نامورده کلم اتجون معلومدو که سز سوزیکزه صاحب قدم اولون
 عهد نام بهما بون شروطنه رعایت ایدر ستر دولت علیه طرفدن
 دخی رعایت اولنیجین شیم بوقدر سز بخید بد صلحه رعایت طالب
 وواعب اولد و عکز خالده عنایتلوا فذم حضرت نرینک دخی سب
 ایده چکنه سیم بوقدر دیدم اقدیمزه تالرا ایلد یلر و جواب
 ایلد یلر که موسفا ایلد دولت علیه تک ما بینارن کورمک ایچون
 آد ملر عزمه یازمش ایدی بو وجهله یازلدیکه اگر دولت علیه تک
 اولور ایسه یازا ایدیر بربصورت ویره لم اگر ضالوی یوق
 ایسه قارشمیه لم دیدک ند دلنده وانکلره دخی آد ملر نه خبر
 کوندره چکدر هنون دخی خبر لری وار ما دی موسقونجا ری
 بزدرن وانلرون رجا ایلدی معلومکن اولوب وارد فده
 عنایتلوا فذم حضرت نرینه افاده بیور سز دیدیلر بزدخی جواب
 ایلدک که الله سبحانه و تعالی سلامت اصسان ایدوب اقدیم
 حضرت نرینک خاکیا یار نه بو ز سوزمک معیتر اولور سه برنگ
 مذاکره اولنور ایسه عرض ایده دم دیدم دوندی جواب ایلدیک
 ر قوب سی اوغلی دولت علیه به خبر کوندر مش سزه تابع اولهیم
 دیمش صاحب دولت قبول ایتمش قبو کتخدا مزیزه یازمش ریدک
 بن دخی جواب ایلد مکه بنم بوسوزون خیرم بوقدر اگر واقع
 اولسه عنایتلوا فذم بوقول نرینی اکاه ایدر دیدم جواب
 ایلدی که سز دن صکره اولمش قبو کتخدا مز یازمش عنایتلوا
 صاحب دولت حضرت نرینک دوستلغی و کمال صداقتی بللی
 اولدی و یکدن بزلری بیک هایته کتد ولره دلبسته ایلد
 دعاجی ایدی دیدی بزدخی جواب ایلدک که دولتلورک
 سانلر نه لایق اولان دوستنه دوست اولمقد ر شان
 زینزه

شريفقرتبه لا يقين ايمتشار ديدم عمر و دولتمري زباده اولست
 ديدو عالرا ايديلر بزديجي جواب ايلدك كه يا بزم بويله برادرم
 ستره كلسه ستره ايدر دكر بز قومزدق همان نوتر بغلوا الكره و بر
 فتنه كسته تك دنيا وه كروب خليفى بري برينه دوشمكد قايسه
 وجودي رفع اولق مناسبد ديديلر بزده دوستلق بويله
 كوك ديدك وجواب ايديلر كه دولت عليه سفر ليا اولوب حركت
 اوزره اولمغين برنده اطرافده دوشمدمز وارد فرزند بو
 حركت ايدر لر با خصوص رقوب سي او غلنگ دورمزله جنابه
 واروب عسكوندارك ايدوبيا وزيره كلمك اوزره ايمشانك
 دفتجا چون بزديجي تدارك كور ملو بز حومتز بود كه مناققت
 ايدوب برسوزه سيب اولور كوم لطف ايدوب بو احوال بيان
 ايلك ديديلر بزديجي جواب ايلدك كه بو جواب دوستلغ كره
 صدام قدران شا الله تعالى محمده عرض ايدم لم انبغى معلوم
 اولسونكه ستر كند و ملكتكوزه كندوز و شمشير بگر اولنره تدارك
 مجاوله كوي دولت عليه بيلور سرحد لوده اولان ضابطا
 عرض اعلام ايدر لر كند و باره مريكك حقدن كلمك اجوف
 سعي كرده دولت عليه خاطر ده اولمز ما رامكه صلح منعاير
 حركت اوليوب شروط عهد نام؛ همايون و عابت اولنه دولت
 عليه طرفدن دخي شروط عابت اولنه جانغنه نيره اتميه تر
 ديدم دعالرا ايدوب ديديلر كه جناب الله تعالى دن نياز
 ايدوز كه دولت عليه ضرواني ايله نيمه دولتك نورشمه سي
 بزديجي بزه كوسترميه بو يقينده خرو تاق طرفده بر مقدار
 هزاره نزا عي اولمش بر خوشجه خير دخي المدق سر حد جنرالنه

خیر کوندردک که اگر نزاعه سبب بزم طرفده واقع ایسه
 بالا امان حققرندن کله سز ویدک دیدیلر بز وخی جواب ابلدک
 بزم طرفدن اولمش ایسه بزم سرحد وزیر بزم وخی بالا امان
 حققرندن کلام مقرر در استماع ابدرسز دیدم قهوه و شربت
 کلوب و داع محلنده دیدک که بزم بونده اکلتمز افتضا ابدی
 دیدم مراد بیکره کوره ایده بز و دیدیلر بزده دیدک غیری ایتمز
 بوق ایسه کیده لم دیدم باش اوزینه قهبا سوزی ارسال ایده در
 دیدیلر و داعه فالقد بغزده اوجی وخی شبقه لرین اللرنه
 الویب اباغه قالمقوب اوده تک فبوسنه دکی بزی کوندرو کلوب
 و داع لشدک بونلرک مجلیسه وخی بوسنوال اوزده کجدی
 ۸۲۸۱۱ اوجینی دفعه بیجده قلات وکیا ابله کورد
 بیان ایدر بر دفعه وخی بزی دعوت ایدر ب منطوقه کورد
 سوار اولوب وارد قینه و افرایانلرندن کسنه لر بولوب
 بزی قارشولوب اولد و قری اوده تک فبوسنده بته باش
 وکیل وکیلی و ایچی وکیل و رئیس مقامنده اولان کاتبی
 بزی قارشولوب حال قاطر فزی ستوال ابلد و کد نصکره
 اسکیمی لره اوتوردیق بودغه قهوه و شکرلار مقدم کلوب
 بعده سنا برفاق طشره کبدوب ایخ بز وکیلار و کاتب و بزم
 قالوب فتح کلام ابلدیلر که وخی بر سوبله شجک سوز و اوسیل
 بعضی فرا کره و ارایسه ایده لم دیدیلر بز وخی جواب ابلد که
 سز لرایله و باش وکیل ابله و ورت بشی دفعدر کور و شدک
 و فرا کره لرا ولدی ذکر اولان بشی دفعه مجلس لرده اولت
 فرا کره لر کویا بر مجلس فرا کره سیدر یکیدت بر فرا کره ابلد
 مصاحبت وار میدر دیدم جواب ابلدیلر بورد و عکر

برنده در اینجا مراد من صفای خاطر ایله سزای بولقد زنجی
 برسوز و اراپسه سوبلشنه لم بزنجی جواب ابدلکه الکلام
 یخرا الکلام سزوه برسوز و اراپسه سوبلک برده معلومز
 اوکانه جواب ویره لم دیدم جواب ابدیلرکه دولت علیه ایله
 دوستلغز و محبت اوزره اولدوغمز معلومکوزر مکنو بلر زده
 دخی باز ارسزه امانت ایدرز دولتلو کرامتلو صاحب دولت
 حضرت نرنیه مکنو بلر بزنجی تبلیغ ایدهر و کمال دوستلغزین
 ایلیه سز دیدیلر بزنجی تبلیغه مامورز او نیزم خدمت لایمه
 دخی برسپا دشکر و اراپسه سوبلیه سز دیدم دیدیلرکه
 دوستلق قدیم اولسی افضای مراد مراد حتی جاسار اولدکه
 یکی جاسار کلینجه انه لری جمله معرفتله و کیلدر وونکی کون در
 دولته منزل ایله آدم کوندروب شوکنو عظمتا کرامتلو
 پادشاه عالم بناه حضرت نرنیه و دولتلو سعادتلو صاحب دولت
 حضرت نرنیه نامه لری باز یلوب کوندردی کمال در سنلغزین
 ایلدک وارد قد معلومکرا اولور شمدی سزک کتوره حکمز
 مکنو بلر زده دخی دوستلوغمز معلوم دولتلری اولور سزوت
 دخی مامولزورکه نجه دولتنک دولت علیه ایله اولان
 دوستلوغزین عرض ایده سز دیدیلر بزنجی جواب ایلدک که
 هروجهله سز لرون دوستلق مشا هده ایلدک کوروب کلا و غمز
 وجه اوزره عرض ایدرم معلومکرا اولسونکی دولت علیه کجا
 سز کلاه صداقت اوزره دوستلورد دیدم برلرذن حرکت
 ایدوب دولت علیه به دعا لرا ابدیلراند نضکره بزنجی جواب
 ابدیلرکه سزای طوته ایله اوسال ایده لم سزه کیم برنعین
 ایدرد ویا نکره کفایت مقداری او ملر فوشوب بول

لوا زخي کور بلور ايجق بر نقصانکرا اولور ايسه بزه بلدره سز
 کور بلور ديد يار بزه جواب ايلدک که بود و بسنکزه بوکونه
 محبت اوزره معامله کزه کوره نقصانغا اولور ايسه بلدرمک
 اولور و ديم و جا ايدرز که بلدره سز ديد يار و جواب ايتد بلر که
 يکي جاسا و فر کلا کده دولت عليه به براي يکي کوندرمک مفرور
 انده حن نظر بکر و ريغ ايميه سز کور و سنه سز بعضي ايلد و کي
 احوال بلد و ره سز ديد يار بزدخي اليمزدن کلان دوسنلق
 و ريغ و کلدر ديدک جواب ايتد بلر که سزک تدار بککر
 کوره لم ان شا الله تعالی يقينلر و ره برفعه و حن کور و شوب
 مکتوبلر بکر تسليم اولور و بوب و دا اعلشوب قونا غر کلدک
 کلدک بو مجلس و حن بوبله کجدي ۲۰۲۱ هـ ۱۱۴۳

بيجده کور شد کلر مزله جمله سوؤت ايله کور و شولوب
 ايجق ايجسي ايله بر مقدار مصاحبت اولغش ايددي
 بري بود که بعضي چنار الله و اعيانلر زيارت نره کلوب
 افاني مصاحبت اولغش عادت اوزره بزه اکراملر
 ايدوب بولتوق برکون برست جنرال سر عسکر لوي ايشکلدي
 و حن او تومدن جواب ايلد بکه بر زمان سز کله جنک ايلد
 سمددي دوست اولدق بن عسکر ايدم و برنج بروه سزک عکبر
 بوزوم نقل ايدرم بلکي بياور سز و يدي بزدخي جواب
 ايلد ککه بومعقوله مصاحبت سويلشمت لازم کلسه سوؤ
 اوزار جنک احوال او ايله اولور معلومک دکلدر بزم عسکر
 سز لوي مزار کوه بوزه رف فخور و رف بجه کلوب بچ ايني
 باشکزه طا و ايدوب جاساري و حن فخور و اطراف
 اکنا فده خراب ايتدک بر قوميوپ اسير لوبکري آلد يوشيد
 دوست اولدق بق ايشته بزن کلدک استه ديگر باغچ لوده

زوقیاید برتر در شمنک احوالجا بشنقه شمدی همان عادیتمز
 اوزره بر فلجان موه مزاجده وارکیت دیوب بر موه و بردک
 اجدکده بز نماز فلسق کرک وقت انخوده کوروشلم دیوب یولاق
 برکوت باش وکیلله وارد و غمزه باش وکیل جواب ابلد بکه بر سر
 خوش جنرال واروب سزی بیعضو و اتمش بز اکه صوق عنایندک
 دیدی بزده جواب ابلدک خاطره بریر کلمتر یعنی جواب
 و برلدکده برصوق سوز حاصل اولور دیدم فلع کلام
 سایر مصاحبتیه شروع اولندی و بریده بودوکه

ندولنده ایلجی سی برنج کوزه بزه کلش ایدی برکوت دخی کلوت
 نال قران ایلجی سی معاکورمش نال قران ایلجی سی جواب ابلد
 سزک عسکر بجز اسوج ضاطر اچون اوزرمزه سفر ایدوب
 بزمله جنک ایده حکنه بنهم یوقدد دیدی بزده جواب ابلدکم
 سزه کیم دیدکد شهبه ایده سز جواب و بر دیکه اسوج قرانی
 دخی بندرده صافلمیز دیدی بزده جواب ابلد کله سنک
 اوزوبکه کله زملی سوز دکل دوندی دیدی که اسنا بنولده
 فنج کونده کلدی بکوز بزه حساب ایتدک دیدم بنه جواب ابلد بکه
 اسنا بتول بوریه فنج ساعت پردها یا بتدک دیدم نعلین
 سز دیدی بز دخی جواب و بر دیکه بندردن دانسقه فنج
 ساعت پرده سن بیورمیش بیورم دیوب حساب ابلدی
 البتوز ساعت پرده دیدی بلون سویلر سزک دیدم نچون
 دیدی بزده جواب ابلدکم بنهم وارد بیغم مکتد کلدیکن
 مشهور اولان بزم بر عسکر بزم وارد ایلکی اسم ابله مشهور
 برآدینه تانار صیار فنا و بر لر و برآدینه تانار قضا و فنا و بر لر

صبار فنار لئ ابله كيد رايسه التي كونده وارور لفضا فنار
 ابله كيد رايسه اوج كونده وارور لوانرون بو استماع اندر
 اوبله اولنجه بنجه التيون ساعه اولور ديدم نيلرسك بويله
 سوزلري بر كوزل قد مجخك وارايسه كمور مفرح صحت ايدلم
 ديدم نيم بوقدر اينجق بونده كوزل قاد نلردوسنلر موزور
 كلسه بر حضا ايدر سكر كموره لم ويوب بزده جواب ابله ككه
 يا نمرده برور وارش وارور بزده ن زباده حضا ايدر كمور ويوب
 غزري رغبت ايتيوب قوه لرين ويوب دفع ايلدك بو مجلدسه
 بويله كيدي كوزل عورتك وارايسه كمور ديه بازلدو غنه
 خلاف گل اولميه اكويه بزده كوره بر قاحش سوزور لكن كفه
 كوره غمايت مخطوط اولد قلري كلاه مادر بز قاحش قصدك
 اكن انلره كوره فريدور يوقدر سوزور دن صكره اشك كافر
 ينه بر قح كوند نصكره نايته برا بكي عورت المش كلدي بزخي
 جو قلق رغبت ايتيوب غزيرله مصاحبت ايلدك بوق اكلتيوب
 كدي بزكون ينه فلنك الجي سي كلوب غزرا كره اواسنده
 مسفوري سنوال يتدي بزده جواب ويردك كه برا بكي
 ايله كلدي لكن بز عورتلري بكتيوب رغبت ايلدك ديدم الجي
 نيتيم ابدوب آفر مصاحبتنه شروع اولندي بو كا غنده
 ذكر اولنا دن ما عدا بر فرد ابله رطب يابس سوز اولميوب
 جمله سي ابله محبت موزت او زده كوروشنولوب ينه موزت
 او زده ايرولشك جمله ملايم سويلد يار بزخي ملايم سويلد
 دين دوشمنلر يدر د وونلري هالي معلوم اينجق ظاهره
 دوسنلق و صداقت و محبت كوستر ديلر بزخي رسعتمز

مرتبہ محبت مودت اور ذوق کورشدک الحمد لله تعالیٰ
 طرفیندن برور لو خاطر زده اولایق بر کلام لسانه
 کلایوب محبت مودت اور ذوق ابرولشیدی

بر دقعہ دخی خبر ستر و کیلارک کلایوب کنی یا ابد
 بر کون ایکند بدن صکره قونا غمزده اور نوروب بنجره ذوق طشره
 سیرا بدرک النثر بار کیر لو ایچی مشطو کلایوب فتودن ابحر
 کیر دی بزه خبر ابد یلر و کیلار کلایوب دیو خبر ستر کلر لزانلر
 اولماق کون بر خوش بقیه ستر دیدک کورد یلر که و کیلار ایش
 کلایوب حال و خاطر ستر اولندن صکره صواب ابد یلر که ستر
 کورمکه کلایوب و هم ستر اولندن قیو کنجدا مژدن مکتوب کلایوب
 ستره خبر و بریمکه کلایوب الحمد لله صاحب دولت مضر تر نیک
 غایت کوزل لکی اولوب داود باشا دن قالمش لفرق کلینسا
 اور زنده روانه اولمش و جلی محمد اغا استانبول قایقماچی
 اولمش سائر کیملر و ارا یسه بر لور برنده دو ممتون اولور ستر دیو
 افاده ایدر دیلر بزر دخی ممتون اولدق دو ستر غده دایم اولور
 دیدک و جواب ابد یلر که دولت صاحب دولت کنجدا سی بزم
 قیو کنجدا مژه بیور مشرکه سیف الله اغا دن مکتوب کلایوب
 هدوده داخل اولدقده کوزل اکرام اولمش صفا ایتدک
 دیش معمر اوله ستر قصوره بغیوب دو ستر لقی ایش ستر
 دیدیلر بزر دخی صواب ابلد ککه ستر دن کمال صداقت کلایوب
 دو ستر لقی کوردن واقع حبه بازرق دیدم مه ادم یولله مقید
 اولر کمال دو ستر لقی بیلدک معمر اوله ستر غایب کفر خیر اولور

دبوزنه نالرا ایلدیلر و دو تنه استا نبولدن حرکت ایلدوکن
 خبر و یردیار و جواب ایلدیار که مصر عسکری سفره دعوت
 اولمش ایکن شمعی قذیه و اعزبوزنه تعیین اولوب محافظه
 تامورا اولمشر معلومکر میدر دیدیلر بزوخی جواب ایلدیکله
 مصر عسکری کلاجهکی معلومدر ایجنق ن طرفه نامورلر دوزیم
 یوقدر دیدم تحقیق قذیه ایله اعزبوزنه تعیین اولمش دیوب
 غیری افاتی مصاحبتلر اولندی کیده چکوری محل قاعده اوزده
 کلینشکر و قزوه و شربت و عنبر و بخور و بر بلوب کندیار بو مجلس
 دخی بومنیوال اوزده کجیدی ۲۵ ۲۸ ۱۱۴۸

مکتوب آلوب و داع محلی بیان ایدر

بزکون ترخان کلوب مکتوبلر بکر حاضر در یارنجی کونجی
 غزه و بیع الاخر در بناوک کوندر سزه منقولر کلوب ایلر کلوب
 دولته عنایه صاحب دولت حضرت تبریک مکتوب امر سلولرین
 تسلیم کون کبی قاعده اوزده ایکنجی وکیل فوتاغنه و امر و
 مکتوبلر بکزی الورسر دیدیلر بز دخی معقول دبدک اترسی کون
 اوبله وقتنده منطوقلادی و ورت آکرلو و بسنا طلو آتلر کلوب
 وافر بیاده صولطانار و اتلو قیودان و ترجمان قوملر کلوب
 بیورک و کیلتر سزه منظر در دیوب بز دخی ترخان ایله
 اوج ادمیری دخی اتره سوار ایدوب بز منطوه سوار
 اولوب اون درت آدمیر بیاده منطویا نجه یور دیوب
 اتلورا و کومرجه کیدوب بیاده وافر نفس صولطات ارنجی
 قیودان لری اتلو و قوملر منطویا ایله بوجمله او کومرجه کیدوب
 وکیل سرانیه واردق مقدم باش وکیل دیوان ایلدوکی کبی

جمله اعینا نلری موجود اولوب جمله باشلری ابقی طورولر
 بزه تعظیم واستقبال ایده رک وکیل ولدبغی اوده بکیرک
 یاننده وافر جترالروار جمله باشلری ابقی ایاق اوزده طورولر
 ابقی وکیل باشنده شبقه سبی اسکینه ده اونور بزی کوریک
 ایاق اوزده قالفوب بزه سلام ویردک شبقه سن جقاروب
 بزه تعظیم ایندی نوشوستده بزم ایچون بر اسکینه حاضر ایتشار
 البله اونوک دیواشارت ایندی اونوروق وکیل دخی
 اسکینه سنه اونوروی و دخی بر مفدا رماجم ناخوش اید
 اشمش خاطر فر و فر اچیز ستوال ایندی بزه جواب ویردک
 صکره ویدی کیمک استیور سز بزه مکتوبلری حاضر ایندک
 باش وکیل مکتوبی جاسارا اولمزوق مقدم اولمغله بیاض کینه
 بزم مکتوب جاسارا ولد و کتد نصکره اولمغله سیاه کبسه لور
 خاطر بر کلسون عا دتمز بودر دیوب دولتو عنا بناوصاب
 دولت اقدتر صتر نرنیه ایکی کبسه لومکتوب ویروب بری
 کتدوق ویری باش وکیلدن اولوق اوزده ایکی کبسه بتر مکتوب
 دخی بلغراد محافظی وزیر مکرم عیدی باشا صتر نرنیه اولوق
 اوزده بزه تسلیم ایندی بزه مکتوبلری آلوب یا نمرده اولوت
 ادمتک برتیه ویردک وینه وکیل جواب ایندی کیم عنا بنا ویر
 صاحب دولت صتر نرنیه مکتوبلر ده محبت نام معلوملر اولوق
 بعض بازلمشدر ابقی جنا یکر ایله وافر مجلس کوزوشلیدی
 هر خصوص مذاکره اولندی جمله قله کیمک بنجه مکتوبلر
 کمال مرتبه صداقت اوزده اولوب دولت علیه به قلمونری

و مذاکره سی سبقت ابدن خصوصاً بری لساناً عرض الیکوی رجا
 ابدوز و جاسار مز کله بکی بکی بر ابلیجی تدارک اولنوب کوندرک
 رخی اعلام ابده سر دبدی بزوخی ان شالله وصولزده جمله
 تغیر و بیات ایدرز دبدک معراوله سزوبو و سزده باش و کیل
 بعض هدایا سبارش اتمشیدی دیوب بر مقدار کنش اوانی
 بزم اچون کتوروب فرشومزه و د دیار و اولر بیری طشره حفاظه
 کینه ابکیش و او جر کنش اوانی و یروب و کینه بر رصوف و تماش
 و یروب و کینه او نرقره غروش و بر مشا بعده بز و داعه
 قالد بغمزده بنه و کیل باق او زده قالقوب و شبغه سنل بنه
 الوب بزه تمنا ایدوب و داع لشدک کد و کمز منوال او زده تو
 کلده منطوب صیایره وات کنورق قیود انوره و افرانعا متمر
 اولدی بزه اهدا اولنان کنش و رخی بزون صکره بر بنجه کسه
 کلدی انوره رخی بر مقدار شی و بر لدی افر مجلس رخی بنوا
 او زده کجیدی ۲۰۰۰ ربيع اولدور ۱۱۴۳

مقدم مذاکره سی سبقت اتمش ایدی

بالاده ذکر اولنان مجلسدن بر قاج کون کجکد نصکره هر
 مجلسارنده محرم اسرار ای اولان کاتب کلوب و بر حد منظور
 کتوروب بزم یا غزه کلوب مال و خاطر سنوالتن صکره
 جواب ایلدی بکه دولت میاساریه باش و کیلی طرفدن دول
 غنا بنو صاحب دولت صفر تلرنیه بر منظور تدارک اولندی
 اشاعی اینر سیر ایدر میسر دبدی بزدهنی افند من صفر تلرنیه
 اولان هدیه کورمک اچون بر مال سیر ایدر دبدک بود
 دیوب و او کومزه و وشوب اشاعی ابدک منظور سیر ایدر کن
 جواب ایلدی بکه بوسفر منظور حقیف اولق اچون کوجک

و محض نایله ایلدی ان شاء الله جیاسار کلده کیده جک ایلدی
ایله بک اعلا بی تدارک وارسال اولنور دیوب بزه نسلم
ایله و بزم اچون طونه قایقاری تدارک اولنوب یا نزه
قومساری تعین ایتدی بربعی وکیل خرج سنوره داخل ^{لبنه}
اولکی منوال اوزره تعینانه و بره و ترجمان معائن ایلدی
و افرصولطات لر دخی معائن ایلدی بربعی سوار اولوب
طونه ایله بلغراه طغری راجی اولدی ۲ شهر رجب اوزره ۱۱۶۳

طونه ایله عمورتورده قوناغه کلده قلعه لوده اولان جنرال
یا نزه کلوب بزمه کوریشوب یوله متعلق توزی و طواق
چورک یاغ و یاغ هدیه کور لر دی بجدن ترجمان و تور
وکیل خرج بیه بزم ایله تعین ایلدی و افرصولطات
معائن اولنوب اون التیرا و توراق ایکی فرقه
اولوب ایچنر قوش طوباری اولوب قوناقدن قالفینجه
قوناغه کلده کیه طوبارک و دخی اتا ایلدی اگر ^{فصود} آمده
ایتمدی بومنیوال اوزره الحمد لله تعالی سلامت کلوب حدوده
داخل اولدق نتیجه طرفنده حدوده اولان ضابط طرفنده
معتاد لری اوزره باغرای خیر کوند رو برب بلغراه
وزیر مکرم دولتیوسغا و تلو عیدی باشا اقدمز حضرت
ینه کال اول جملده بلغراه عسکرین یراقاریله و ضابطاریله
تعین بیوروب کلوب حدوده باشنده یزی قرشولیوب ^{الدین}
بجیه طری و دیوب مکانلرینه کدوب برب بلغراه جانینه
اولوب ابره کون الحمد لله تعالی سلامتله بلغراه
داخل اولدق

بلغرادون قره دن بیجه واروب مجده اوتوراغز ایله بوجد
 طونه ایله بلغزاده کلمک جمله طغسلان کون اولمشدر بیجه داخل
 اولدیغز هالده بزه زیاده اعتبارا ابتدا یار قتی بیوک یا به ایله بر^{کسه}
 کمنش اولسه بوندن زیاده ونجی نگونه تعظیم واعتبار اولنه ایله
 جمله وکلا یییه کراوا و مرارا قوناغزه کلد یار و کور شد بکرده
 وکلا سنده و اعنایندن برفرد باشنده شیفه سیله بزمه کوشید
 جمله یاشاری اجق شیفه لوی الترنده کور شیلوب اجنق
 مکتوب شریف نسیمی کونی باش وکیل شیفه ایله ایدی مکتوب
 شریفی نسیم محلی جقاروی و مکتوب الدیغزده وکیل نای شیفه
 ایله ایدی وارو یغزده جقاروی بونلرک زیاده تعظیم
 واکواملری بومیش باش وکیلدن غیری اعلا وادنا سندن
 قوناغزه کلامش فالمدی اولدخی سفر لوارلوب ایشی عمل
 اوزره اولسه کلیدی جاسار اولسه کور شمت امر بقر
 ایدی رویشلرندن معلوم واستماع اولمشدی شایه
 هابون شهت شاه شهر یاری و نظر عنایت ولی العبدیه
 کینه بنده لر نه بوکونه اعتبار اولندی الله سبحانه و تعالی
 دولت علیه اید بیوتدی دائم ایدوب قوه و قدرت
 و نصرلرین یوما فیوما ترقیده هر روز خشان کی تالبات
 ایلیه آمین یارب العالمین تحت التمام